Katalog. 14/4. 99.

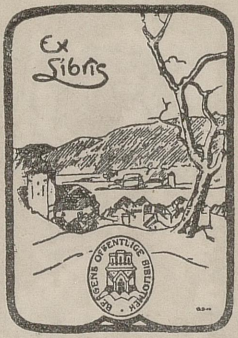

Brugspatron Adamsen,

eller

Hvor boer du?

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Af

P. W.

Den, som holder sig til Gjerningerne, tilregnes ikke hans Løn efter Naade, men efter Skyldighed. Men den, som ikke holder sig til Gjerningerne, men tror paa ham, som retfærdiggjør den Ugudelige, tilregnes hans Tro til Retfærdighed. Rom. 4, 4. 5.

Til Trykken befordret af N. Allnæs.

Oversat fra Svensk.

Christiania.
Forlagt af Ole Johannesen Kaas.
Trykt hos H. J. Jensen.
1865.

244
W1626
24

Forord.

Hvad nærværende Oversættelse angaar, da maa jeg tilstaa, at den er meget mangelfuld. Dog haaber jeg, at jeg har gjort Meningen forstaaelig, og at det Manglende i Oversættelsen ikke gjør saa Meget for dem, der læse Bogen for at søge Opbyggelse i den.

Oversætteren.

OFFENTLIGE BIBLIOTEK

Første Kapitel.

I Nærheden af en stor Stad, ved Navn Verden, laa en vidtudstrakt og vel ansæt Gaard eller Landsted, som for sin overordentlige Skjønhed var almindelig kjendt af dem, som boede i Trakten deromkring, ja endogsaa i flere Miles Afstand. Gaarden hed Arbeidsomhed og hørte egentlig til Verden, endskjøndt den laa udenfor Samme, samt hørte under dens Styrelse. Den ansaaes af Alle for en meget indbringende og gevinstgivende Eiendom. Thi foruden det, at den havde vidtudstrakte Jorder med Alt, hvad dertil hørte, som Ladegaard m. M., saa forøgedes dens Indkomster betydeligt derved, at der til den laa et Jernbrug, der var meget stort og som forskaffede Eieren mange Fordele og en anseelig Gevindst. Gaarden var desuden rig paa Bygninger, Plantager og andet Saadant, som pleier bidrage saa Meget til at forskjønne Naturen. Omtrent midt igjennem Eiendommen strømmede en vakker Aa, kaldet Selvfromhed, som dels forsynede dens Indvaanere og Boskab med Vand, dels vandede dens store Agermark, der ogsaa gav en usædvanlig Afkastning. Meest vigtig var dog denne Aa for Jernbruget. Thi paa den ene Side dreves Brugets Hjul af dens Vand, som paa et Sted ved Opdæmning dannede et Vandfald, og paa den anden Side førtes paa Samme alle saavel Jordens som Brugets Varer ned til Staden og omliggende Trakter. Den udsprang paa et Bjerg, som hed Selvisfhed, samt randt ogsaa gjennem de bedre Dele af

00885

Staden Verden. Nedefter Samme paa Arbeidsomheds Eiendom vare anlagte smaa Lysthaver, der forskaffede Menneskene en behagelig Hvile og Vederkvægelse. Der vare ogsaa anbragte prægtige Badesteder, hvilke flittig besøgtes, fordi man holdt Aaens Vand for særdeles opfriskende og forbedrende. Ogsaa pleiede Venner af den bedre Klasse at komme sammen paa saadanne Steder for at snakke med hverandre om sine Forretninger, Arbeider og andre vigtige Anliggender, hvorved alt gik ordentligt og anstændigt til.

Paa denne Gaard boede engang en rig formuende Brugspatron ved Navn Adamsen. Hans Huus var i mange Henseender mærkværdigt, og Folket i Trakten deromkring vidste at berette mange gode Ting om dette Herskab. Adamsen selv var en agtværdig Mand med megen Dannelse — han var nemlig Doktor i Filosofi — fast og anstændig, lige i sin Holdning og bestemt i alle sine Vendinger, samt besad en særdeles Evne til, dels ved sin Venlighed, deels ved sin Fremgangsmaade, sin Gjæstfrihed og redelige Karakter at indgive sine Medmennesker Agtelse og Fortrolighed. Dertil var han Ordfører i en Missions-Forening, som han selv havde stiftet af Iver for Guds Navns Ære og Guds Ords Udbredelse blandt Hedningerne. Blandt alle denne Forenings Medlemmer var han den ivrigste og den meest opoffrende, og store Summer indgik hver Maaned fra ham til et større Missionsselskab. Ogsaa ansaaes og priistes han baade privat og offentlig som Missionens kraftigste Befordrer. Selv abonnerede han paa mange Missionstidender samt spredte ogsaa saadanne blandt sit Folk

og sine Venner. Ivrig var han ogsaa i deres Læsning. Med en urolig Venten vogtede han paa Tiden hver Maaned, naar de skulde ankomme; og naar han erholdt dem, pleiede han altid først at se efter, om der stod Noget nævnt om ham eller hans sidste Gave. I hvad Henseende eller af hvilken Bevæggrund han gjorde dette, forklarede han selv for sin Hustru. Da hun nemlig engang under hans tilfældige Fraværelse havde modtaget Posten og en dermed følgende Missionstidende, og han ved Hjemkomsten fandt hende læsende deri, begjærede han at laane Tidenden en Stund og begyndte at blade deri.

„Hvorfor gjør du saa?" spurgte hans Hustru, „eller hvad søger du efter?"

„Jo," svarede han, „jeg vil see efter, om den lille Skjærv, som jeg for 14 Dage siden havde den Naade at indsende, er rigtig kommet Selskabet ihænde." Og da en Husmandshustru ved Navn Berømmelse, som stod i godt Forhold til Herskabet, samme Dag om Aftenen kom til Patronen og under Samtalen hændelsesvis spurgte ham, om han havde seet, hvad der stod i Missionstidenden om ham, lo han saa venligt og mildt, og hævende sit Blik mod Himmelen, svarede han: „aa, min kjære Kone, derom skulle vi ikke tale, men heller bede, at det Lille, jeg faaer Naade til at gjøre, maatte bringe de arme Hedninger nogen Velsignelse. Thi tænk, disse ulykkelige Mennesker leve i Vankundighed og grov Ugudelighed, saa at det vel var værd, at vi gjorde mere for dem, end vi gjøre." Herved stod en Taare i hans klare, mod Himlen vendte Øie. —

„Men," svarede Moer Berømmelse, dybt rørt af Patronens Ømhed, „men Patronen er dog værd

store Lovord: thi der findes vel neppe Nogen, som arbeider saa meget for dem som Patronen."

„Ja, men kjære Moer, vi faa ikke tilregne os selv Æren; thi om vi opblæses, saa synde vi."

„Ja, ja, Patronen kan nok have Ret deri; men Patronen er dog mærkværdig."

Nu skulde Moer Berømmelse gaa sin Vei, og Adamsen bad hende være snart velkommen igjen: „thi", tillagde han, „jeg synes saa meget om din Oprigtighed, at jeg gjerne vil høre lidt af dig imellem." Og saa skiltes de ad.

Imidlertid opmuntrede saavel Adamsens Exempel (thi Hver og En ønskede at være ligesaa god som han) som ogsaa de Lovord, han erholdt, mange andre til samme „vakre" Virksomhed, saa at en af hans nærmere Bekjendte, ved Navn Beundrer, ofte pleiede at ytre om ham: „Blandt alle de Mænd, som jeg kjender, ved jeg Ingen, som med saadan Iver og saadan Selvopoffrelse har virket for Guds Rige. Og," pleiede han at tillægge, „det er mærkværdigt at se den Utrætteligbed og den Taalmodigbed, hvormed han lider de bittreste Forsmædelser (Aabenb. 2, 2. 3.) af Verdens Børn for sit Arbeide, samt det store aandelige Lys, hvormed han er begavet og hvorved han mangen en Gang har afsløret falske Profeter og tilbageslaaet fremmede Lærdomme fra Stedet."

Paa sit Brug holdt han af Iver og Omtanke for sine Underhavendes aandelige Vel en særskilt Prædikant ved Navn Leiehyrde, som hver Aften og Morgen forrettede Bøn i et af Patronen selv opført Kapel, samt prædikede der hver Søndag for en stor Skare Tilhørere. Det var nemlig Pa-

tronens Befaling, at Ingen maatte arbeide om Søndagen, hvor travelt det end maatte være. Derfor havde ogsaa Alle god Tid til at gaa i Kirken. Arbeiderne vare ogsaa meget flittige dertil. Hvoraf dette kom sig, turde bedst oplyses af følgende Hændelse. Da en Søndag en Moer Andægtig kom hjem fra Kirken med jublende Aasyn og Øine straalende af Glæde til sin Mand, som den Dag formedelst tilfældigt Ildebefindende havde været forhindret fra at besøge Gudstjenesten, spurgte denne efter Aarsagen til hendes store Glæde.

„Jo", svarede Hustruen, „du kan aldrig tro, hvilken herlig Prædiken Pastoren har holdt idag!"

„Hvad talede han da om?"

„Jo, han talede om den evige Sabbatshvile. Og saa sagde han, at om vi vare flittige og ærlige og gudfrygtige, saa skulle vi faa komme der. Og det vide alle Mennesker, at jeg altid har været ærlig og gudfrygtig og ligesaa flittigt og ordentligt skjøttet min Gudstjeneste som mine øvrige Sysler. Saa sagde han, at vi der i Sion, under skyggefulde Palmer, ved rislende Saligbedsbække, skulle faa bøie vore trætte Hoveder og i Evighed nyde Frugten af vort Arbeide i en salig Hvile og Fred. Just saa sagde han; jeg mindes det Ord for Ord. Og saa læste han et Vers, hvori der stod: „Og naar jeg har levet, som jeg har burdet, du for mig aabner Himmelens Port." Og saaledes det Ene med det Andet. Det var saa herligt, at Pastoren selv begyndte at græde, og saa græd vi Alle med."

Omtrent saa skildrede Moer Andægtig med Iver og Liv den hørte Prædiken for sin syge Mand. Da

denne havde tørret sine Øine, svarede han sukkende: „Ja, det er ikke underligt, at vi ere saa ivrige i at gaa til Kirke, naar man der faar høre saa kostelige Ting. Maatte jeg blive frisk til næste Søndag!"

Desuden tog Adamsen sig med en aldrig trættet Iver af de Syge og Fattige. Aldrig var Nogen saa nidkjær i at besøge Armodens og Elendighedens Hytte som han, og hvorhen han kom, var han altid velkommen og hilsedes med Jubel og glædestraalende Øine af Gammel og Ung. Derfor ytrede ogsaa hans fortrolige Ven Bekymring engang paa Skjæmt om ham: „Jeg troer, at det var en Feiltagelse, at Adamsen kom hid til Jorden; thi han synes at være skabt for en høiere Verden." Dette Vidnesbyrd deeltes af Alle, som kjendte ham nærmere. Blot een Person vidste man af, som aldrig kunde deltage i denne Roes, men rystede paa Hovedet eller ytrede Mistanke, naar hun hørte det. Ofte pleiede hun sige ham reent ud: „Det staaer ikke vel til med Patronen;" og naar Nogen spurgte hende, hvad hun tænkte om den „mærkværdige Mand", tang hun mestendeels; men naar hun svarede Noget, sagde hun helt kort med et dybt Suk: „stakkels Mand, det gaar ham aldrig vel." At saadanne Ord af en fattig 50aarig skrøbelig Kone (hun var nemlig Enke efter en Husmand) maatte være en Torn i Øiet paa Hver og En og vække megen Forargelse, var klart. Man syntes helt klogeligen: „hvad forstaaer hun sig paa saadanne Ting. Skulle hendes Ord gjælde mere, troer hun, end alle de Lovord, Adamsen har faaet af udmærkede Mænd, baade privat og offentlig? eller er det ei en gammel Regel: „Af deres Frugter skulle I kjende dem?" Saadanne

og deslige Udtryk gjaldt især et „uforskammet Tilmæle," saasom man udtrykte sig, hvilket hun skulde have tillagt Adamsen, da hun engang havde sagt, at han var falsk i Aanden, hvilket hun havde søgt at bevise dermed, at han med saa stor Iver sysselsatte sig med allehaande gode Gjerninger og Gudfrygtighedsøvelser, for at fjerne mere og mere fra sig Muligheden af den sørgelige Opdagelse, at det ei var ret med ham. Derfor kunde man aldrig ret forene sig med hende, men skjænkede hende sin Foragt og kaldte hende sædvanlig „stakkels Kone i Torpet," men egentlig hed hun Moer Eenfoldig.

Imidlertid voxte Patronens Anseelse mere og mere; og, da han var villig til at betale den medgaaende Afgift, saa valgtes han ogsaa til Medlem af det ovenomtalte Missionsselskab. Og saasom han havde en mere fremragende Stilling i Samfundet, saa tryktes hans Navn i Matrikelen med større Stift end de Andres. Mærkværdig var han i denne Tjeneste, som i alt Andet. Man kan med eet Ord sige om ham, at han i Alt tilhørte Andre. Med sine egne Regnskaber og Affærer befattede han sig aldrig selv; men de skjøttedes paa Kontoret af en meget stiftende Kasseforvalter og Regnskabsfører ved Navn Samvittighed, der forhen havde været Raadmand og Magistrats-Sekretær i Verden, men var bleven affat fra dette Embede for den Uro Skyld, som han ofte havde tilstelt og foraarsaget.

Saadan var Patron Adamsen, og meget mere var at sige om ham, men hvad som allerede er sagt, er det vigtigste og meest karakteriserende.

Men var han selv mærkværdig, saa var hans

Familie det ikke mindre. Hans Hustru, som i sig selv var en Jomfru Evasdatter, var en elskelig Kvinde, almindelig beundret og afholdt for sine store Fortjenester. En Moder for alle Værgeløse og en Støtte for de Forladte, levede hun, ligesom hendes Mand, næsten udelukkende for Andre, eller i det Mindste saa det saaledes ud. At hun paa denne Maade maatte blive elsket af Alle, var naturligt, og de Fattige kaldte hende derfor sædvanlig: „naadig Patronessen". Ligesom sin Mand var hun meget gudfrygtig og gudelig og flittig til at bede. Da hun engang for en fattig og syg Moer Letrørlig havde læst noget Guds Ord og bedet, spurgte Konen hende forundret og med Taarer i Øinene: „kjære naadig Patronesse, i hvilken Bønnebog staaer denne herlige Bøn?"

„I ingen —" blev Svaret.

„Aa, kan det være mulig? Hvorfra har naadig Patronessen saaet den da?"

„Jo, kjære Kone, den har jeg taget af min egen Aand."

„Pleier da naadig Patronessen aldrig at bruge Bønnebog?"

„Nei, thi jeg synes det forslaaer mere, at bede med egne Ord."

Da strømmede Taarerne af Moer Letrørligs Øine, saa at Patronessen selv blev dybt rørt og følte en hellig Andagt. Men efterat Konen havde tørret sine Øine, sagde hun: „ja, kjære naadig Patronesse — af, den, som kunde bede saa vakkert!"

„Aa, kjære Moer, du faaer vel være fornøiet med mindre; det er ikke Alle, som kunne det."

„Nei, nei, det er saa det; det er ikke Alle, som kunne være fornøiede med Mindre."

„Nei kjære Moer, jeg meente ikke saa jeg; jeg meente: det er ikke Alle, som kunne bede saa som jeg," svarede Patronessen hastigt, medens en flygtig Rødme, der fløi over Kinden, viste, at Konen havde ved sin Misforstand rørt ved et ømt Punkt.

„Men hør, naadig Patronesse," fortsatte Konen, „man siger, at Moer Enfoldig heller ikke bruger Bønnebog."

„Ja, hun troer sig at kunne, hvad hun ikke kan; thi hun er selvopblæst."

„Jo, jo, jeg kunde just tro det jeg ogsaa."

Forøvrigt var Fru Adamsen en stille og fredelig Kvinde. Med udmærket Orden skjøttede og forestod hun sit Huus. Mild og sagtmodig mod sine Tjenere, om for sine elskede Børn og med en inderlig Kjærlighed fæstet ved sin Mand, var hun en blandt de kanske faa Kvinder, Mødre eller Husmødre, som vide at sprede Fred og Tilfredshed omkring sig. Blandt hendes Arbeider for sine Medmenneskers Vel og Bedste maa, foruden hendes Gavmildhed og Opoffrelse, særskilt nævnes en fremfor alt Andet mærkværdig Syforening for Hedningemissionen, som hun havde dannet, og i hvilken hun selv var Sjælen. Til Deeltagelse i denne havde hun, foruden sin gode Veninde og Naboerske, Fru Beundrer, som ei boede langt derfra paa den vakkre Eiendom Selvvirksomhed, indbudt ogsaa mange fornemme Fruer og Jomfruer fra Staden Verden. Det var nemlig altid et Ordsprog hos hende: „jo flere Hænder, desto mere Penge, og jo mere Penge, desto større Velsignelse." Saaledes havde hun ret

mange Arbeidskræfter at raade over; thi de værdige Fruer fra Verden kunde ikke negte, at det jo var vakkert og i sin Orden, at man arbeidede og gjorde Noget for sin nødlidende Næstes Vel, blot man ei gik for vidt deri og til saadan Overdrivelse, at man forglemte sit eget Bedste. Fremforalt burde man vogte sig, meente de, for at synes egenretfærdige. Og endskjønt de forstode, at Fru Adamsen var noget smittet af den Surdeig, at ville være lidt mere end Andre, saa deltoge de dog i hendes Syforening. Synderlig Opmærksomhed vakte det, at Fru Adamsen holdt alle Materialierne til Arbeidet, hvilket kostede hende saare meget. Men det var nødvendigt for hende; thi om Hver og En havde været nødsaget til at holde Materialier selv, saa havde ei Mange brydt sig om Foreningen. Nu derimod havde hun saare mange Arbeiderinder. Og at de værdige Fruer sædvanligen saa ordentlig ved hvert Møde indfandt sig, beroede ogsaa meget derpaa, at de altid vidste, at de hos Adamsens skulde blive budne paa en Kop Kaffe eller The samt en fornøielig Soupe. Saaledes fortsatte Foreningen sine Møder regelmæssigt hver Maaned, og man var med Undtagelse af Moer Enfoldig almindelig enig om, at den var et Mønster for alle andre Foreninger, og den, der virkede med størst Velsignelse. Men den forargelige Moer Enfoldig gik derved mestendeels taus og tilbageholden til Alles store Misfornøielse. Hvad som dog mest stødte, var en Samtale mellem hende og Herr Beundrers Hustru. Denne havde nemlig engang spurgt Moer Enfoldig, hvilken Arbeidsforening hun syntes bedst om. Derpaa havde hun faaet det

Svar: „jeg synes meest om Moer Hoftelams lille Forening.“

„Aa, hvorledes kan du være saa dum, stakkels Kone? De erlægge ved deres Ugesammenkomster blot een Øre hver. Dertil ere de jo saa faa, som arbeide der, og af hvad som fortjenes paa deres grove Arbeider, maa den største Deel udlægges for Indkjøb af Materialier, medens de jo ere saa fattige. Og jeg troer neppe, at de kunne erlægge 10 Rdrl. til Missionen paa et halvt Aar. Vi i Fru Adamsens Forening derimod betale 50 eller 25 Øre om Maaneden, efter Raad og Leilighed. Dertil ere vi flere, og Fru Adamsen holder alle Materialier, saa at vi hver Maaned kunne erlægge mere end 50 Rdrl. Desuden anvende jo de Andre, naar de komme sammen, snart sagt den største Deel af Tiden til at læse og bede. Vi ere flittige i Arbeidet og søge vor Opbyggelse ved andre Tilfælde, saa at Kapelprædikanten gjør ved vore Sammenkomster blot en kort Bøn før og efter.“ — Dermed gik Fru Beundrer sin Vei; men Moer Enfoldig tænkte i sit Hjerte: „stakkels Mennesker! Ak, at Nogen læste for dem om Enkens Skjærv!“

I Forbindelse med denne Syforening stode tvende andre Indretninger, nemlig et Hjem for værgeløse Børn og et andet for fattige alderstegne Enker. Det første forestodes af en meget afholdt Enkefru Barnekjær, og det andet stod under Fru Adamsens egen Ledelse. Det var virkelig rørende at se Fru Adamsens Indtræden, være sig paa det ene eller det andet Sted. Kom hun til de Gamle, saa straalede Alles Øine af Glæde; traadte hun ind til de Smaa, saa vare Alles Fødder i Rørelse, Alle hoppede omkring

hende, Alle vilde holde hende i Klæderne, Alle vilde tale med hende o. s. v. Hvad Moer Eenfoldig sagde, brød man sig ikke om, men, som sagt er, „den stakkels Kone i Torpet" skjænkede man sin Foragt. Herr og Frn Adamsen vare komne i Raabet for kristelig Iver og aandeligt Lys, hvorved de kunde lære og mestre alle Andre, og da var det ikke muligt, at deres Anseelse skulde nedsættes af en fattig Kone, som hver Mand ansaa for noget forvildet og forvoven, *eftersom hun jo satte sig op, som man sagde, for at mestre Personer, som havde langt mere Forstand, Indsigt, Gaver og Erfaringer end hun.* Desuden var Moer Eenfoldig saa stiltiende af sig, at man ei fik ret Rede paa hende. Ytrede hun Noget, saa vakte det blot Forargelse; thi „det var altid saa dumt", sagde man. Hendes egentlige Venner, til hvilke hun meddeelte sig og som forstode hende, vare Moer *Hoftelam* og hendes tvende Søstre Moer *Forloret* og Moer *Udfattig*.

Imidlertid levede Patronen og hans Frue et lykkeligt Liv i mange Aar. De vare eet Hjerte og een Sjæl. I deres Huus syntes det at være saa fredsommeligt og triveligt, at hver Mand vel kunde trives der. „De havde det saa bra og vare saa elskelige Mennesker," var den almindelige Tone om dette Huus. I deres Ægteskab havde de flere Børn, som de inderlig elskede og som vare deres Lyst og Glæde. Folket syntes ogsaa meget om disse Børn; især vare tvende af dem afholdte og beundrede. Disse vare tvende Drenge. Den ene hed *Godhjertet* og den anden *Selvtilfreds*. Den første var stor af Vext med et usædvanlig vakkert Ansigt

og veldannet Legeme samt meget frodig. Han var Alles Yndling, og hver Mand „ønskede", at han maatte leve længe. Men Moer Eenfoldig, som forstod sig noget Lidet paa Medicin, saa, at Drengen var angreben af Lungesot og klein Mave samt af en forborgen Spedalskhed. Selvtilfreds var liden og uanseelig, men usædvanlig frisk og stærk. Saa fik han og en underlig Opdragelse, helt ulig den Andens. Han fødtes i Hemmelighed, og Ingen fik vide hans rette Navn. Kun Kasseforvalter Samvittighed og Moer Eenfoldig havde Rede paa, hvad han hed, men de fortalte det ikke for Nogen; ja, Moer Eenfoldig sagde ei engang til Moer Hoftelam, saa gode Venner de ellers vare, et ondt Ord om Patronens; „thi", tænkte hun, „i en saadan Tale er ingen Sjæleføde, og naar det ei er nødvendigt, saa kan man vel bedre anvende Tiden, naar man kommer sammen." Den lille Dreng fulgte sin Broder overalt; aldrig saa man tvende Brødre, der vare hverandre saa hengivne som disse; aldrig vare de adskilte, aldrig vare de i Strid; hvorhen Godhjertet gik, did gik ogsaa Selvtilfreds, men var altid tilbageholden og en taus Tilhører af hvad hans Broder sagde. Hans Fader havde nemlig strengeligen forbudt ham, at yttre sig, og i hele Egnen fandtes Ingen mere end Moer Eenfoldig og Kasseforvalter Samvittighed, som havde hørt ham sige et Ord. Men fik han ikke yttre sig i Andres Selskab eller sige Noget, saa saa og hørte han saa meget bedre, og aldrig var Nogen saa opmærksom paa andre Menneskers Gebærder, Miner eller Ord som han. Naar han siden kom hjem til sin Fader, pleiede han at fortælle Alt, hvad han havde

fornummet, alt godt, som Folket havde yttret om „deres naadige Patron.“ Hørte han hændelsesvis nogen Daddel, saa fortiede han sædvanligvis saadant, medens han ansaa det for at være i høieste Grad uretfærdigt og utilbørligt, hvilket han og kunde bevise ved at anføre tusinde gode Gjerninger og dertil al den Priis, som hans Fader erholdt af Andre. Han tænkte ogsaa, at denne ufordeelagtige Dom for en stor Deel beroede paa Mangel af Evne til at opfatte Faderens ædle Hensigter, hvorfor han ogsaa ofte under dybe Sukke og med Taarer i de klare Øine betragtede ham som en Martyr for forargelige Menneskers Misforstand og Bitterhed. Faderen saa og hørte sædvanlig gjerne hans Beretninger, men stunddom hændte det, at han befalede ham at tie, endskjøndt forgjæves. Saaledes f. Ex. da begge Brødre engang kom hjem fra Moer Berømmelse og Selvtilfreds skulde fortælle, hvad hun havde sagt, hvorledes hun havde kaldet Patronen en Engel o. s. v., raabte han „tys“.

„Ja, men kjære Papa, hvorfor skal jeg tie,“ svarede denne, “det er jo dog sandt Alt, hvad jeg siger, og jeg mener, at det kan tjene Papa til stor Opmuntring.“

Herimod kunde Adamsen intet indvende, men Selvtilfreds fik fortsætte sine Beretninger. Saadant hændte ikke sjelden. Det kjære Barn syntes at blive mere talesyg i Hjemmet ved hver Befaling om at tie samt ved Forbudet mod at aabne sin Mund i andre Menneskers Selskab.

Da nu Folket imidlertid ikke vidste, hvad han bed, men alligevel maatte have noget Navn paa ham, saa toge de et saadant af hans ydre Væsen.

De havde nemlig mærket, at han var meget stille og tilbageholden, saa at han ofte krøb bag sin Broders Ryg, naar de vare ude. Desuden sagde man, at han pleiede at rødme eller gjemme Øinene i sine Hænder, naar Nogen berømmede enten ham eller hans Broder. Man kaldte ham derfor almindelig „naadig Herr Patronens lille Ydmyg", et Navn, som Herr Beundrer havde opdigtet. Og det var mærkværdigt at se, hvorledes Godhjertet elskede denne sin Broder, ja, kanske mere end denne elskede ham igjen. Thi naar ei Selvtilfreds fik være med, saa gik aldrig hans Broder udenfor Huset. Faderen forsøgte ofte at sende den sidste alene ud med noget Glædebud eller nogen Gave til nogen Fattig o. l., hvorved han strengeligen havde forbudt Selvtilfreds at følge med; men uagtet alle Anstrængelser, var det dog umuligt; thi Godhjertet sagde altid: „gaaer ikke min Broder følge med, saa gaaer ikke jeg heller." Dette hændte især engang, da han skulde sende ham for at skjænke nogle Medikamenter til en syg Brugsarbeider. Da havde Faderen indestængt Selvtilfreds i et eenligt Værelse. Men Følgen blev den, at han tilsidst maatte sende Jomfru Uvillig i Godhjertets Sted. Hun var nemlig Pige i hans Huus og anvendtes som oftest til Sendelser til saadanne Personer, af hvilke han vidste, at han ikke havde andet at vente sig end Utak. De to Brødre vare som Eet. Saaledes randt Tiden nogle Aar fremad. Vi forlade dem derfor og lade dem leve i Fred en Tid.

Andet Kapitel.

I en stor Stad, som hed Helligbed, regjerede paa samme Tid en mægtig Herre, ved Navn Justus*) Almægtig. Om ham gik mange besynderlige Rygter isvang. Mange anfaa ham for en umenneskelig streng Mand, hvorfor de frygtede meget for ham. Andre derimod vare af den Mening, at det var en godslig Herre, af hvem man ei havde Noget at frygte; ja, somme undredes endog paa, om han virkelig var til eller om han blot var en Helt efter Sagnet. Med eet Ord: hver Mand havde sine egne Tanker om ham. Derfor hændte det ikke sjelden, at man i Verden fik høre Personer, som drev Gjæk med hans Navn og med dem, der, som de sagde, „vare taabelige nok til at tro alle de Fabler, som berettedes om ham af saadanne Personer, som en forbenværende Raadmand Samvittighed og hans Lige," medens derimod Andre ikke vidste, hvorledes de skulde kunne prise og ophøie ham nok for hans „Godhed" og „Barmhjertighed" og „Fordragelighed med deres Feil og Svagheder." Paa den anden Side saa man derimod Somme, der, af Frygt for ham, anstrængte alle deres Kræfter under et møisommeligt Liv for at undgaa hans Vrede, medens Andre glade og med freidigt Mod arbeidede paa at sætte sig i godt Forhold til ham, i det Haab, at erholde nogen Belønning derfor. Men Moer Eenfoldig og hendes Venner, som havde alt deres Underhold fra ham, de vidste vel, hvem han var, endskjøndt de aldrig havde seet ham. De elskede ham, de tjente ham af

*) Justus er et latinsk Navn, som betyder retfærdig.

ganske Hjerte. Til Herr Adamsens Huus stod han ogsaa i visse Forbold gjennem Kasseforvalter Samvittighed, hvem han tillaans forstrakte store Pengesummer, som denne nøiagtig antegnede paa sin Patrons Debet-Konto. Efterat det var gaaet saaledes nogle Aar, sendte Justus Almægtig sin tro Tjener Moses for at fordre hele Beløbet. Herr Adamsen sad just hjemme med sin Frue, stille og glad i Hjerte, Hu og Sind. Godhjertet var nemlig nys hjemkommen fra nogle Besøg, og Selvtilfreds var just sysselsat med at fortælle for sine Forældre alle de mærkværdige Ting, som hans Broder havde udrettet den Dag. Med Glædestaarer i Øinene velsignede Faderen sin „dyrebareste Skat" (som han sædvanlig kaldte sin Søn Godhjertet) samt skattede sig overmaade lykkelig i at eie et saadant Barn, medens han tillige bekjendte ydmygt, at han var en saa stor Naade aldeles uværdig. I det Samme steg Moses ind og overleverede sin Herres Fordringsbrev. Overrasket herover svarede Adamsen Moses, „at han ei vidste sig at være Herr Justus noget skyldig, om ikke et og andet Smaat, som han vel vidste, at Justus ei var saa nøie med, men gjerne eftergav. Han forstod derfor ei, hvorledes Moses i hans Navn kunde komme med en Fordring paa 10,000 Pund; han kunde hverken erkjende denne Gjæld ei heller tro, at denne Fordring kom fra den gode og retfærdige Herr Justus, men meente, at det var Feiltagelse eller Bedrageri. Med denne Besked reiste Moses tilbage. Fortørnet sendte nu Herr Justus ham tilbage med samme Fordringsbrev samt tillige en Trusel, at om han ei strax betalte, saa skulde der forestaa ham en hastig Udplyndring og Fængsel.

Det var en urolig og kold Høstaften. Adamsen følte sig urolig og utilfreds samt befandt sig noget ilde. Han havde nemlig om Dagen været ude blandt sit Folk. Under denne Vandring havde han truffet Moer Enfoldig, med hvilken han havde indladt sig i følgende Samtale.

„Hvorledes befinder du dig?“ spurgte han.

„Jeg befinder mig nu som før,“ blev hendes Svar, „usel og elendig er jeg paa alle Viis og aarker Ingenting, men jeg er dog fornøiet og glad, efterat den naadige Herr Justus har ladet mig finde en Tilflugt og Bolig i sin bellige Stad Evangelium. Der har jeg alt, hvad jeg behøver, for Ingenting; og saa fattig og gammel og kraftesløs, som jeg er, saa er jeg ei for god til at leve af Naade. Men hvorledes befinder Patronen sig?“

„Jo Tak, meget godt!“

Men Moer Enfoldig vendte sig bort og tørrede sine Øine med sit Forklæde.

„Hvorfor er du saa led?“ spurgte Adamsen forundret.

„Aa, kjære Patron, — — men hvorfor er Patronen ude i dette Ruskeveier?“

„Jo, seer du, man maa virke medens det er Dag; men sig mig da, hvorfor du græder og er saa nedstemt?“

„Ak, jeg elsker Patronen saa meget; og Patronen har altid været saa god mod mig, at jeg synes, det gjør mig ondt for Patronen.“

„Ondt for mig, kjære Kone?! Hvorfor det?“

„Derfor, at Patronen ei itide benytter sig af den store Naade, som er Patronen tilbudt, at forlade sin Eiendom og flytte til Evangelium, saa me-

get meer, som jeg af Kasseforvalter Samvittighed har hørt, at Patronens Affærer ei staa paa saa gode Fødder."

„Aa, vær du rolig for mine Affærer! Hver og En staaer eller falder for sin egen Herre; sørg du for dig selv; mine Affærer haaber jeg staa godt nok, og har jeg Gjæld, saa har jeg ogsaa Fordringer."

Dermed skiltes de ad. Adamsen gik videre, i Begyndelsen noget forundret over Konens forunderlige Opførsel; thi han indsaa vel, at hun elskede ham oprigtigt og vilde ham vel. Men idet han vandrede videre, begyndte han at kjende sig mere og mere urolig over hendes Ord. „Mine Affærer", sagde han ved sig selv, „mine Affærer — hvorledes? — skulle de være saa daarlige? — Hør, Samvittighed!" raabte han pludselig, da han idet Samme i Afstand fik se sin Kasseforvalter, „mine Affærer staa vel paa god og rede Fod?" Efter sin Sædvane sagde Samvittighed ingenting; thi han pleiede aldrig at svare paa saadanne halve Spørgsmaal, der mere udtrykte Ønsket om at faa et tilfredsstillende, end et sandt Svar. Derfor da han ei spurgte ham reent og oprigtigt, hvorledes det i selve Sagen stod til, men blot, om det ei stod vel til, saa sagde han ingenting men gik. Dette forekom Adamsen forunderligt og forøgede hans Uro. For at blive tilfredsstillet og faa nogen Trøst, opsøgte han Leiehyrde. For ham fortalte han sin Bekymring og sin Samtale med Moer Eenfoldig. Forundret spurgte denne, hvorledes noget Saadant kunde forurolige ham. „Patronen", sagde han, „skulde forlade Arbeidsombed?! Og hvorfor? for at flytte til Evangelium?! Og hvorfor? for at

slaa sig til Ladhed?! Nei, nei, Kristendommen fordrer mere Alvor, Liv og Virksomhed end saa, og man kan ei andet end blive optændt af Nidkjærhed, da man desværre ei sjelden seer, hvorledes Mennesker blive bedragne og forførte af saadanne skinhellige Falskmunde, som vel vide at besmykke deres Trægbed, Udneiighed og Ladhed med en vakker Tale om Naade og saadant Mere."

En Stund efter skiltes de ad. Adamsen følte sig noget beroliget af Leiebyrdes Ord, men ei tilfredsstillet. Underveis mødte han Moer Berømmelse.

„Naa, har da ikke Patronen været ude og udbredt Velsignelse endogsaa i saadant Veir!?" raabte hun.

Herover blev Patronen end mere urolig; thi han vidste med sig selv, at han paa denne Vandring næsten intet Godt havde gjort; men da han i det Samme traf sin Søn Selvtilfreds, som, da han mærkede hans Bekymring, gjorde ham opmærksom paa, at man ved en god Gjerning ei bør see saa meget paa selve den ydre Handling, som paa den gode Villie og den ædle Hensigt, saa blev han atter for en Deel stillet tilfreds. Imidlertid laa Moer Eenfoldigs Ord tungt paa hans Hjerte, og medens han gik og grublede paa dem og paa Samvittigheds Stiltienhed, havde han det Uheld, at han snublede og faldt omkuld i en Smudspøl, hvilket gjorde ham vaad og paadrog ham en Forkjølelse. Det var fra denne bekymringsfulde Vandring han nylig var hjemkommen og havde just skaffet frem sine bedste Klæder for at skifte om, da Moses for anden Gang traadte ind med sin Herres saa haarde Fordringsbrev. Man kan let forestille sig

Herr Adamsens Forskrækkelse, da han læste dette Brev, saameget meer, som hans Kasseforvalter Samvittighed just i det samme kom ind med Debet-Kontoen, der viste, at Gjælden virkelig var saa stor.

„Hvorfor har du aldrig sagt mig det før?" spurgte den dødsblege Patron sin Kasseforvalter.

„Det er Herr Patronens egen Feil; thi Herr Patronen har havt saa meget at gjøre med Andres Regnskaber, at Herr Patronen aldrig har havt Lyst til at undersøge sine egne; og hver Gang jeg har villet vise Herr Patronen dem, saa har Herr Patronen været forsinket deels af Missions-Anliggender, deels af Fattig- og Sygebesøg, deels af Bøn, deels af Guds Ords Betragtning og deslige. Derfor har jeg i den sidste Tid ei anseet det for at være Umagen værd at lade Herr Patronen vide Noget."

Forskrækket og bævende over dette Svar, skrev Herr Adamsen straxen ydmyg Begjæring til sin strenge Fordringseier om, at Kapitalen maatte faa staa hen, hvorimod han erklærede sig villig til aarligen at betale Renten. Hans Brev lød saaledes: „Strenge og mægtige Herre Justus! Af ganske Hjerte bekjender jeg ydmygt, at jeg har handlet uredeligt mod dig og gjort mig skyldig i Alt, hvad du har krævet. Men, Herr Justus, saa gjerne jeg end vilde have alt dette ugjort, og saa inderligt jeg ønskede at kunne betale min Gjæld, saa er det dog umuligt. Derfor anraaber jeg dig, at du vil naadigen see til min Angest, min Bøn og mine Taarer og lade det Gamle staa hen. Jeg vil herefter bedre mig og skal byde til at betale den aarlige Rente. Miskund dig over din elendige, men oprig-

tige Tjener!“ Til Svar herpaa erholdt han en fornyet Trusel, hvis han ei strax betalte hele Beløbet. Hvad var nu at gjøre? Jo, han forsøgte endnu engang at skrive samt i største Ydmyghed ansøge om, at Herr Justus vilde lade sig afprutte noget af Kapitalen, saa skulde han forsøge at betale. „Vil du da aldeles,“ skrev han, „fordærve mig og forskyde din Tjener? Ak Herre, jeg lover dig, at jeg ved din Naade med Troskab og Flid vil arbeide og stræbe at oprette igjen, hvad jeg har brudt og feilet. Og hvad jeg ikke kan betale eller hjælpe, beder jeg dig, at du efter din Barmhjertighed vil slaa af og eftergive mig.“ Men til sin Forskrækkelse erholdt han et endnu haardere Svar end forrige Gang. Nu var der ikke nogen anden Udvei tilbage, meente han, end at betale. Han forsøgte deels ved Laan, deels ved Arbeide, at tilveiebringe den krævede Sum, men forgjæves — hans Eiendom solgtes, og han kastedes med Hustru og Børn i et haardt Fængsel, som hed Sinai. O, hvilken Jammer! Her skulde de sidde, indtil Alt var betalt — og hvorledes skulde denne Betaling tilveiebringes, da de jo sadde med Hænderne saa fastlænkede, at de ei kunde gjøre Noget for at fortjene den mindste Smule? Men dette var ei den eneste Sorg. I Fængslet døde Sønnen Godhjertet, og Selvtilfreds begyndte nu i Forening med sine Brødre at føre et uroligt og ustadigt Liv. Den arme Fader, som sad med bundne Hænder og Fødder, kunde ei holde sine Børn i Tøile, men de martrede ham Dag og Nat. Disse Plager forøgedes endnu mere derved, at just paa samme Tid, som hans Hustru i Fængslet, i den Dødes Sted, fødte Tvillingerne Hadefuld og Bitter, hvilke vare

endnu værre end de Andre, kom en streng Befaling fra Herr Justus, at han skulde holde sine Børn i Orden og Tøile under Fare for ellers at blive kastet i det evige Fængsel Helvede. O, den arme Mand! Han bad, at man skulde løse hans Hænder, men Ingen gjorde det; han bad sine Børn være stille og lydige, men jo mere han bad, desværre bleve de, og nu saa han intet Andet for sig, end det evige Fængsel. „Ak", tænkte den arme Fange, „om jeg kunde faa Moer Eenfoldig bid! Hun er en god Ven af Justus, og jeg er sikker paa, at hun skulde kunne give mig Raad."

„Ja", sukkede hans Hustru, „vel var det godt; men vi have forulempet den Kone saa meget, at hun vist ikke vil see os mere" — og saa hensank de atter i Mistrøstighed.

Imidlertid havde Moer Eenfoldig gjennem Andre faaet Underretning om Sagens Gang; hun hastede til dem og fandt dem i denne fortvivlede Tilstand. „Ak, hvorledes staaer det til?" spurgte hun.

„Jo, som du seer, høist beklageligt."

„Naa, hvorlænge agte I at blive her?"

„Agte?"

„Ja, just det; thi sikkert kunne I slippe herfra; saa meget kjender jeg Herr Justus."

„Nei, nei, kjære Kone, — hvorledes skulde det gaa til?" sukkede Herr Adamsen, medens Fortvivlelsens stride Taarer strømmede nedover hans Kinder.

„Jo", gjentog Konen, „om naadig Patronen beder Herr Justus, at han af fri Naade og Barmhjertighed eftergiver hele Skylden."

„O, kald mig ikke mere naadig Patron! Jeg er en arm fortabt Fange, jeg har forbrudt mig baade

mod Herr Justus og mod dig. Min Gjæld kan han ei eftergive; jeg bad ham engang om, at Kapitalen skulde faa staa og jeg vilde betale Renten, men det vægrede han sig ved med en forfærdelig Trusel. Saa bad jeg ham om at lade sig afprutte Noget; men da lod han mig kaste bid og sagde, at jeg skulde betale Altsammen. Og nu skulde jeg komme og begjære Frihed fra hele Gjælden — ak, hvad skulde han sige derom?! Nei, nei, sig mig, hvad jeg skal gjøre?"

„Hm! hm! jeg mener, at Patronen nu er i saadan Tilstand, at det tør blive svært at gjøre nogen Ting."

„Ja, men da maa jeg jo evigt forblive i dette Fængsel!"

„O nei, gjør som jeg har sagt, saa er Patronen for evigt fri."

„Ak, du ved ikke du, hvorledes Herr Justus hader mig, for min uredelige Opførsel mod ham."

„Nei, han elsker Patronen."

„Hvorledes er det muligt? Hvorledes kan han elske mig?"

„Jo, derfor at han elsker Patronen, og fordi hans Søn Immanuel har lagt sig ud for Patronen og betalt tilfulde Patronens Gjæld."

„Elsker mig? — mig? hvad? jeg har aldrig, aldrig elsket ham."

„Men derfor maa han vel faa elske Patronen?"

„Ja, ak om han dog gjorde det! Dog vil jeg gjøre som du siger."

Dermed fjernede Moer Genfoldig sig, med Løfte om at komme igjen en anden Dag. Adamsen sendte nu til Herr Justus en Mand ved Navn Tvivl, der tilbød sig at udføre denne Tjeneste. Da Moer

Enfoldig kom igjen, fandt hun atter Patronen i samme usle Tilstand. „Nu er alt Haab ude!“ udraabte han, „jeg har gjort, som du bad, men faaet Afslag igjen.“

„Hvorledes gjorde Patronen da?“

„Jo, jeg sendte en ung Tvivl med den Hilsen til Herr Justus, at om han vilde eftergive mig min Gjæld og gjøre mig fri, saa skulde jeg for evigt blive hans ydmygste og lydigste Tjener.“

„Ja, ja, da var det ikke underligt, om Patronen fik Afslag.“

„Og dog gjorde jeg, som du bad mig!“

„Nei, det gjorde Patronen ikke; jeg bad aldrig Patronen foreslaa nogen Handel; thi Herr Justus sælger ei sin Naade, være sig for gamle forgangne Tjenester eller for Løfte om fremtidige gode Gjerninger. Derfor maa Patronen sende Udfattig Tro og bede for Immanuels Skyld om Naade og Barmhjertighed.“

„Ja, ja,“ sukkede Adamsen, „er nogen værd det Tilnavn Udfattig, saa er det vel den arme Tro; det er ei blot een Gang, at denne Stakkel har baade frøset og hungret. Jeg vil gjøre, som du siger.“ Konen fjernede sig og Udfattig Tro begav sig afsted paa skjælvende Been, mager og laset, i det dybe Mørke. Med Bævelse ventede Adamsen Svar. Derpaa behøvede han ei heller at bie længe. Immanuel kom og løste ham selv af Lænkerne, forsikrede ham om, at Gjælden var glemt og aldrig mere skulde kræves. Derpaa førte han ham frem paa en nybanet Vei, kaldet Gjenfødelse, gjennem den s. k. Trange Port og ind i Staden Evangelium. Denne Stad, som allerede i det Foregaaende er kjendt

af Navn og om hvis Opkomst og Endemaal fremdeles skal blive talt, var bygget paa og omkring et Bjerg, som bed Golgatha. Den bestod blot af tvende store Stadsdele, der tilsammen vare omgivne af en fast og tyk Muur samt vel-forsynet med Vægtere, især ved Portene. Dette var nødvendigt, fordi den paa alle Sider var omgiven af Fiender, der forsøgte at forstyrre den og fordærve dens Indvaanere. I Spidsen for disse Fiender stod en mægtig Fyrste ved Navn Beelsebul, der var Immanuels Arrefiende og derfor med sine Hære bestandig omgav hans Stad, vogtende paa Leilighed til at komme ind, for at udføre sin Hensigt, som var at omstyrte Immanuel og tilintetgjøre hans Rige samt bemægtige sig Evangelium. Han kunde nemlig ikke taale Opkomsten eller Tilværelsen af en saadan Fristad under Immanuels Spir midt i hans eget Omraade. Men alle hans Anfald vare forgjæves; thi Immanuel vidste vel at forsvare sin Eiendom, saa at hans Undersaatter vel kunde, endskjøndt saaledes truede fra alle Sider, alligevel leve i Fred og Ro. Dog hændte det ikke sjelden, at der formedelst Vægternes Sovnagtighed lykkedes ham ved forskjellige Midler, saasom Løgn, Tillokkelse, Overtalelse, Trusel o. s. v. at formaa En eller Anden af Indvaanerne til at overgive Evangelium, og især vidste han at benytte sig til sin Fordeel af de Stridigheder, som stunddom forekom blandt dem, fornemmelig om saadanne opstod blandt Vægterne; thi da var han altid vis paa Bytte. Derfor var Immanuel flittig i at formane saavel Hver og En som især disse til at tage vel Vare paa sin Vagt og see sig nøie om. Saalænge de adlød denne Formaning, vare de i

god Sikkerhed. Men, som sagt er, Mange vare de, som lidet agtede Samme og derfor bleve et Rov for Beelsebuls Anslag, endskjøndt de, besynderligt nok, som oftest ikke anede det. Thi det hørte til den slue Fiendes List, at lade En gaa fri og ledig, saasnart han paa en eller anden Maade havde faaet ham ud af Staden, paa det han ei maatte ane Uraad eller mærke, i hvis Vold han var, medens han derimod paa tusinde Maader angreb og satte an paa de andre.

Imidlertid forblev Staden Evangelium tryg og sikker samt skjød op og udviklede sig under Immanuels vise Regjering, som en blomstrende Have i Ødemarken. Midt igjennem Samme flød en stor Elv, benævnet Blodselven, som havde sit Udspring indenfor Helligbed samt strømmede frem ved Foden af Golgatha Bjerg, bekrandset paa begge Bredder med skyggefulde Palmer, under hvis Grene man ofte især Morgen og Aften, saa Stadens Indvaanere forsamlede i større og mindre Hobe, for i Forening at istemme lydelige Lovsange til sin Konges og Skydsherres, Immanuels samt Justus Almægtigs Ære. Hid til denne skjønne Stad var det, Adamsen førtes af Immanuel, og her var det, han fik sig anviist Bolig i den Statsdeel eller det Kvartal, over hvis Port stod at læse: „Plads for de Fortabte.“ Dette Kvartal indbefattede tre Afdelinger, nemlig Sygeværelse, Værelse at bo i og Spiseværelse for alle Stadens Indvaanere, som der levede paa Immanuels Bekostning og Ansvar. Adamsen spurgte ved Indgangen Immanuel om, hvad Kvartalet kaldtes, og fik til Svar, at det hed Synndernes Forladelse. „Her faaer du nu være,“ tillagde Immanuel, „saalænge du behøver, og

der skal Intet fattes dig af det, som for dit Velbefindende er nødvendigt."

„Ja, men du bliver vel her du ogsaa; thi ellers kan jeg ikke leve vel."

„Ja, thi jeg boer i denne Stad, ihvorvel jeg mestendeels opholder mig paa et hemmeligt og skjult Værelse og sjelden lader mig see."

„Ja, blot du ikke reiser herfra?"

„Nei, nei, visselig er jeg stille hos Eder alle."

„Ja, det er vel sikkert det da?"

„Du Svagttroende, jeg er hos dig alle Dage, jeg har kaldt dig ved Navn: du er min, og herefter skal du ikke bede Adamsen, men Abrahamsen."

Med disse Ord traadte de orer Tærskelen, og tænk, hvilken Glæde det var, her at træffe Moer Genfoldig og Moer Hoftelam med hendes tvende Søstre! De sadde just og spiste Guds Kjærlighed ved et rigt dækket Bord, som de kaldte Bibelen. Nu var vor Patron hjertelig glad ved med sin Hustru at faa sætte sig i deres Lag og æde med dem. Og de kjære Koner vare ei heller sene til at hilse vort Herskab velkommen. Ved Siden af Moer Genfoldig haltede Moer Hoftelam, fulgt af de andre To, de nyankomne Venner imøde for at omfarne dem; og den gjensidige Glæde gav sig Luft i rørende Lovsange til Immanuels Ære. Det var en Stund, mulig at erfare, men ei at beskrive.

Men nu begyndte det at gaa Abrahamsen imod paa mange Maader. Hans Afreise bragte Herr Beundrer i Bestyrtelse og hele Staden Verden i Forfærdelse, for ikke at tale om alle dem, som boede paa Arbeidsomhed. Fru Beundrer foranstaltede ianledning af denne forunderlige Hændelse en Kaffe-

indbydelse, hvor man almindelig udtalte sin Medynk med den før saa agtede Familie. Alle havde noget Overordentligt, noget Fortræffeligt at berette fra den kjære Patrons og hans Hustrus forrige Levnet. Den Ene pegede hen paa hans Gavmildhed og Selvopoffrelse, en Anden paa hans usædvanlige Iver for alle Menneskers aandelige og legemlige Vel, atter en Anden paa hendes Anstalter o. s. v. „Og saa skulde det tage en saa ynkelig Ende!“ udbrød Fru Beundrer under lydelig Graad, medens alle de Andres Ansigter bare Præg af dyb Sorg og Bedrøvelse. En saadan Sørgefest havde man før aldrig havt paa Selvvirksomhed. Bedrøvede skiltes man ad, og en Fru Forstandig forklarede, at man af dette sørgelige Optrin havde at lære, hvor nødvendigt det er, at tage sig i vare for Overdrivelse samt i alle Ting see til, at man holder Maade. „Var Adamsen,“ tillagde hun, „bleven stille i Staden Verden, saa havde han helt vist endnu været rig og lykkelig; men han vilde være bedre end Andre, og til en Tid lyste han ogsaa paa sin Eiendom som en Stjerne, beundret af Alle, men som en Stjerne, der er færdig at slukkes. Nu seer man Frugten af saadan Stræben; den kan til en Tid blænde med sit Skin, men gaaer tilsidst overende.“ Og alle Fruer fra Verden syntes, at Fru Forstandig havde talt vel; men Fru Beundrer syntes, at det var noget eensidigt.

Saaledes tabte Abrahamsen sine forrige Venner. Andre smædede ham og hans Minde, og som han ei mere kunde erlægge til Missionsselskabet den udfordrede Aarsafgift, saa fik han ei mere være Medlem af Samme, men hans Navn gik det følgende

Aar ud af Matrikelen. Dog var han i de første Dage ligesom fri for alle Pile af saadanne Bekymringer; thi Immanuel opholdt sig i synlig Naade hos ham hele Dagen igjennem, og naar han var saaledes nærværende, vovede de tøieløse Børn ei at røre sig. Abrahamsen nød i disse Dage saameget Godt, som aldrig tilforn. Og da Immanuel en Dag havde talt mere end sædvanlig kjærlighedsfuldt og naadigt med ham og hans Hustru, faldt de ned for hans Fødder og erkjendte, at de vare uværdige al denne Naade, uværdige til at tjene ham; men bade dog om, at, hvis det var muligt, de for hans Barmhjertigheds Skyld maatte faa gjøre ham nogen Tjeneste. Dette bevilgedes dem gjerne, og til dette Endemaal henvistes de til den anden Stadsdeel, som hed Helliggjørelse, og havde til Overskrift paa Porten: „Arbeidsværelse for de Gjenfundne." Dette Kvartal bestod helt og holdent af Arbeidsværelser og Værksteder. Der fandtes ikke saasom i Syndernes Forladelse nogen Sovesteder eller Værelser at bo i, ei heller serveredes der nogen Mad. Her var det ogsaa Moer Hoftelam holdt sine Arbeidsforeningsmøder. Fru Abrahamsen var nu glad ved at faa være med i denne Forening, og hendes Mand blev ogsaa Medlem i en Missionsforening, som bestod af nogle fattige Brødre.

Tredie Kapitel.

Abrahamsen var ved sin Forflytning til Evangelium kommen ind i et nyt Skifte af sit Liv. Det Forgangne laa nu bag ham, som en Drøm. Nu først fandt han, hvad han forud aldrig havde villet

finde eller tro, at Livet udenfor Evangelium, det maa nu forøvrigt være, hvordan det være vil, er et ulykkeligt og syndigt Liv uden Fred. Han befandt sig nu i den Stad, paa hvilken han altid havde seet med Mistillid, og om hvilken han ofte havde talt ilde. Og hvor helt anderledes fandt han det ei, mod hvad han forud havde troet! Han havde meent, at det var en Stad, hvor man med aandeligt Skin og Tale søgte at besmykke aandelig Ladhed og Udueligbed; han havde troet, at al Glæde og Fred var banlyst derfra, at det var en Stad, hvor man maatte gaa med hængende Hoved og sorgbedækket Ansigt, trykket af en idelig Tvang. Dertil, da han havde hørt Moer Enfoldig sige, at man der helt og holdent levede paa Immanuels Bekostning, saa havde han altid tænkt, at det skulde lægge Puder under Lasten. „I Sandhed," sagde han engang til Beundrer, „fører man ei i Evangelium et Liv, ganske bekvemt for Lediggjængere og Udueligе, saa at det ikke er at forundre sig over, at alle Afsindige og alle afdankede Uslinger flytte did." Nu derimod, da han saa sig tilbage, hvad fandt han? Intet Andet end et Liv fuldt af Møie og Uro; hvad han forud havde anseet for Lykke, Glæde og Fred, saa han nu var blot Ulykke, Sorg og Jammer. Derimod forekom Evangelium ham som et rigtigt Paradiis fuldt af Fred og Glæde. Og mærkeligt var, hvad han engang svarede Moer Enfoldig paa hendes Spørgsmaal, hvorledes han nu befandt sig: „ak", sagde han, „hvor vel havde det ei været, om jeg forlænge siden havde villet forstaa, hvor uendelig lykkeligere det er, at være fattig i Evangelium end rig i Verden!" Og en anden Gang, da han

traf hende, raadslog han med hende, hvorledes han skulde kunne formaa sine Slægtninge og Venner, ja hele Verden til at flytte til Evangelium. „Her er jo endnu Rum nok for dem“, sagde han, „her findes jo en Fryd, som gjør al deres Glæde til idel Sorg, her gives jo en Lykke, som overgaaer Alt, hvad de kunne forestille sig og Alt, hvad et Menneske kan beskrive; Men der gaa de, som jeg forhen gjorde i min Blindhed, og mene, at de ere lykkelige nok forud, og vide ei, hvad for et elendigt Liv de føre, og hvilken skrækkelig Ende de skulle faa, samt beklage mig, som nu først er bleven kvit Alt, hvad beklagelsesværdigt heder.“ Derved lo Moer Enfoldig hjerteligt godt, men da de skiltes ad, mærkede Abrahamsen, at en Taare trillede nedover hendes Kind. Dette vakte i Begyndelsen ei hans Opmærksomhed, men han gik stille og glad hjem, for at skrive til sin forrige Ven Beundrer. Med brændende Iver opfordrede han ham i et langt Brev til at besinde sig, medens der endnu var Tid. Tilmed fortalte han sin egen Lykke og Glæde samt opfordrede ham til selv snart at komme og dele den med ham. „Jeg kjender“, skrev han, „en Fred, som overgaaer al Forstand. Al min Gjæld er betalt, mine Synder og mit forrige Levnet forladt og forglemt. Immanuel har ogsaa sagt mig, at de aldrig mere skulle blive ihukommede, samt at Justus Almægtig selv har kvitteret alle mine Reverser. Dertil har han lovet fremdeles selv at opholde mig, paadet at jeg skal slippe at sætte mig i Gjæld mere.“ Efterat han havde forseglet Brevet og afsendt det, næsten fuldt forvisset om, at hans forrige Ven ei skulde kunne modsige hans grundige Beviser eller modstaa

hans brændende Formaninger, satte han sig ned for at hvile. Derved kom han til at tænke paa Moer Eenfoldigs Taare, der gjorde ham ængstelig.

„Hvad kunde paakomme den kjære Kone?“ spurgte han sig selv. „Hun er altid saa hjertelig mod mig, og det gjør mig ondt, at hun skal græde. Maaskee fældte hun den Taare over mig og hvad jeg sagde. Det er besynderligt, at hun ei mere deler Glæden med mig.“

Under saadanne Tanker blev han mere og mere urolig og gik ud for at opsøge hende. Efter at have vandret en Stund, mødte han hende. Hun kom just fra Immanuel, med hvem hun havde raadført sig i nogle af sine Anliggender samt havde talt med ham om Abrahamsen, hvem hun omfattede med en inderlig Kjærlighed og hvis Vel laa hende omt paa Hjerte. Straz begyndte Abrahamsen at spørge hende, hvorfor hun græd, da de sidst skiltes, og om hun ikke megetmere burde glædes med ham o. s. v.

„Ak jo“, svarede hun, „jeg glædes storlig over, at Patronen er her; og jeg har nylig været hos Immanuel for at bede ham have et aarvaagent Øie med Patronen, at ei Patronen atter maatte fare herfra.“

„Jeg fare herfra?“ udraabte Abrahamsen, „hvorfor og hvorledes skulde jeg gjøre det? O nei, o nei! det haaber jeg ei skal skee.“

„Ja“, svarede Moer Eenfoldig, „der har Patronen Aarsagen til min Taare. Patronen glædes nu over sin nye salige Stilling, og deri er intet Ondt. Jeg kommer blot ihu et Ord af den gamle David, som lyder saa: fryder Eder med Bævelse! Patronen er af Naturen en virksom, kraft-

fuld og driftig Mand, hvilke Gaver kunne blive til uberegnelig Nytte og Velsignelse, saavel for Patronen som for Andre; men jeg vil advare Patronen paa det inderligste for at indlade sig i Samtale med Herr Stærk og Tværsikker, hvilke vare i Besøg hos Patronen i Morges."

Abrahamsen stod helt forundret. „Hvad mener du?" spurgte han; „jeg har aldrig talt med dem. De, som vare hos mig, vare Fortrøstningsfuld og Frimodig, tvende kjære Mænd fra Theologie, hvilke vare mig til stor Nytte. Dertilmed havde de med sig en Herr Oplyst, der havde en særdeles dyb Indsigt i aandelige Ting."

„O, vogt Eder, vogt Eder", udraabte Moer Eenfoldig, „de hede ei saa! Da de boede i Evangelium var dette deres Navn, men efterat de flyttede udenfor Staden, hede de, som jeg sagde, omendskjønt de ville beholde deres gamle Navne. Og denne Herr Oplyst heder nu Fornuftig, og har gjort meget Ondt her. Jeg kan vel forstaa, at de vilde have Patronen med sig derud; men vær forsigtig!"

Fuld af Forundring skiltes Abrahamsen fra hende. Saa besynderlig havde hun aldrig været. Og naar han sammenlignede denne hendes Tale med, hvad hun før havde sagt, saa blev hun ham aldeles ubegribelig. Hvad skal dette betyde?" sagde han ved sig selv. „Hun har jo ofte med stor Agtelse talt om Professor Redelig i Theologie, og nu synes hun at væmmes ved hele den Slægt. Hun har ogsaa engang, som jeg har hørt, ytret Ønske om, at Magister Troende skulde blive Theolog, og nu advarer hun mig derfor, som for noget Farligt.

Det var et underligt Menneske. Er da Moer Enfoldig saa tvetalende? Tænk, det havde jeg aldrig troet!"

Medens han gik og grundede herover, mødte han en Ven, hvem han fortalte Alt. Denne, som vel forstod, hvad Sagen angik, svarede, at han derover ei burde forundre sig, „thi, sagde han, Moer Enfoldig er kommen i Strid med Oplyst og hans Venner, og siden kan hun ei tale godt om dem, men advarer for dem, som for farlige Personer."

„Det havde jeg aldrig troet om Moer Enfoldig," svarede Abrahamsen, „men sig mig, hvad Striden gjaldt."

„Jo, svarede denne, hun havde blandt en heel Mængde Indvaanere her udspredt ganske farlige Lærdomme, som Oplyst ivrigt begyndte at bekjæmpe. Hun havde nemlig sagt, at det ei var saa farligt at være lad og ligegyldig i at arbeide; thi man skulde dog ei leve af sit Arbeide, men helt og holdent af Naade."

„Naa, skal man ei leve af Naade da?" spurgte Abrahamsen.

„Jo visselig, det er klart, forstaaes, men man maa jo ogsaa være flittig og tro i Arbeide."

„Naa, har Moer Enfoldig negtet det?"

„Ja, det er just det Farlige, at hun udspreder saadanne Lærdomme, som befordre Ladhed, og det var dette, Oplyst modsatte sig. Og, fordi hun selv er svag i Troen, vilde hun, at Alle skulde være det, og meente, at det var farligt at være stærk i Troen og frimodig. Da nu dertil kom, at hun ei ansaa det saa behageligt trolig at anvende den Naade, som Immanuel forlenede Hver og En, saa mødte

hun Modstand af Fortrøstningsfuld og Frimodig, hvilke hun siden efter har givet de nævnte Øgenavne, ligesom hun pleier at kalde Oplyst Herr Fornuftig."

„Det var sørgelige Underretninger," svarede Abrahamsen, der begyndte at miste den store Fortrolighed, han havde havt til Moer Enfoldig. Han havde altid før fundet en Glæde i hendes Omgjængelse, og hun havde i hans Uerfarenhed været ham en trofast Lærerinde, som daglig havde tjent ham med Raad, Oplysning, Trøst, Advarsel og Formaning, eftersom hun havde fundet det at være fornødent. Den Stilling, hvori han nu befandt sig, var derfor yderst piinlig, og han anfaa det for sin Pligt, at tale med Moer Enfoldig, for at forvisse sig om, hvorledes Sagen forholdt sig og faa at vide, hvorledes hun havde det. Derfor rettede han sin Kours til hendes Bolig, men mødte igjen paa Veien en Bekjendt, som spurgte, hvorhen han agtede sig.

„Til Moer Enfoldig", blev Svaret.

„Aa kom da heller med mig, paa Bibelforklaringen!"

Abrahamsen studsede en Stund; men snart fandt han, at, hvor nødvendigt det end var at høre Guds Ord, saa var det dog langt nødvendigere, at han forsøgte at hæve den Avind og Mistro, han nu begyndte at føle i sit Hjerte til Moer Enfoldig. Derfor fortsatte han sin Vei. Kommen til hende, spurgte han hende aabenhjertigt om Alt. Hun forundrede sig ei derover, „thi", sagde hun, „det er ei den første Gang, jeg faaer bære saadanne Beskyldninger, og tør vel heller ikke" blive den sidste!

„Naa, men hvad tænker du da?"

„Jeg tænker: Immanuel Alt i Alle!"

„Naa, tænker ei Oplyst saa ogsaa?“

„O, at han det gjorde! Men naar han taler om Immanuel, saa lægger han altid et men til, som om vor naadige Herre hed „Immanuel men“ og ikke blot „Immanuel“. Da Herr Justus siger, at hans Forjættelser i Immanuel ere Ja og Amen, saa siger Oplyst, at de ere ja-a-men; og saa maa det ikke være.“

„Kjære Moer,“ vedblev Abrahamsen, „jeg forstaaer ei rigtig din Tale endnu.“

„Vær da saa god og sid ned hos mig lidt, saa vil jeg forklare mig.“

Abrahamsen satte sig med lettet Hjerte, og Moer Ensoldig fortsatte: „Som Patronen vel ved, var min Mand Torper hos Patronens Fader, hvem vi begge tjente af ganske Hjerte. Og siden den Tid bærer jeg Navnet „Konen i Torpet“, hvilket Patronen vel ved, endskjønt man nu dertil kalder mig „Stakkel“, efterat jeg er bleven lykkeligere end alle de, der kalde mig saa. Men efterat min Mand blev kaldt til Helligbed, for at faa sin Dom, begyndte jeg at tænke mig om og flyttede til Egenretfærdighed for at tjene Herr Justus. Men snart fandt jeg, at jeg var for gammel og kraftesløs til at staa ud en saadan Trældom; og jeg havde saa nær gaaet under i min Elendighed, hvis ei Pastor Evangelist, en Prædikant fra denne Stad, havde oplyst mig om Immanuels Barmhjertighed og Evangelii Fred. Derfor flyttede jeg hid og har siden boet her og levet af Naade. I Løbet af denne Tid har jeg lært, hvad man ei saa gjerne vil lære, nemlig, at Evangelium ei er en Stad, i hvilken man som andensteds skal leve af sine Hænders

Arbeide, men en saadan, hvor man bestandig lever paa bare Naade samt paa Immanuels Bekostning og Ansvar. Og havde det ei været saa vel, saa havde jeg for længe siden været herfra."

„Men kjære Moer," afbrød Abrahamsen, „Ingen har vel negtet, at man her lever paa bare Naade?"

„Nei, det er sandt," svarede Moer Eenfoldig, „Ingen udsiger det med Ord, men der er Mange, som det falder besværligt af Hjertet at finde sig deri; og til dette er Fornuftig Aarsag. Han har for sig Noget, som han kalder Logik, hvilket jeg ei veed, hvad er for Noget; men dermed forfører han Folk."

„Ja kjære Moer," svarede Abrahamsen, „Logik er den Lære, at tænke ret."

„Ja ret paa vor Naade da, kan jeg tro," afbrød Moer Eenfoldig, „Men Immanuel tænker for sig selv han, og ville ei vi tænke som han, saa troer jeg, han lader være at rette sig efter Herr Fornuftigs Logik."

Abrahamsen lo ad den kjære Kones Eenfoldighed; „men, tillagde han, det er forunderligt at du siger, at her ere Mange, som ei godt kan finde sig i at leve af bare Naade; jeg for min Deel finder hele min Saligbed deri."

„Ja", svarede Konen, „Patronen troer saa nu; men Patronen har ei endnu været meget med og kjender lidet sig selv. Patronen har hidtil levet i den første Bryllupsglæde; men snart komme de onde Dage, naar Patronen skal faa lære, hvad Patronen nu ei troer. Jeg holdt paa at gaa aldeles under, da jeg begyndte at gaa i Skole her og skulde lære mig, at Immanuel var underlig. Det var

den allerværeste Lektie, hvor simpel den end for Patronen lader til at være. Jeg fik Tilbagelektie Gang efter Gang og frygtede bestandig for at blive udviist fra Skolen, fordi jeg ikke lærte bedre. Og der vare Mange, som for denne Lektie Skyld forlod baade Skolen og Staden. — Men jeg vil nu fortsætte med hvad jeg begyndte."

„Men lad mig først vide," afbrød Abrahamsen, „har ei Oplyst gaaet i denne Skole?"

„Jo vist", svarede Konen, „han begyndte at gaa der; men eftersom han ei ret kunde forstaa sig paa Skolemesteren, som heder Erfarenhed, saa reiste han bort til Høiskolen i Theologi. Der har han lært sig af Bøger Alt, hvad han veed, og saa har han ofte spurgt mig og Andre, hvad Skolelæreren har lært os, og derat lader det til, som om han var ganske meget kyndig i alle Hemmeligheder, endskjøndt det blot er en død Kundskab i Hovedet, hvilken han til og med har fordærvet med den nævnte Logik, som han siger, at Fader Erfarenhed ei forstaaer sig paa."

„Naa, men er det da saa vist, at Erfarenhed har saa ret i Alt?"

„Ja see, Patron, dermed forholder det sig saa: Fader Erfarenhed er ei den egentlige Skolemester; han er blot Maneduktør til ham."

„Hvad heder da den rette Skolemester?"

„Han heder Sandhedens Aand og har skrevet den store Bog, som heder Guds Ord og som ligger der paa Bordet. Og Fader Erfarenhed gjør intet Andet, end oplyser eenfoldige Folk om dens rette Forstand. Og forstaaer man hans Undervisning saaledes, saa lærer han aldeles ret."

„Men", sagde Abrahamsen, „lad os nu komme tilbage til, hvad du sagde om at leve af bare Naade."

„Jo see, dermed forholder det sig saaledes. Der findes Ingen i Staden, som jo bekjender, at han formedelst Immanuels blotte Naade og Barmhjertighed, uden nogen sine Gjerningers Fortjeneste er kommen hid; men hos Hver og En, og især hos dem, som ei længe har gaaet i Fader Erfarenheds Skole, aabenbarer der sig en ængstelig Bestræbelse for at bidrage til sit Ophold her. At, ligesom man er kommen her af blot Naade, ogsaa fortfarende leve her af blot Naade, uden Indblandelse af eget Arbeide, er ganske besværligt; og jeg har mangen Gang faaet haarde Irettesættelser af Fader Erfarenhed, fordi jeg har havt saa tungt for at lære mig det og ofte stræbt derimod. Ja, Mange, som formedelst langvarige, bittre Ydmygelser have opgivet Tanken om for Nærværende at være Noget, omgaaes alligevel ofte ængstelig med den Stræben og det Haab, at blive Noget herefter."

Her blev Abrahamsen urolig. Saadant havde han ei ventet at faa høre, og han blev led og kjed over, at den kjære Moer Eenfoldig skulde have saa farlige Hensigter. Derfor afbrød han hende atter med det Spørgsmaal: „Kjære Moer, gaaer du ikke for langt nu?"

„Nei", svarede hun, „men jeg veed vel, at Mange kalde mig selvklog og eensidig o. s. v. fordi jeg tænker saaledes."

„Ja, men om man fulgte dine Ord, saa skulde man jo blive lad og ligegyldig og forglemme at arbeide?"

„Ja, just saa siger Herr Fornuftig, at det staaer i hans Logik!"

„Men det maa du vel tilstaa," vedblev Abrahamsen, „at Evangelium ei er en Stad for Ledighed og Trøghed, men at man her maa være flittig og arbeide i Helliggjørelse?"

„Sagde jeg ikke Patronen, at han ei særdeles kjender, hvorledes det gaaer til i Evangelium!"

„Du gjør mig rigtig urolig med din Tale, kjære Kone! Hvor oplyst og viis og erfaren du end forøvrigt er, saa forekommer du mig dog i denne Henseende noget for overdreven. Jeg for min Deel synes, at Oplyst har aldeles Ret, naar han siger, at for at komme til Evangelium fordres Ingenting af os; men hvis vi skulle faa forblive her, fordres der af os, at vi skulle *medvirke* med Immanuel til vort Ophold her; thi ellers var det en forfængelig og falsk Berømmelse, at berømme sig af Immanuels Naade."

„Alt dette veed jeg forud, men Taf være Immanuel, som trolig har holdt mig i Skole hos Fader Erfarenhed, saa jeg har faaet lære Andet!"

„Naa, hvad har da han lært dig?"

„Jo, han har især lært mig to Ting: først, at det er Stadens Grundlov, at *Alt skal være af Naade, paa det at Immanel maa blive Alt i Alle* og *Alles eneste Berømmelse*, og for det Andet, at *Immanuel er en saadan Mand, som ingen Hjælp behøver af os.*"

„Men det har jo intet Menneske her negtet."

„Nei i Ordene ere vi Alle enige; men naar det gjælder Tillæmpningen deraf paa Livet, saa fornegter man det."

„Det er ikke muligt; du maa have misforstaaet dem."

„Aa nei, ingenlunde!“

„Men du mærker vel det; Oplyst gjorde aldeles samme Befjendelse for mig og havde kun det nødvendige Tillæg, at man ogsaa maa stræbe og arbeide, hvis man i Længden skal faa forblive her.“

„Ja det var just det unødvendige Tillæg, hvormed han sønderriver Grunden, som den kjære gamle David engang sagde om ham“ (Salme 11).

„Men maa man da ei arbeide og være flittig?“

„Den Herr „Maa“ har aldrig havt Medborgerret i denne Stad; thi hvis han det havde, havde han længesiden bortført baade mig og Moer Hoftelam, og Moer Forloret havde vel da ogsaa faaet følge med os ligesom og Moer Udfattig.“

„Du bliver mig mere og mere gaadefuld, kjære Moer, og jeg forstaar ei, hvor du vil hen med denne Tale.“

„Jeg forundrer mig ei derover; og Fader Erfarenhed skal vel lære Patronen dette, blot Patronen faaer gaa i hans Skole nogen Tid; thi han kan den Kunst. Og naar kun Patronen kommer i Skrøbelighedsklassen, saa skal vel Patronen faa see det.“

„Hvad er det for en Klasse?“

„Jo, det er den Klasse, over hvis Dør læses: Solgt under Synden; og paa den indre Side har den gamle Paulus skrevet: Jeg veed ikke, hvad jeg gjør; thi det, som jeg vil, det gjør jeg ikke, men det, som jeg hader, det gjør jeg. Spørg blot Magister Troende, som har siddet der hele sidste Termin! Jeg sad der forrige Termin og skal ogsaa derhen igjen, har Immanuel sagt.“

Abrahamsen forskrækkedes; thi han anede Noget, han vidste ei hvad. Men at Konen vel vidste, hvad

hun sagde, kunde han slutte af den Klarhed og den Fasthed, hvormed hun talte. Imidlertid følte han en stærk Trang til at gaa til Immanuel, for at udgyde sit Hjerte for ham. Thi det var et Særkjende for alle Evangelii Indvaanere, at de, tvungne af sit Hjertes Krav, maatte dele saavel sin Glæde som sine Bekymringer med Immanuel. Og hvor ulige de forøvrigt vare i mange Stykker, saa vare de dog alle lige deri, at de ei kunde undvære Immanuel, men havde en stadig Trang til at ligge efter ham i Bøn og Paakaldelse. Dette var nemlig Noget, som altid fulgte med det nye Barnesind og var uadskilleligt derfra. De, som i dette Stykke bleve ligegyldige og trættedes derved, kjededes ogsaa snart ved Staden og flyttede derfra, forsaavidt de ikke kom i nogen stor Nød, som atter tvang dem tilbage til Immanuel. Nu vidste dog Abrahamsen ei, hvad han skulde gjøre. Paa den ene Side behøvede han at gaa til Immanuel, og paa den anden Side havde Konens Tale fængslet ham saaledes, at det faldt ham besværligt at rive sig løs fra hende. Der var endnu saa Meget, som han vilde høre og lære af hende, saa Meget, som han vilde spørge efter; thi han anede nu Noget af den Rigdom, som boede hos den kjære Kone. Men saa snart Moer Enfoldig mærkede den Strid, som foregik i hans Indre, afbrød hun strax sin Tale.

„Nu fortsæt, fortsæt!“ udraabte Abrahamsen, „til Immanuel har jeg hver Stund Anledning til at gaa; men hvem veed, naar jeg næste Gang saaledes i Ro og Fred kan faa høre dig tale!“

„Kjære Patron“, svarede Konen, „jeg skulde forsynde mig gruelig, om jeg sagde endnu et Ord,

som kunde afholde Patronen fra at gaa til Immanuel, naar Eders Hjerte tiltrænger det. Patronen skal altid lære mere i en saadan Stund af den personlige Bønneomgjængelse med ham, end Patronen kunde lære af mig eller nogen Anden. Thi Patronen kan være vis derpaa og have det som en fast Regel, at ogsaa den allerherligste Prædiken skulde skade Patronen ubeskrivelig, hvis Patronen derved blev forhindret fra en saadan Omgjængelse, naar Patronen behøver den. Thi, hvad der da kommer imellem, det være hvadsombelst, skal blot tjene til at gjøre Hjertet trægt og uvilligt. Derfor Farvel for denne Gang! Om Immanuel vil, saa træffes vi igjen for at fortsætte; og vil han det ei, saa skee hans Villie! Det skal aldrig skade Patronen."

Dermed fjernede Abrahamsen sig; og hvad han talede med Immanuel, det veed den troende Sjæl bedre, end det her kan beskrives. Stilhed og Fred herskede i hans Sjæl, og han var glad over, at han ei havde standset længere hos Moer Enfoldig.

Fjerde Kapitel.

Evangelium var et Navn, som for alle Stadens Indvaanere var lige kjært, ligesom det for alle Andre var Noget, som ei gjerne taaltes. Og den, som havde faaet skue ind i denne Stad og tage Alt, som der skeede, i Betragtning, havde seet et Syn, som ei let glemtes. De allerbesynderligste Modsætninger vare der forenede til Eet. Der fandtes Ingen, som jo ansaa sig for og sagde sig at være lykkelig; men hvorhen man saa, mærkede man Ska-

rer af klagende og sukkende Hjerter. Dagen igjennem, ja ogsaa Natten var Immanuels Huus fuldt af saadan Elendighed, Jammer og Suk. Deg paastode disse elendige Sjæle, at de vare saa lykkelige, at de ei vilde bortbytte en eneste af sine meest sorgfulde Dage for al den Glæde, Staden Verden havde at byde. „Vel have vi Nød og Elendighed i Overflod", sagde de, „men af, vi have jo ogsaa Immanuel og Syndernes Forladelse, og mere behøve vi ikke. Dertil have vi Forjættelse om en Tid, da hver Taare skal aftørres og vi skulle staa hellige og rene for Immanuels Throne, fulde af Lov og Glæde, uden al Sorg og Klage." Immanuel var hvert sørgende Hjertes Trøst, hvert frydefuldt Hjertes Glæde. Hvor høit de elskede ham, viste sig deri, at de ikke kunde leve ham foruden, samt at Intet var dem saa bittert, som at synde mod ham. Og naar de, hvilket desværre ofte hændte, saaledes syndede mod ham, fik de ingen Ro, førend de havde bekjendt Alt for ham og bedet ham om Forladelse. I Syndernes Forladelse var deres Lyst at bo og opholde sig. Der havde de sin Leir; der var det, de vederkvægede sig i rigt Maal med de kostelige Retter, som tilbødes alle Hungrige og Trætte. I Helliggjørelse arbeidedes med Lyst og Glæde. Og blandt de mærkværdigste Syn, som der viste sig for et opmærksomt Øie, var, at just de, der klagede meest over deres Svaghed og Udueligbed og derfor laa Immanuel indstændigst efter, ofte udrettede meest, omendskjønt de ved første Øiekast saa ud, som de vare til ingen Nytte. Derimod saa man Andre, især Nybegyndere, som luede af iver Nidkjærhed og Alvor, og dog ikke kom ud med Noget. Forskjellen bestod deri, at de

havde lært mere af Ydmyghed og Taalmo[illegible], tvende yderst nødvendige Ting for et frede-ligt og virksomt Liv i Evangelium. Men Alle havde det tilfælles, at de vare komne i Lære. Enhver, der ansaa sig som udlært eller vilde være Mester, maatte forlade Staden, og flyttede da deels til Egen-retfærdighed, deels til Theologie og deels til andre Kanter.

Ledelsen ved og Tilsynet over de Arbeider, som forrettedes i Helliggjørelse, var betroet et ældre Fruen-timmer, ved Navn Kjærlighed, Datter til Udfattig Tro; og hun havde ved sit elskværdige Væsen, sin Mildhed og Ømhed en stærk Indflydelse paa Alle, som stod i nærmere Berørelse med hende. For Alle, der boede i Evangelium, udgjorde hendes Ord og Befalinger en glædelig Tvang, som drev dem til at anstrænge alle sine Kræfter i Immanuels Tjeneste, til deres Jævnliges Bedste. Naar hun fordrede eller bød Noget, begyndte hun altid med at paapege, hvad Immanuel havde gjort for dem, og dette for-feilede sjelden sin Virkning; thi de ansaa det for uværdigt at leve i Uvirksomhed, da de jo bestandig saa, hvorledes Immanuel arbeidede for deres Vel. Altsaa bestræbte man sig for at være flittig og nøi-agtig, saa at Arbeidsværelset bestandig fremviste en skjøn og rig Tavle af Liv og Bevægelse. Alle Ar-beider udførtes efter nogle Mønstre, som Justus Al-mægtig havde sendt derhen fra Helligbed, og som med et fælles Navn kaldtes „Fuldkommenhedens Mønstre;“ og Enhver var ivrig i at efterligne dem. Men saasom de vare vankundige i disse Ar-beider samt uskikkede dertil og udrustede med usle Redskaber, naaede de dog aldrig med al deres Stræ-

ben dette Maal, men deres Arbeider vare deels meget ufuldkomne og behæftede med allehaande Feil, deels saa smudsige, at de aldrig kunde vise dem. Derfor vare de altid fulde af Bekymring og Klage, især naar de, hvilket ofte hændte, helt og holdent ødelagde de dem givne Materialier, istedetfor at gjøre noget brugbart Arbeide deraf. Stor var ogsaa deres Frygt, naar deres Arbeider skulde sendes til Helligbed for at grandskes af Herr Justus; thi de vare bange for at tabe hans Gunst for Arbeidets Skyld. Dog lode de sig stille tilfreds, naar Immanuel paatog sig alt Ansvar. Forstanderinden leverede nemlig deres Arbeider først til ham, som, efterat han havde toet dem i Blodselven, sendte dem til sin Fader, der med stort Velbehag modtog Alt, som paa denne Maade kom ham ihænde. Men naar engang en Jomfru Virksom med Moses oversendte direkte til ham et meget peent Arbeide hun havde udført, og som hun troede ei behøvede at toes i Blodselven, saa fik hun det strenge Bud til Svar, at hun strax skulde forlade Staden Evangelium; og hvis ikke Immanuel var traadt imellem og havde stillet Sagen tilrette, var hun bleven ulykkelig.

Dog maa man tilstaa, at de Arbeider, som udførtes, vare ganske faa i Forhold til Indvaanernes Mængde. Dette kom sig deraf, at hos Mange herskede en særdeles Svaghed og Sygeligbed, som satte dem ud af Stand til at arbeide. Om Aarsagen til den Svaghed vare ulige Meninger. Mange, som i længere Tid havde lidt deraf, begyndte at undres paa, om ikke Alt havde sin Grund i den bestandig samme Slags og løse Mad, de nød i Syndernes Forladelse. Men Moer Enfoldig, der,

som vi veed, var noget hjemme i Medicinen, paastod, at Maden indeholdt den allerkraftigste Føde, samt at Svagheden hos nogle beroede derpaa, at de havde begyndt at blive uordentlige, saa at de ei holdt ordentlige Maaltider, men blot da og da kastede en liden Bid i sig, hvilket gjorde, at de tabte Madlysten. Hos Andre, sagde hun, kom Sygdommen deraf, at de, efterat de havde spiist, pleiede at hvile forlænge paa Maden, inden de begyndte at arbeide, hvilket Alt hun erklærede at være meget skadeligt for Helbreden.

I Begyndelsen var Abrahamsen en af dem, som meest udmærkede sig ved Nidkjærhed og Alvor. Det var hans Lyst at arbeide. Alt gik hurtigt og ordentligt. Der var ogsaa Mange, som betragtede ham med Henrykkelse og Forundring. Mange glædede sig over ham, mange ønskede at komme til samme Styrke. Men Moer Enfoldig frygtede for ham og undredes paa, hvordan det tilsidst vilde gaa med ham, saamegetmeer som hun engang havde hørt ham yttre, at han ei kunde begribe, hvoraf det kom sig, at Somme arbeidede saa Lidet. I sin Kjærlighed til ham kunde hun ikke lade være at meddele ham sin Frygt; derfor gik hun til ham. Underveis traf hun Herr Uvillig, som, tilligemed nogle Andre, ei godt fordrog Abrahamsen. Det var nemlig kommet derhen med dem, at de for deres egen Deel havde begyndt at blive fornøiede med at være svage, trøstende sig med, at det ikke var givet Alle at være stærke. Derfor havde de faaet en haard Irettesættelse af Abrahamsen, mod hvem de nu ikke vare rigtig venlig stemte. Naar de derfor fandt nogen Feil hos ham, saa skjulte de den ei, men fortalte det til mange Andre, dog al-

drig til ham selv, forsaavidt de ei en enkelt Gang lode sig henrive af Vrede og Hadskhed. Da kunde det hænde, at de lode deres Følelse flyde over deres Læber. Ellers talte de sædvanlig derom i Stilhed, og under Stiltienheds Løfte fortalte de det snart til En, snart til en Anden, „ikke for at skade Abrahamsen," sagde de, „men i Kjærlighed, paadet man maatte bede ivrigt og flittigt for ham; thi, sagde de, han er i en farlig Tilstand, og det er nødvendigt, at vi deels tale med Immanuel om ham, deels ei vise ham saa stor Fortrolighed; thi derved kunde han blive opblæst." Et saadant Ærinde havde nu Uvillig til Moer Enfoldig, da han mødte hende. Han var nylig bleven strengt irettesat af Abrahamsen, og saasom han vidste, at Moer Enfoldig var en sagtmodig Kvinde, som ei var haard i sine Domme, saa skulde han nu gaa til hende og fortælle Alt, og finde Trøst og Bifald hos hende. Da han nu traf hende ude, spurgte han, hvorhen hun skulde.

„Til Abrahamsen!" var hendes venlige Svar.

„Hvad skal du gjøre der?"

„Jeg vil tale med ham."

„Hvorom da?"

„Det har jeg ikke nu Tid til at sige."

„Ja," udbrød Uvillig, „det er besynderligt med den Mand!"

„Hvorledes da?" spurgte Moer Enfoldig.

„Har du ikke hørt Noget? Maaske jeg da gjør galt i at tale derom; men eftersom jeg veed, at han er din nærmeste Ven, og du kan indvirke kraftigt paa ham, saa skal du saa vide det, blot at

du lover, ikke at fortælle det til Nogen. Ja, see det hændte idag Morges at" . . . . . .

„Holdt!" afbrød Moer Enfoldig i en alvorlig Tone, „har du fortalt det for Immanuel?"

„Nei, ikke endnu; men jeg agter at gjøre det i Aften, inden jeg gaaer til Hvile."

„Har du sagt det til Abrahamsen da?"

„Nei; men jeg skal nok ved given Leilighed gjøre det."

„Naa, da vil heller ikke jeg høre det; thi nu mærker jeg, at du omgaaes med Ondskab og Bitterhed i dit Hjerte. Derfor vil jeg raade dig, at du prøver dig selv og seer til, hvorledes du haver det, saamegetmeer som jeg paa flere Tage ikke har seet dig, hverken i Syndernes Forladelse eller i Helliggjørelse. Det duer ikke at gaa saaledes uvirksom omkring og drive paa Stadens Gader."

Dermed forlod hun ham, uden at give ham Tid til at svare.

Han gik fortørnet sin Vei og vidste ei, hvad han skulde tænke. Da han paa Veien mødte Herr Træt, som angaaende Abrahamsen var af omtrent samme Tanker som han, saa gav han sig i Samtale med ham.

„Nu," sagde han, „er det da altfor bedrøveligt her i Staden. Kan du vel tro, at den før saa elskede Moer Enfoldig er aldeles forandret! Før var hun altid saa mild og fuld af Hsvalelse, nu er hun haard og fuld af ukvindelige Domme, saa jeg ret undres paa, hvad Immanuel skal sige om Saadant."

„Kjære, hvad siger du?" svarede Herr Træt;

„o det ulykkelige Menneske! hun er vel bleven smittet af sin Omgjængelse med Abrahamsen kan jeg tro.“

„Ja,“ sagde Uvillig, „for ham er hun saa blind, at hun ei taaler at høre, at Nogen har Noget at klage over hos ham.“

Imidlertid vandrede Moer Eenfoldig sin Vei fremad til Abrahamsens Huus; men da Samtalen med Uvillig havde bedrøvet hende, tog hun af ved et Gadehjørne og gik til Immanuel for at bede om Forladelse for sit Hjertes Haardhed, samt om Naade og hastig Udsætning for Uvillig, paa det han ei maatte gaa gandske fortabt, men omvende sig. Dertil fortalte hun, i hvad Ærinde hun var paa Veien til Abrahamsen, og bad om Naade til, at kunne være klog og kjærlighedsfuld.

Immanuel svarede kort: „gaa i Fred!“ og Moer Eenfoldig gik med lettet Hjerte.

Da hun indtraadte i Abrahamsens Arbeidsværelse, var han sysselsat med at skrive. Saa snart han mærkede hendes Indtrædelse, reiste han sig op.

„Naa, det var vel, at du kom! Uvillig, den Lade gik nylig herfra, og du har vel mødt ham?“

„Ja det har jeg.“

„Og hvad sagde han?“

Moer Eenfoldig vidste i Begyndelsen ei, hvad hun skulde svare, og for Øieblikket følte hun sig fristet til at tale om hans Feil, men holdt sig og sagde om en Stund: „Vi talte om Ting, som angik vort evige Vel.“

„Ja, han behøver saadant, han, og jeg holder just paa at sige ham et Ord her.“ Derpaa tog han Papiret i Haanden sigende: „Vil du høre? jeg holder just paa at skrive en Bog om den aan-

delige Ladhed. Og efterat have oplæst et Stykke spurgte han: „Passer det ei paa Uvillig Ord for Ord? Hvad synes du?“

„Hm, hm!“ svarede Konen, „jeg synes, det med Immanuels Hjælp vel kan blive godt med Uvillig; men jeg frygter mere for Patronen; og jeg raader Patronen til at slutte med dette Skriveri; thi Patronen er for lidet erfaren i at skrive; og kommer denne Bog ud i Tryk, saa gaaer det Patronen aldrig vel.“ —

„Hvad siger du?“ afbrød Abrahamsen, „er det ei saa med Uvillig, som jeg har skrevet?“

„Jo, men dog . . . . . .“

„Mener du, at jeg ei skal kunne fremstille den rene Sandhed?“

„Bi, indtil Patronen bliver stille!“

„Men det er dog for Evangelii Ære, jeg ivrer.“

„Om det var saa vel, saa skulde jeg ei sige saa meget; men nu er der hos Patronen en uvis Iver, blandet med Bitterhed mod Personen.“

„Hvorledes kan du sige det?“

„Jo, jeg seer det. Patronen har inddrukket en farlig Gift af Herrerne Stærk og Tværsikker, saa at Patronen nu er dem ganske lig; og Patronen mindes vel, hvorledes jeg advarede for dem, da vi sidst talede med hinanden.“

„Ja, men eftersom du nu taler saa oprigtig mod mig, saa vil ogsaa jeg omtale en Feil, som du har, hvis du tillader det.“

„Tillader det? o hvad vilde jeg heller, end at Alle var saa kjærlighedsfulde mod mig at de det gjorde.“

Ved disse Ord studsede Abrahamsen og hensank i dyb Randsagelse. „Kjærlighedsfulde!?“ tænkte

han ved sig selv. „Kjærlighedsfulde, saa at de anmærke Feil? Hvad er det? — Skal det skee saaledes i Kjærlighed? Ja, hun maa have Ret, men jeg savner denne Kjærlighed; jeg blev fortørnet over, at hun fordømte min Bog, og saa tænkte jeg at give hende et Stød igjen;" men nu taler hun om „nok Kjærlighedsfuldhed til at give saadanne Irettesættelser."

Ved disse Betragtninger faldt hans Samtale om Formiddagen med Uvillig ham i Tankerne; „den var ei kjærlighedsfuld", tænkte han; „men Uvillig var jo ogsaa fuld af Bitterhed da," tillagde han selv høit, saa at Moer Enfoldig hørte det. Derfor indlagde hun:

Og Patronen synes, at det var en Synd, som Uvillig da begik."

„Ja vist," svarede Abrahamsen, „han forbrød sig mod det Bud som siger: „du skal ikke slaa ihjel!"

„Og mod hvilket Bud syndede Patronen da, naar Patronen var bitter igjen?"

Dette Spørgsmaal tilligemed Konens ømme, men alvorlige og gjennemtrængende Blik var mere end Abrahamsen kunde bære.

„Mod samme Bud!" sukkede han tungt, i det han grædende og skjælvende kastede sit Papir i Kakelovnen. „Mod samme Bud!" gjentog han. „Hvad skal jeg gjøre?"

Abrahamsen stod der nu som en Forbryder, der er dømt fra Livet. Vægten af Konens Ord havde fanget ham i et Garn, som han ei havde Kraft til at sønderslide. Han troede nu, at Konens Hengivenhed og Kjærlighed til ham engang for alle var forbi. Han synes at have tabt enhver Fordring paa

Agtelse af noget redeligt Menneske. Han vilde fjerne sig; thi han kunde ikke udholde at sidde ved Siden af en Person, hvis hele Væsen var en ubestikkelig Dom over ham selv.

Men Moer Cenfoldig fattede langsomt hans Haand og hviskede: „Troer ikke Patronen, at vi nu bør gaa til Immanuel og fortælle vor Bekymring for ham?“

Abrahamsen foer forskrækket op. „Immanuel!“ udraabte han, „til Immanuel? — nu? — i denne Tilstand? — Han skulde kaste mig ud!“

„Aldrig,“ svarede Moer Cenfoldig, „aldrig, saalænge han vil holde det Ord, han selv har sagt: „den, som kommer til mig, skyder jeg ikke ud.“

„Men jeg er jo aldeles fortabt! ikke kan dette Ord gjælde mig!“

„Og dog siger han selv, at han er kommen for de Fortabte!“

„Men du forstaaer vel at“. . . . . .

„Jeg forstaaer ikke Andet, end at Immanuel skal holde sit Ord.“

Paa saadan Maade drog hun ham endelig med sig til Immanuel, og Moer Cenfoldig frydede sig storligen.

Da Moer Cenfoldig med sin Ven kom ud fra Immanuel, gik de hen for at opsøge Uvillig. Abrahamsen følte nemlig en uimodstaaelig Trang til at bede ogsaa ham om Tilgivelse. Men da de kom et Stykke nedad Gaden, traf de ham, idet han kom springende mod dem.

„Hvad skal jeg gjøre?“ raabte han til Moer Cenfoldig „jeg er dømt til at kastes i Fængsel!“

„Ingen Fare," svarede Moer Genfoldig, „endnu er Hjælp tilbage!"

„Nei, nei! det er Justus Almægtigs egne Ord, og Moses er efter mig for at gribe mig!"

„Du saarede Sjæl!" svarede Moer Genfoldig, kom med mig, og Moses skal ei røre dig!"

„Men han har Samvittighed med sig!"

„Ogsaa for ham skal du blive trygg."

Abrahamsen skjalv, ved at see den græsselige Vaande og Angest, som den arme Mand led, men Moer Genfoldig forblev stille. Saadant havde hun seet mange Gange før, og det som nu styrkede hende, var den Vished, at Altsammen blot var et Svar paa den Bøn, hun havde lagt Immanuel paa Hjerket, da hun var paa Veien til Abrahamsen. Derfor sagde hun frimodigt: „kom med os til Immanuel!"

„Til Immanuel, som jo selv har sagt, at jeg skal til Helvede?"

„Nei, du kan være vis paa, at han nok skal hjælpe dig!"

Imidlertid mærkede Moer Genfoldig snart, at alle Anstrængelser her vare forgjæves, hvorfor hun ei forødte Tiden, men efterlod Abrahamsen hos den lidende Mand og hastede selv afsted til Immanuel, som paa hendes indtrængende Bønner selv kom og førte ham ind i Syndernes Forladelse, og derind havde ikke Moses Tilladelse at gaa. Saasnart han derfor mærkede, at Uvillig var indenfor Porten, vendte han om og sagde til Samvittighed: „Naa, nu fik jeg det just saa, som Meningen var, at det skulde gaa." Dermed fandt Samvittighed sig ogsaa tilfreds.

Men i Syndernes Forladelse blev nu et kosteligt Optrin. Efterat Uvillig havde faaet Immanuels Forsikring om Naade, vendte han sig til Abrahamsen for at bekjende sin Synd for ham og erholde hans Tilgivelse. Og gjensidigen erkjendte de sig nu for hverandre som skyldige og feilende. Derpaa vendte Uvillig sig til Moer Eenfoldig og bekjendte for hende sin Samtale med Herr Træt. De havde siden, sagde han, begge besluttet at flytte til Løsagtighed, og Træt var allerede reist; men da han selv skulde gaa hjem for at pakke sine Sager sammen, havde han truffet Moses og Samvittighed. Nu var han glad, thi han var reddet, og alle Tre glædede sig høiligen over den store Naade, som strakte saa vel til.

Femte Kapitel.

Imidlertid havde Immanuels synlige Besøg hos Abrahamsen begyndt at blive baade mere sjeldne og kortere. Dette blev ganske bekymringsfuldt; thi Børnene syntes at begynde at komme sig igjen. Vel havde de efter deres Forflytning til Evangelium faaet en Søn til, ved Navn Aarvaagen. Men han var endnu spæd; og endskjønt han understøttedes kraftigt af sin Tvillingsøster Samvittighedsfred, saa saa det alligevel ofte mørkt og ubyggeligt ud for Familien. Den før saa glade Mand begyndte at blive mørk, og klagede ofte over sin Svaghed. Vel hørte han de Andre gjøre ligesaa; men han kunde dog aldrig tro, at de vare saa usle, som han, men tænkte, naar han hørte dem føre en saadan Klage: „ak! den, som var saa ydmyg, som du.“ Hvad, som imidlertid opholdt deres Mod, var Over-

skriften paa Indsiden af Døren. Der stod nemlig følgende: „Ingen Indbygger her skal sige: jeg er svag; thi Alle, som bo herinde, have Syndernes Forladelse.“ Derfor gav Abrahamsen sig ogsaa nogenlunde tilfreds, hvor svært det end var. Thi nu sad han allerede i Erfarenhedens Skole og i den nedre Afdeling af Skrøbelighedsklassen. Han skulde nu lære, hvad Moer Enfoldig havde talt med ham om. Ofte var han i svære Bekymringer og vidste ei, hvordan det tilsidst skulde gaa med ham. „Her udholder jeg ikke i Længden!“ hørte man ham ei sjelden udraabe. „Jeg kan jo ikke lære Nogenting, men bliver bestemt vankundigere og uslere for hver Dag.“ Men især en Aften kom han til Moer Enfoldig aldeles udmattet og fortabt. Det var nemlig nu kommen saa vidt med ham, at han holdt paa at fortvivle.

„Ak kjære Patron“, sagde Moer Enfoldig ved hans Indtrædelse, „hvorledes staaer det nu til? jeg seer, at det ei er vel.“

„Nei, intet mindre; thi det er nu altfor beklageligt.“

„Aa vel ikke saa beklageligt heller, kan jeg tro. Patronen maa nu lære, hvorledes det gaaer til i Evangelium, og det er en stor Naade det.“

„Men jeg lærer jo Ingenting, men bliver for hver Dag uslere.“

„Jo, Patronen troer ei, han studerer paa den sværeste, men overmaade vigtige Kunst, at leve af den blotte Naade.“

„Ja, jeg mindes, at vi engang samtalede derom, og at du da lovede at fortsætte ved given Leilighed.“

„Det kan maaskee gaa for sig nu det, hvis Patronen har Tid."

„Ja, det var uendeligt kjært; thi nu behøver jeg det."

„Saa vil jeg da først sige, at Evangelium er en Stad, hvor man aldrig behøver at fortvivle; thi Immanuels Naade er aldeles uforanderlig og ikke beroende paa vor Gjøren eller Laden."

„Men hvorledes skal man da betee sig, naar man ikke kan gjøre Noget, omendskjønt Immanuel har selv sagt, at man maa være flittig og tro?"

„Man skal da flittig øve sig i at. . . . ."

„Ja, man skal det" indskjød Abrahamsen, „og jeg stræber af alle Kræfter, men det gaaer ei for sig, men bliver blot værre."

„Patronen skulde have hørt mine Ord tilende! Jeg sagde ei, at man da skal flittigt øve sig i at arbeide; thi den allerstørste Flid i Arbeide og Forbedring kan aldrig gjøre en allerede begaaet Feil god igjen. Dertil er det ikke muligt at øve sig flittigt i Arbeide under saadanne Tider, da man hverken har Mod eller Kraft dertil."

„Men det kan jo ei hjælpes; man faaer vel gjøre Fortvivlelsens Anstrængelser?"

„Ak, kjære Ven! med dem kommer man ikke langt; og forøvrigt behage saadanne Anstrængelser aldeles ikke Immanuel. Han vil, at Alt skal gaa af et villigt og tillidsfuldt Hjerte og ei af Fortvivlelse."

„Naa, hvad meente du da for en Øvelse?"

„Jo, jeg mener, at naar vi komme udi en saadan Tilstand som den, hvori Patronen nu er, saa skulle vi flittigt øve os i at tro Uforanderligheden af Immanuels Naade."

„Men han har jo bundet sin Naade til visse Vilkaar."

„Ja, til det Vilkaar, at vi forblive i denne Stad."

„Samt at vi arbeide flittigt," tillagde Abrahamsen.

„Hvad mener Patronen dermed?"

„Jo, jeg mener, at vi jo ogsaa troligen maa øve os i alle de Arbeider, som forefalde i Helliggjørelse, saasom Alvor, Gudsfrygt, Bøn o. s. v."

„Naa, hvorfor gjør ei Patronen det da?"

„Du seer jo, at jeg ikke orker eller duer til Nogenting."

„Hvad skal da Patronen tage sig til?"

„Det er just det, jeg ikke veed, deraf kommer hele min Fortvivlelse."

„Men Patronen vidste det jo nu nylig."

„Hvad da?"

„Jo, at Patronen skulde begynde at øve sig i Ydmyghed, Gudsfrygt o. s. v. Det var jo det, Patronen sagde, at han maatte gjøre, og nu siger Patronen, at han ei veed, hvad der er at gjøre."

„Men til Alt dette savner jeg jo Evne og Kraft."

„Og hvorfra skal Patronen tage Kraft da?"

„Ja, sig det! hvorfra?"

„Uden Tvivl fra Immanuel."

„Men jeg kan jo ikke med Grund regne paa hans Naade!"

„Da maa jo Patronen drage sin Vei herfra?"

„Kjære, hvorhen skal jeg da tage Veien? Min Sjel skulde forgaa i Jammer, hvis jeg nødedes til at forlade Evangelium."

„Men hvad skal Patronen gjøre her da?"

Den stakkels Abrahamsen tang; thi han følte sig fangen af Konens Spørgsmaal. Og Moer Enfoldig tænkte med en vis Triumf i sit Hjerte: „Jeg undres paa, hvor langt Herr Fornuftig skulde komme med sin Logik her.“ Men efter en Stund sagde Abrahamsen i en mere rolig Tone:

„Jeg mærker, at her maa være en Hemmelighed, som jeg endnu ei ret forstaaer.“

„Ja Hemmeligheden er stor,“ svarede Konen, „og den heder at leve paa fri Naade, hvilket man ei lærer, førend man er kommen i Skrøbelighedsklassen.“

„Men om man synder da, saasom jeg gjør?“

„Saa skal man tro Naaden.“

„Men, om denne Synd har sin Grund deri, at man ei ret anvender den Naade, som Immanuel giver?“

„Saa skal man tro Naaden.“

„Men om det mangler just paa selve Troen?“

„Saa skal man tro Naade ogsaa derfor.“

„Men, om man ei rigtig kjender, angrer og afbeder sin Synd, men er træg og uvillig?“

„Saa skal man tro Naaden.“

„Men, om man ei kan det da?“

„Saa bliver Naaden alligevel den Samme.“

„Ja, vel maa dette være trøsteligt for alle oprigtige Sjele; men du veed ei, hvorledes det er med mig; thi jeg er en Hykler, det seer jeg nu, og hvad skal jeg da gjøre?“

„Tro kun Naaden.“

„O du dyre Sjel! om du vidste, ja du, jeg forfærdes for at sige det; men hør: I Morges laa jeg paa mit Leie og tænkte saaledes: „Jeg burde

vel op og arbeide nu;" men saa forekom det mig: „aa det er vel ei saa farligt heller, man skal jo ei leve af sine Hænders Arbeide her, og Naaden strækker vel til." Og da forstaaer du vel, at for mig er ingen Hjælp tilovers."

„Nei, ingen anden end at tro Naaden."

Abrahamsen skjulte sit Hoved med sine Hænder og skjalv. „Hør," sagde han tilsidst, „hør min Bekjendelse! Iforgaars blev jeg fristet til en styg Synd, og Fristelsen fik en saadan Magt over mig, at jeg endog tænkte: „det er ei saa farligt; jeg skal deraf blot lære at kjende Synden bedre." Er ikke det at synde paa Naade? Jeg faldt, og nu maa jeg . . . . ."

„Tro Naaden", indskjød Moer Genfoldig hastigt, medens Hulken afbrød Abrahamsens Tale.

Tro Naaden"! gjentog Abrahamsen, „tro Naaden! ja, jeg skulde gjøre det, dersom det blot var een Gang, saadant var hændt mig; men nu har det gaaet mig saaledes flere Gange, og da. . . ."

„Maa Patronen tro Naaden."

Abrahamsen hensank i dybe Betænkninger. Han vidste ei hvad han skulde tage sig fore. „Ak!" tænkte han, „faaer jeg tro Naaden endnu? jeg? jeg? er det muligt? o hvor saligt var det ikke, om jeg det fik!" Men medens han sad og tænkte saaledes, pyslede Moer Genfoldig lidt i Værelset og tændte Lys; thi det var allerede blevet mørkt. Derpaa slog hun op den store Bog, som laa paa Bordet, og læste med klar Røst: „Om Eders Synder end vare blodrøde, saa skulle de blive sneehvide, og om de end vare som Skarlagenfarve, saa skulle de dog blive som den hvide Uld." Disse Ord gjen-

nemtrængte Abrahamsens Sjæl som en Strøm af levende Vand, og han følte sig trøstet deraf.

„See"! sagde Konen, idet hun gik hen til ham, „disse Ord staa fastere end alle Bjerge; thi det heder paa et andet Sted; „Bjergene skulle vel vige og Høiene falde, men min Naade skal ikke vige fra dig og min Fredspagt ei bevæges;" og paa et andet Sted: „jeg skal bære Eder indtil Alderdommen og indtil graa Haar; jeg skal gjøre det; jeg skal opløfte og bære og hjælpe," og atter: „jeg skal beskjærme den hellige Stad ligesom Fuglene gjøre med deres Vinger, beskytte, hjælpe, opholde mig der og understøtte den." See! med saadanne Ord kan man jo betrygge sig i hvilkensomhelst Nød; thi før maatte Immanuel blive en Løgner, end saadanne Ord skulle slaa feil, saamegetmeer som han selv har sagt: „Himmel og Jord skulle forgaa, men mine Ord skulle ikke forgaa." Herr Fornuftig og hans Venner ansee mig for overdreven og selvviis, fordi jeg har saadanne Hensigter; thi de mene, at det at tro saaledes bestandig paa en Naade, som strækker sig længere end alle vore Synder, er en altfor let Sag, som forfører Folk til Lediggang og Synd og til Utroskab mod Naaden; men naar man kommer ret i Nød, lærer man først, hvor besværlig den er. De ansee den for en løs Lære og Kjætteri; men lad see, hvorledes deres stærke Lære skal hjælpe. Eller hvorledes?" spurgte hun, „finder Patronen det saa let at tro paa denne Naade?"

„Nei", svarede Abrahamsen, „noget besværligere har jeg ei studeret paa; men nu, da jeg kan tro, finder jeg en uudsigelig Trøst."

„Og er nu Patronen formedelst denne Trøst

kommen derhen, at Patronen er bleven tilbøielig til Lediggang og har mindre Lyst til det Gode end før? Eller har denne Tro paa den frie Naade lært Patronen, at det er saa farligt at bevise Utroskab mod Immanuel, eftersom han jo forlader hvadsomhelst, ja ogsaa saadan Utroskab?"

„O nei"! svarede Abrahamsen fuld af Iver, „tvertimod føler jeg nu formedelst denne Trøst en fordoblet Kjærlighed til Immanuel og en trængende Lyst, ja en dyb Trang til at tjene ham, eftersom han vil modtage min ringe Tjeneste."

„Ja, saa er det og saa pleier det at gaa, naar Hjertet faaer den rette Trøst. Saadanne Offere behage ogsaa Immanuel. Det er en Daarskab, hvis man mener, at det er lettere at tro en fri Naade, end at være from og flittig i gode Gjerningers Øvelse. Tvertimod, kan blot Hjertet fatte en ret Trøst hos Immanuel og hans Barmhjertighed, der gaaer over alle Grændser, saa bliver det en Glæde at udøve det Gode; og det sværeste Bud, man i en saadan Stund kunde faa, var dette, at Immanuel skulde sige, man ikke sik gjøre ham nogen Tjeneste; thi et saadant Forbud skulde reent udtømme alt Hjertets Mod. Derfor, naar det mangler i Ens Levnet, naar Hjertet bliver tungt og uvilligt samt for Syndens Skyld kommer i Angest og Nød, da maa man blive borte fra Helliggjørelse, indtil man ved en flittig Omgjængelse med Immanuel og stadig Betragtning af hans Naade atter har fundet Fred og Trøst."

Medens disse naadefulde Ord ligesom strømmede over Konens Læber, blandede der sig i Abrahamsens Hjerte Glæde og Frygt. Medens han heraf hentede en udsigelig Trøst, saa var det dog indeni ham

saa, som vilde han med et lidet Tillæg eller en Indvending indskrænke lidt den Frihed, som den kjære Kone med saadant Liv og saadan Varme forkyndte. Derfor spurgte han reent ud: „er det da virkelig saa, at man kan faa være saa fri?“

„Ja visselig!“ svarede Konen kort men bestemt. „Thi her“, tillagde hun, „her i Evangelium skal det aldrig blive Spørgsmaal om at leve af eget Arbeide. Omsorgen for vort Ophold har Immanuel paataget sig og seer ugjerne, at vi befatte os dermed.“

„Ja, jeg mindes, at du talede derom, da vi sidst var sammen her; men da blev du afbrudt, og derfor ønskede jeg, at du nu vilde forklare dette Stykke noget nærmere.“

„Det gjør jeg gjerne, dersom jeg dermed kan være Patronen til nogen Nytte. Patronen var endda meget ung, da jeg med min Mand flyttede til Arbeidsomhed. Men Patronen mindes vel dog, hvorledes vi havde det. Det var nemlig saa, at vi vare blevne opsagte af vor forrige Husbond; thi min Mand var daarlig af Helbred, saa han ei udholdt saa strengt Arbeide. Da stode vi paa vild Mark. Men Patronens Fader tog da mod os; thi vi kjendte ei til Evangelium da. Nu skedte det altsaa, at vi uden al vor Fortjeneste fandt en Tilflugt hos Patronens Fader. Han var ogsaa meget hjælpsom mod os, eftersom min Mand var svag; men vi havde ogsaa det Vilkaar paalagt os, at vi flittig og trolig skulde bidrage til vort Ophold, hvis vi vilde forblive der. Paa samme Maade vil Herr Fornuftig, at det skal gaa til her, og det skulde vel ogsaa skee, om han fik regjere Evangelium med sin Logik. Men han erindrer ei, at Evangelii Indvaanere ei ere Immanuels Husmænd, men hans

rette Brødre og, (som han pleier kalde dem) „sin Brud", der har fuld Ret til alle hans Eiendomme."

„Hvad?" indskjød Abrahamsen, „er det muligt? Eller mener du ikke, at det er Formastelse at tro saadant om sig?"

„Det var en grulig Formastelse," svarede Konen stille, „om han ei selv havde sagt saa; men naar han nu har selv sagt saa, da var det ligesaa formasteligt, om vi satte os op imod hans egne Ord, saa vi ei troede dem at være fuldkommen sande."

„Men faaer man da tage disse Ord saa, som de efter Bogstaven lyde?"

„Ja helt og holdent saa og ikke anderledes; thi Immanuels Hjerte flyder over, som en stærk Strøm, af idel Naade og Barmhjertighed, og der findes ingen Magt, som kan dæmpe denne Strøm eller tilstoppe denne Kilde. Det er en fordærvelig Sag, om man forestiller sig Naaden som Noget, man Bid for Bid skulde rive til sig med sine Anstrængelser og sit Arbeide; thi Naaden bestaaer ikke i noget Andet end deri, at vi have en naadig og barmhjertig Herre, som vil os saa vel og som ei veed af nogen Forandring i sit Hjertelag mod os."

„Have da vore Gjerninger og vor Opførsel Intet at betyde?"

„Nei, i dette Stykke Ingenting. Thi ligesaalidt som vi med vore Gjerninger kunne gjøre Immanuels Barmhjertighed større, ligesaalidt kunne vi ved onde Gjerninger gjøre ham til en Anden, end den han er, og han er nu engang for alle idel Naade og Godhed. Det staaer hverken i min eller Patronens Magt her at lægge Noget til eller tage Noget fra. Derfor har han ogsaa til Trøst for

Alle dem, der sidde i Skrøbelighedsklassen, ladet den kjære gamle Paulus skrive derinde de Ord: „Hvor Synden bliver overflødig kjendt, der bliver Naaden meget mere overflødig kjendt.“ Og derved bliver det. Den, som ei finder sig deri, at Immanuel er en saadan Person, har jo Fribed til at drage herfra og give sig under en anden Herres Vold og Regjering. Her i Evangelium skal det hede „idel Naade“. Stadens Lov heder Naade, og ved den er Enhver af Stadens Indvaanere bunden.“

Det syntes som om Konen under sin Tale blev mere og mere brændende. Hendes Ansigt straalede af Glæde og hendes hele Væsen var en uafbrudt Triumf i Overbeviisningen og Følelsen af den Naade, hun talede om. Abrahamsens Hjerte gjorde Anstrængelser for ligesom at udvide sig, men det forblev dog altfor trægt til at fatte Storheden af Naadens Rigdom. Og endskjønt han erfarede en stor Kraft af Konens Tale, saa reiste dog hans Følelse sig derimod. Han følte ligesom at Konen gik noget for langt. Dog vovede han i Følelsen af sin Uerfarenhed ei at sætte sig imod hende, men spurgte blot: „Men troer du da ei, at en saadan fri Tale om Naaden kan blive skadelig?“

Smilende spurgte Konen ham igjen: „Troer da Patronen, at det kan blive skadeligt at tale Sandhed?“

„Nei, men din Tale kan vel tiltrænge nogen Indskrænkning, thi ellers kunde den bringe Mangen til at agte mindre paa Synden og ei anse den for saa farlig.“

„Naa ja, Patronen, der nu har erfaret Kraften af denne Lære, kan jo forsøge at gaa ud og synde nu?“

Abrahamsen gik tilbage. „Hvad sagde han,

„skulde jeg gaa ud og synde? Nei, nei, det være langt fra!"

„Aa hvorfor ikke?" svarede Moer Enfoldig; thi jeg kan forsikkre, at det ei i mindste Maade skulde kunne rokke Immanuels Naade."

„Men kjære Moer! skulde jeg gaa hen og synde?"

„Ja, hvorfor ikke?"

„Nei, ikke kan jeg, som har Naade og Syndernes Forladelse, gjøre det. Hvorledes skulde jeg ville synde igjen?"

„Ja, det var just det Svar, jeg ventede, for at overbevise Patronen om, at just i den frie Naade ligger Kraften mod Synden. Saaledes sagde ogsaa den gamle Paulus: „Vi, som ere døde fra Synden, hvorledes skulle vi endnu leve i den?" Herr Fornuftig søger at trøste Hjertet med Talen om Immanuels Naade; men da han ikke forstaaer, at just i Trøsten ligger Kraften, saa mener han, at han skal forebygge Synden ved det Tillæg „men", som han vel har faaet af Logiken, kan jeg tro. Dermed skeer det, at han med sit „men" støder Trøsten omkuld samt dermed nedbryder Kraften og aabner saaledes baade Vinduer og Døre for Synden. Nei, efterat man har lært at indsee, at Naaden er uafhængig af al Gjøren eller Laden, først da kan man staa Synden imod, først da kan noget egentligt Arbeide komme istand. Og jeg skulde kunne anføre flere Exempler paa Saadanne, som just derved, at de ei have agtet denne Hemmelighed, tilsidst ere blevne trætte af Evangelium og ere flyttede herfra."

„Men man har jo ogsaa Exempler paa Saa-

danne, som formedelst denne Lære ere blevne lade og ligegyldige."

„Nei, ikke et eneste," svarede Konen med Iver.

„Det har dog Herr Fornuftig berettet mig."

„Ja, muligviis staaer det saa i hans Logik. Thi han har nu til Sædvane, at give Læren Skylden for det, som tilkommer Personen. Men, om nu Nogen formedelst sin egen Falskhed, da han har fattet denne Lære blot i Hovedet, men ikke i Hjertet har erfaret Noget deraf, giver sig hen til at synde frit paa Naaden, saa er det jo ikke Lærens Feil, men hans egen. Saa gaaer det ogsaa til i Staden Løsagtighed, men her i Evangelium raader et andet Væsen; thi selve Sindet er her anderledes beskaffent, nemlig saadant, at man ikke vil synde, om man ogsaa havde Tilladelse dertil. Eller hvad vilde Patronen svare, om Immanuel sagde til Patronen: nu skal du faa leve en Tid, som du vil; jeg skal ei lade lægge nogen Baand paa dig; heller ikke skal jeg i den Tid tilregne dig, hvorledes du lever?"

„Ak!" svarede Abrahamsen hastigt, „jeg skulde glæde mig storlig over et saadant Løfte og skulde under hele den Tid benytte mig flittigt deraf."

„Og hvad skulde Patronen da gjøre?" spurgte Konen.

„Jo, det forstaaer du vel, jeg skulde under hele den Tid være saa hellig og fuldkommen, at ingen Synd skulde komme til mig. Kunde jeg blot leve saa, som jeg vilde, o! da skulde jeg ei sidde og jamre mig her for dig!"

„Og hvorfor skulde ei Patronen synde da?"

„Nei, det begriber du vel; den, som har Frihed til at være frisk og glad, kaster sig ei gjerne i Plage og Jammer."

„Men, hvad var det da for en Plage og Jammer, om Immanuel ei tilregnede saadan Synd?"

„Ak! det er ikke Tilregnelsen, som er min Plage, men Synden selv."

„Og hvorledes kan den plage uden nogen Tilregnelse?"

„Jeg veed nu ei hvorfor, men jeg føler dog, at det er saa."

„Ja, saadant kommer af det nye Sind. Jeg skulde ogsaa gjøre saa som Patronen. Men om en saadan Tilladelse var given mig, medens jeg boede i Egenretfærdighed, saa havde jeg tænkt: „Ak! det var da vel, at jeg engang fik udpuste lidt!"

Her tang begge Venner og hensank ligesom i Randsagelse af sig selv. En Frygt for Selvbedrageri overkom dem. Men efter en Stund aabnede Abrahamsen sin Mund.

„Herr Fornuftig", sagde han, „berettede mig engang, at han havde hørt dig drive den Lære: „Tro blot Naaden og lev saa siden, som du vil." Siig mig aabent: kan det være din Hensigt?"

„Jeg mindes ei", svarede Konen om jeg nogengang har brugt denne Udtryksmaade; men, om jeg havde gjort det, angrer det mig ikke."

„Men ikke kan vel det være ret?"

„Jo, om man forstaaer og forklarer det ret, saa ligger deri paa en Gang baade en herlig og dybt hjerterandsagende Sandhed; thi den, der troer Naaden saaledes, at han ei derved faaer et saadant Sind, at han vil leve helligt og fromt, han er endnu en Hykler, og staaer ikke til at hjælpe ved at sige: „tro Naaden, men lev ogsaa helligt!" thi dette skulde blot være at befæste ham i hans Hykleri. Og af saadanne Folk er Staden Egenretfær-

dighed fuld. Dog undres jeg ikke over, at Herr Fornuftig anseer denne Lære for farlig; thi han veed med sig selv, at om han skulde begynde at leve, som han vilde, saa skulde han bryde ud i allehaande Synder. Og saadanne ere alle Hyklere, hvorfor Herr Fornuftig søger at hjælpe dem tilrette med sit „men", som han er saa flink med."

Abrahamsen, som under Samtalen mange Gange havde kjendt sig stødt over, at Konen saa ofte traf Fornuftig frem for sin Domstol og dadlede ham i Alt, kunde ei dæmpe sine Følelser men sagde: „undskyld, at jeg afbryder Samtalen med Noget, som egentlig ikke hører hidhen; men det forekommer mig besynderligt, at du bestandig taler ilde om Fornuftig, da du dog aldrig pleier gjøre det om Andre, men altid pleier drive paa, at man skal undskylde Næstens Feil og tyde dem til det Bedste."

„Det var godt, at Patronen bemærkede dette. Men hermed forholder det sig saaledes: Det var en Tid, da Herr Fornuftig levede lykkelig og glad i Evangelium. Men snart begyndte han at vise allehaande Uarter. Jeg tog mig derfor til at gaa hen til ham og advare ham. Derover blev han stødt. Jeg gik da til Immanuel og raadførte mig med ham. Han bad mig tage Pastor Evangelist og Moer Hostelam med mig og gaa tilbage. Dette gjorde jeg, og medens vi underveis vare inde hos Immanuel for at bede ham om Naade til at være vise i vor Opførsel, gav han os Kjærlighed med til Selskab. Glade gik vi afsted. Men da blev Fornuftig saa forarget paa mig, at han flyttede til Theologie og begyndte overalt at forsmæde mig samt at udsprede vildfarende og forførerisk Lærdom. Da gik jeg i min Bekymring til Immanuel og bad for Fornuftig

samt spurgte, hvad jeg skulde gjøre. Derpaa svarede han, at jeg nu skulde advare Hver og En for ham. Og var det nogen enkelt Synd, han havde begaaet, saa skulde jeg ikke sige et Ord mod ham; men nu er det en anden Sag, da han med fuldt Forsæt driver saadan Lære, hvormed han aabenbar fordærver Folk. Da gaaer jeg ei tie."

Medens Moer Enfoldig berettede dette, stod en Taare i hendes klare Øie. Abrahamsen, som heraf tydelig saa, hvorledes hun ømmedes for Fornuftig og de andre Sjæle, fandt sig tilfredsstillet med hendes Forklaring. Derfor troede han at burde gaa tilbage til den nylig afbrudte Samtale og dens Emne. „Du talede," sagde han, „om at tro Naaden og siden leve, som man vil. Sig mig da: er det ikke ogsaa nødvendigt at lægge Vægt paa gode Gjerninger?„

„Ja, visselig," svarede Konen, „blot det skeer paa rette Sted og i rette Tid. Dersom vort gamle Menneske var helt og holdent borte, saa skulde vi ligesaalidt som Immanuel behøve Formaninger. Men eftersom endnu altid den gamle Natur sætter sig imod det nye Menneske hos os og vil undertrykke det, saa er det nødvendigt, at vi flittig opfordre det nye Menneske til at vaage mod det gamle og kjæmpe mod det stadigt, troligt og bestandigt. Her prøves da Taalmodigheden, og ofte gaaer det hedt til. Men om det nye Menneske ligger under og Hjertet er bævende og forskrækket, samt begynder at tabe sin Fæstning i den frie Naade, da maa alle Formaninger fare, da maa man ivrigt sætte sig imod alle gode Gjerninger og alene drive paa med Naaden.

Thi alle Formaninger, ja ogsaa de ømmeste, medføre aldeles ingen Kraft til det nye Men-

neske, men spore det blot. Og da kommer det akkurat saa langt, som det har Kræfter til af Trøsten i Naaden, men ikke længer. Har det da tabt sit Fæste i denne, saa hjælpe Sporerne det ligesaalidt, som de hjælpe en Hest, der af Mathed er segnet til Jorden. Det plages blot deraf og kan snart lide Døden, hvis ei nogen Hjælp kommer imellem. Har det derimod Fred og Trøst, da gjøre Sporerne intet Ondt; det bliver da blot mere oplivet til Strid af dem. See, da kommer det nye Menneske nogen Vei; thi da faaer det Kraft, ei af Sporerne, men af Naaden."

„Men sig mig: hvorledes skal jeg kunne holde dette nye Menneske saaledes vaagen samt ved Liv og fuld Kraft?"

„Kun ved stadigt at betragte og tro Naaden samt ved troligt hver Gang at anvende de Kræfter, Immanuel forlener; thi her gjælder vor Troskab uendeligt meget. Jo mere tro man er mod Naaden, desmere Kraft faaer man af den, desto stadigere bliver Vandringen, desto friskere bliver Livet."

„Men," indfaldt Abrahamsen atter noget bedrøvet under Følelsen af sin egen Utroskab, „om det nu gaaer mig saa ulykkeligt, at jeg ei er saaledes tro mod Naaden, men forsynder mig deri gruelig?"

„Saa skal Patronen tro Naaden!" udraabte Konen triumferende. Thi Naaden bliver dog ikke blot det Første, men ogsaa det Sidste." —

Abrahamsen ligesom isnede ved dette uformodede Svar.

„Du har da altid Naaden rede," sagde han atter fuld af Glæde. „Men gjør du ei dermed Sagen for let, og bryder du ikke dermed Odden af Formaningen?"

„Derom faa vi vel Leilighed til at snakke en anden Gang; thi nu er det allerede silde. Jeg vil derfor blot sige nogle Ord. Der er Mange, som efter deres kjødelige Sind forvrænge denne kostelige Lære sig til Fortabelse og Fordærvelse. Og hele Staden Løsagtighed er bygget paa denne Grund. Men det er ikke Lærens Feil; den maa alligevel frit frem, de Elendige til Trøst og Vederkvægelse. Øv den kun trolig i Livet, og Patronen skal fortfarende faa see, hvor svær den Kunst er, samt hvorledes just denne Lære mere og mere skal bryde Synden og give Formaningen sin rette Skjærpelse. Og nu, for at repetere og sammenfatte, hvad vi har talt om, vil jeg tillægge: Naar Patronen har syndet, saa tro Naaden! og naar Patronen troer Naaden, saa see ivrigt til, hvorledes Patronen maa leve helligt og fromt!"

Derpaa læste Moer Eenfoldig et Stykke i den store Bog, der hed Guds Ord, og Abrahamsen hørte opmærksom derpaa. Det var ham, som havde et nyt Lys nu opgaaet for ham over hver Linie i den dyrebare Bog. Siden fulgtes begge Vennerne ad til Immanuel, hvem de priste for hans store Naade, og bade ham indtrængende at han ogsaa fremdeles vilde beskytte dem. Han svarede omt: „Bliver i min Kjærlighed!„

Sjette Kapitel.

Det var allerede seent paa Aftenen. Abrahamsen havde taget et ømt og hjerteligt Farvel med den ham mere end forhen dyrebare Kone. Han var nu stædt paa sin stille Vandring til sit Huus. „Ak!" tænkte han ved sig selv, „det var en liflig Samtale!

O, hvor kjært, nu engang at have faaet denne Sag klar! Men det er ubegribeligt, hvordan de kunne bebyrde Moer Enfoldig for at lære saadant, som forfører Mennesker til Ladhed og Synd. Hvad der er en Skjævhed i deres Opfattelse, det sige de at være en Skjævhed i hendes Lære. Og her findes jo Ingen, som vover at paastaa, at hendes Overbeviisning har gjort hende selv lad eller ligegyldig; thi hvem er vel til alt Arbeide saa hurtig, ordentlig og tjenlig som hun? Hun er jo ydmyg og selvfornægtende, saa det synes at være hende en Glæde, at offre sig for Andre. Paa Naade lever hun og af Naade arbeider hun. „Orker jeg gjøre Noget," sagde hun jo engang til mig, „saa beroer det blot derpaa, at jeg er bleven fri fra den tunge Byrde, at arbeide for Dagløn, eller for at bidrage dermed til mit Ophold. Da Immanuel lever for mig, saa maa vel det være mig Grund nok til at leve for ham. „O, hvor kjær er hun mig; og hvor godt maa hun ei have det i det daglige Liv! hvilken Frihed! hvilken Fred! Hun slipper at erfare saadanne Besværligheder som jeg, jeg som er fuld af al Elendighed. Ak, om den Tid snart var kommen, da jeg kunde komme i samme lykkelige Stilling! Imidlertid skal jeg aldrig, aldrig glemme de Lærdomme, jeg idag har faaet af hende."

Opfyldt af disse Tanker vandrede Abrahamsen langsomt og stille fremad. Han følte en eiendommelig Fred og Tryghed i sit Hjerte. Den kjære Mand havde ei endnu erfaret meget. Han skulde „aldrig" glemme Konens Lærdomme! men han forstod ei endnu, at det kostede ligesaa meget at beholde dem, som at faa dem ind i Hjertet. Han anede ei, at han snart skulde komme i haardere

Trængsel end den, hvori han befandt sig, da han denne Aften besøgte Konen. Han troede sig at forstaa Konens Ord ret, men han anede ei de onde Tider, som skulde komme, og vidste ei, at det skulde blive mere og mere besværligt. Derfor indbildte han sig, at Konen havde det saa let, og priste sig lykkelig den Dag, han selv skulde faa det saa let. Men medens han sysselsætter sig som bedst med disse Betragtninger over hendes Liv og disse lyse Forhaabninger og Udsigter til Fremtiden for sig selv, ville vi forlade ham og haste til Moer Enfoldigs Huus, for at lære at kjende hendes særskilte Forhold. Den Lysglands som Abrahamsens Fantasi havde malet omkring hendes Billede, skal forfærde os, naar vi her skue Modsætningen. Ved vor ubemærkede Indtrædelse, ligger hun allerede paa sin Seng. Den Frimodighed, hvormed hun nylig for Abrahamsen fremlagde Naadens Sandheder, er nu borte; Freden, Glæden, der nylig straalede af hendes Øine, er forsvunden. Hun vrider sig som en Orm paa sit Leie og væder sin Seng med Sørgetaarer. Dybe Sukke trænger sig tungt og langsomt frem af det beklemte Hjerte. Hvad hun havde sagt til Abrahamsens Trøst, var nu forglemt for hendes egen Deel. Hans ydmyge og lærvillige Sind stod nu for hende i Modsætning til hendes egen Haardhed.

„O," sukkede hun, „jeg arme Skabning, som burde være gjennemtrængt af idel Ydmyghed og Kjærlighed, jeg er saa haard som en Steen. Jeg vil lære Andre og lærer mig ikke selv! Hvad Ende dette skal tage, begriber jeg ikke. Ak, at Immanuel vilde forbarme sig over mig og snarligen hjælpe mig!" derved gjennemgik hun den tilbagelagte Dag. Der fremstod for hendes Sjæl Minder, der fremkaldte

Angstsved paa hendes Pande. „Jeg," fortsatte hun, „jeg taler om og priser den frie Naades Kraft, og hvormeget har jeg vel selv deraf?" Ved disse Tanker gjennemstormedes hun af Tvivl og bespottelige Tanker, som endnu mere martrede hende. „Hvad skal jeg da gjøre her? Med min Opførsel og med min Tale fordærver jeg baade mig og Andre. Tænk, om jeg har sagt Abrahamsen Noget, som kunde blive en Snare for hans Sjæl!" Herved skjalv hun. Hun vidste ei, hvorhen hun skulde vende sig; Tvivl om, hvorvidt hun skulde vove at tilegne sig Naaden, holdt paa at berøve hende Forstanden. Hun følte en Væmmelse for hele Evangelium. I den frygteligste Fortvivlelse reiste hun sig forvirret op og udraabte med stærk Røst: „Nu velan'! om ei Immanuel vil hjælpe mig, saa kan han jo lade være! Jeg skal da i Evighed være ham et Vidne, at han har bedraget mig!" Hun steg op, for i et Nu at gjøre Ende paa sit elendige Liv, men segnede og faldt tilbage paa Gulvet, hvor hun hensank i en Dvale. Sjælsanstrængelsen havde overvældet og udmattet hendes svage Legeme. Under Søvnen vedvarede samme Kvide og Jammer. En Stund efter vaagnede hun: „Hvor er jeg!" „hvor er jeg Afsindige? Hvad har jeg talt i min Angst? Bespottelse, Bespottelse!" stønnede hun, og en Gysen gjennemfoer hendes Lemmer. „Det er ude med mig! — med — mig. Og min Lod — o Ve!" Hun magtede ei at sige mere, men faldt tilbage i en Dvale. I denne Stilling saa hun Plageaander omkring sig, hvilke belagde hende med haarde Lænker, og slæbte hende ned i en forfærdelig Afgrund, medens de haanende lo ad hendes Marter. Hun udstrakte under Faldet sin matte Haand for at tage fat i et Reb, som hun syntes Nogen fra Afgrundens Rand

nedsænkede efter hende. Men Nebet brast, Faldet blev raskere, Plageaanderne triumferede, hun saa Ild og Luer under sig og hørte et forfærdeligt Jammerskrig fra Afgrundens Dyb. Nu syntes hun, at Orme slyngede sig omkring hende og indgjød deres plagende Gift i hendes Lemmer. Hun sank dybere og dybere, og under et sataniſk Triumfraab af Plageaanderne faldt hun ned i Ilden. Herved udstødte hun et Jammerskrig, saa at hun vaagnede deraf. Sveden rullede nedover hendes Pande, selv hendes Legeme skjalv og hun vidste ei, hvorhen hun i denne Vaande skulde vende sig. Atter faldt hun i Dvale, og nu saa hun sig at slæbes frem for Justus Almægtigs Domstol. Med et Ildblik kastede han hende til Jorden og tog frem en stor Bog, hvori alle hendes Synder stode optegnede. Dette Register lagde han for hendes Øine og forkyndte med Tordenrøst den Dom, at hun for evigt skulde bortstødes fra hans Ansigt. I sin bevidstløse Tilstand kastede hun sig frem og tilbage paa Gulvet, vred sine Hænder og udbrød i Bespottelser mod Justus, Immanuel og Evangelium. Herved vaagnede hun igjen. „Saa er jeg da forkastet!“ udraabte hun, medens hun faldt i stærk Graad. Imidlertid, efterat hun havde faaet græde ud, lettedes hun noget samt fattede sig saa meget, at hun kunde stige op for at forlade sit Værelse. Da hun kom ud, var alt stille og roligt. Hele Staden hvilede i en dyb og stille Slummer. Dette oprørte hende endnu mere; thi Alt udenfor hende syntes at aande idel Fred; alene hun var fredløs og bar indeni sig en Afgrund af Plager. Udmattet maatte hun sætte sig ned. Hun skjulte sit Ansigt i sit Skjød og hulkede høit. Da hun atter kunde reise sig, vandrede hun med bævende

Hjerte langsomt fremad paa den fredlige Stads tomme Gader. „Her findes nu Ingen, som veed eller forstaaer min Nød og Jammer," sukkede hun, „Ingen, som kan forbarme sig over mig og sige mig et Fredens Ord." Imidlertid rettede hun sin Gang til Immanuels Bolig. „Om jeg ogsaa skal forlade Evangelium og drives ud," tænkte hun, „saa vil jeg dog først see og træffe ham, som under saa mange Aar har været mit Hjertes eneste Trøst og Glæde. Jeg vil tale med ham, ifald jeg kunde faa et venligt Ord eller idetmindste et medlidende Blik af ham. Jeg vil endnu en Gang skue hans Ansigt." Opfyldt af saadanne Ønsker gik hun ligesom blind for Alt udenfor sig, da hun hastig følte en tung Haand paa sin Skulder. En Forfærdelse overgik hende, hun vendte sig om og faldt til Jorden.

„Hvor skal du hen?" spurgte den Ankomne med vredagtig Tone. „Du indbilder dig, at Immanuel, hvem du saa høilig har forulempet og bespottet og saa lydeligt foragtet, at jeg hørte det gjennem Vinduet, Du indbilder dig, at han endnu skal modtage dig. Nei skynd dig herfra inden hans Vrede bryder løs over dig, thi for dig er al Naade ude."

„Men hvorhen skal jeg da tage Veien?"

„Gaa hvorhen du vil!" svarede Samvittighed, endnu mere opbragt, „men vid, at hvor du end findes, skal dog hans Haand, hvis Naade du saa ofte har erfaret, men nu forhaanet, finde dig for at drage dig for Hævnens Domstol!"

„Men jeg vil først tale med Immanuel."

„Fra ham er du nu engang for alle adskilt; du har begaaet den Synd, som ei kan forlades."

Et Dødsmørke omhyllede Konens Sjæl, da Samvittighed udtalte de sidste Ord, og her havde

hun været fortabt, om ei Udfattig Tro i det samme var gaaet forbi. Saasnart han saa hende ligge der i sin Nød under Samvittigheds Tyranni, løb han frem og hviskede i hendes Øre: „Den, som kommer til mig, kaster jeg ikke ud.“ Han fik ei sagt mere, førend han blev forjagen af Samvittighed, der ganske voldsomt slog til ham. Imidlertid reiste Moer Enfoldig sig og sagde til Samvittighed:

„Ak, Immanuel maa da sige, hvad han vil til mig; men inden jeg forlader Staden vil jeg endnu engang see ham.“

Dermed gik hun, omendskjøndt Samvittighed stred derimod ved at forestille hende den Dom, som hun hos Immanuel havde at vente. Da hun var kommen frem til Immanuels Dør, fandt hun den lukket. Hun bankede ivrigt og af alle Kræfter paa Døren, men Alt forblev stille. Blot Samvittigheds fæle Stemme afbrød den store Stilhed:

„Du seer jo nu,“ sagde han, „at han har forladt dig, og at du ei har Lov til at nærme dig til ham. Tag underdanig din Dom, thi den er velfortjent; tag den og gaa!“

Konens Angest kan ei beskrives. Hun fortvivlede og vidste ikke, hvor hun skulde finde nogen Lise i sin Angest. „Vende om?“ tænkte hun, „vende om? — drives ud fra Evangelium for at blive Beelsebuls Rov! — og det uden at faa see Immanuels Ansigt?“

Saa satte hun sig ned, for idetmindste endnu engang at faa græde ved Immanuels Dør. Imedens hun sad saaledes, hørte hun en Røst paa Afstand raabe: „Han er kommen for at opsøge og frelse det Fortabte!“

Det var Udfattig Tro, som tilraabte hende

disse Ord. Deraf fik hun noget mere Mod, saa at hun begyndte at klage bitterligen: „Herre, min Frelser! jeg raaber Dag og Nat til dig; lad min Bøn komme for dig og bøi dine Øren til mit Raab! Thi min Sjel er mæt af Jammer og mit Liv er hart nær Helvede!"

Herved lyttede hun efter, om hun skulde kunne bemærke noget Svar indenfra; men Alt blev stille som Døden. Derfor fortsatte hun i sin Nød: „Herre! jeg er agtet lige med dem, som fare ned i Hulen, jeg er en arm Kvinde, som ingen Hjælp haver. Jeg ligger, overgiven af dig, blandt de Døde, som de Slagne, der ligge i Gravene, paa hvilke du ikke tænker mere, og de ere adskilte fra din Haand. Jeg ligger fangen og kan ikke undkomme. Mit Ansigt er jammerligt for Besværligheders Skyld; Herre! jeg udrækker mine Hænder til Dig. Hvi forkaster du, Herre, min Sjæl og skjuler Ansigtet for mig? Jeg er elendig og vanmægtig, fordi jeg saaledes er bortkastet, jeg lider Forskrækkelse, saa at jeg fortvivler." (Salme 88).

Men den arme Kone raabte (som det syntes) for døve Øren. Da nu intet Svar kunde fornemmes, sagde Samvittighed atter:

„Du kan vel nu forstaa, at det er Slut med dig."

Og nu vendte Konen sig om og gik tilbage. Underveis saa hun sig ofte om, ligesom for i sit Minde at indprænge Billedet af Immanuels Bolig, eftersom hun ei kunde faa skue dem selv. Med tunge Skridt vandrede hun gjennem Stadens velbekjendte Gader. „Jeg skal nu, jeg maa nu", udraabte hun angstfuld, „forlade dig, du hellige Stad, thi jeg har bespottet din Herre." Alt Haab var allerede ude; hun syntes allerede at see Beelsebuls og hans

Tjeneste aanders Skadefryd; hun saa allerede de Plager, han beredte hende. Dvalesynet randt atter op for hendes Blik, og med et gjennemtrængende Skrig faldt hun daanende til Marken. Idetsamme aabnedes et Vindu tætved.

„Er det dig, Moer Enfoldig?" raabte Moer Hoftelam, der var bleven vakt ved Konens Skrig. „Hvad overgaaer dig?"

Moer Enfoldig kunde hverken høre eller svare. Forskrækket vaanede hendes Veninde Moer Forloret, og begge kom ud.

„Hvad overgaaer dig?" spurgte de ængstelig.

„O! det er ude med mig!" sukkede Moer Enfoldig tungt og vred sig frem og tilbage.

„Nei raabte Moer Hoftelam, kom med os til Immanuel, og det skal blive vel igjen!"

„O! o!" stønnede Konen, uden at aabne sine Øine eller at see paa dem.

De kjære Venner søgte nu i deres Vaande at faa hende til Sands igjen, og da det endelig lykkedes dem, søgte de at formaa hende til at følge med dem til Immanuel.

„Nei, nei!" udraabte hun, „jeg har nys været der, men han slap mig ikke ind, ei heller svarede han mig."

Imidlertid kom Udfattig Tro atter til Stedet. „Kommer til mig alle I, som arbeide og ere besværede!" hviskede han i Konens Øre. Ved disse Ord gjennemstraaledes hendes Sjæl for et Øieblik ligesom af et Lysglimt, men det tykke Mørke omskyggede hende snart igjen. Dog hentede hun saa meget Mod og Kraft deraf, at hun, støttet til sine Venners Arme, atter kunde betræde Vandringen til Immanuels Huus. Da de vare komne frem og

fandt Døren lukket, bankede Moer Forloret paa. Den aabnedes, og Moer Forloret traadte først ind, derpaa Moer Hoftelam; men da Moer Enfoldig skulde følge med, sloges Døren igjen. Da Samvittighed, der havde holdt sig i Afstand, atter saa hende alene, traadte han frem. Men Moer Enfoldig raabte i sin Nød: „Herre, gak ikke til Doms med din Tjenerinde, thi for dig er ingen Levende retfærdig!"

„Holdt!" afbrød Samvittighed; „hold dig borte med dit Hykleri! Du, Immanuels Tjenerinde?"

Nu var det forbi med hende, og vi ville for en Stund vende vore Øine fra hendes Jammer.

Da Moer Enfoldigs Venner traadte ind til Immanuel, kastede de sig ned for hans Fødder og anraabte ham om snar Hjælp; thi ellers kunde de ei see andet, end at Konen maatte forgaa paa Stedet. Men Immanuel svarede stille og leende: „jeg veed vel, hvilke Tanker jeg haver om hende. Gaar og fører hende hjem! Hun skal ikke dø, men leve!"

Dermed gik de sin Vei og førte sin Ven hjem igjen, stolende paa Sandheden af Immanuels Ord.

Imidlertid blev det Morgen. Moer Enfoldig havde i sin Vaande ikke faaet nogen Ro. Underretningen om hendes Tilstand naaede snart Abrahamsens Øre. Han hastede did, men holdt paa at daane ved Synet af hendes Marter. Noget Saadant havde han aldrig tilforn seet. Her laa nu for ham, fuld af Fortvivlelsens Kval, den som han foregaaende Aften havde hørt tale med saa megen Frimodighed om Uforanderligheden af Immanuels Naade. Her laa hun, et Offer for uhørte Lidelser, hun, om hvis lykkelige Stilling han nys havde gjort sig saa skjønne Drømme. Ude af Stand til at udholde

dette Syn, foer han ud for at løbe til Immanuel. Alle, som han mødte paa Veien, tog han med sig, og i et Nu var Immanuel omgiven af en Skare, som tiggede om Hjælp for Moer Enfoldig.

„Hun er værd, at du hjælper hende!" raabte Abrahamsen, der allerede syntes at have forglemt, hvorledes Konen foregaaende Aften havde søgt at indprænge hos ham, at Alt skulde være af Naade uden al egen Værdighed.

„Herre, forbarm dig over hende!" bad den før bekjendte Uvillig, som nu var Moer Enfoldig ømt hengiven.

Efterat Immanuel en Stund havde hørt paa disse og lignende Bønnesukke, svarede han: „Jeg har et Øieblik skjult mit Ansigt for hende, men med evig Naade vil jeg atter forbarme mig over hende."

Glade vendte de tilbage til Moer Enfoldig, for at berette hende om dette Svar. Men hun var døv for al Trøst. „Det er ude med mig!" var næsten de eneste Ord hun svarede.

Imidlertid havde Efterretningen om denne forfærdelige Tildragelse ogsaa naaet Herr Fornuftig. Uden at røres af Konens Nød, svarede han i en ganske kold Tone: „Jo, jeg kunde vel forstaa, at hun engang skulde faa smage Frugterne af sine forføreriske Hensigter, for derved at blive de Andre til en Advarsel, at de ei maatte følge hendes Fodspor."

Ved Moer Enfoldigs Seng sad mange af hendes Venner. Og omendskjønt de med dyb Medlidenhed saa hendes hjerteslidende Kval, hendes matte, næsten brustne Øine, der kun bare Præg af stum Fortvivlelse, saa vare de dog glade i Haabet paa den snare Hjælp, som Immanuel skulde komme med. Men den ene Time gik hen efter den anden, og In-

gen kom. Det led allerede til Aftenen, og man saa Intet til Immanuel. Forskrækket løb Abrahamsen tilbage til Immanuels Bolig, men slap ikke ind.

„Hvad betyder dette?“ raabte han i en Angest, der grændsede til Fortvivlelse. „Har Immanuel glemt at være naadig?“

„Nei“, raabte en Røst bag ham; det var Udfattig Tro. „Vær stille og bi og lid paa hans Ord! Himmel og Jord skulle forgaa, men Immanuels Ord skulle ikke forgaa. Hvad han lover, det holder han visselig.“

Styrket af dette Svar, vendte Abrahamsen tilbage, men kunde ligesaalidt som de Andre befrie sig fra al Frygt og Angst, især naar de hørte Konens Raab: „det er ude med mig! o ve! ve!“

Natten var allerede indtraadt, da Immanuel sendte Bud efter sin Tjener Evangelist.

„Du har hørt,“ sagde han ved dennes Indtrædelse, „at jeg har foretaget mig at bekymre Moer Eenfoldig, idet jeg har tilstædt Beelsebul at ophidse Samvittighed til at slaa hende paa Kinden. Hun er mig et udvalgt Redskab, og derfor maa jeg udsaare hende i Bedrøvelsens Ovn. Hun holdt i Gaar Aftes paa at finde Behag i sig selv, for sin dybe Indsigt i Naadens Hemmeligheder. Derfor frygtede jeg for hende og maatte atter lade hende erfare, hvad hun er i sig selv. Nu troer hun, at jeg for bestandig har forladt hende og veed ei, hvorledes mit Hjerte brister af Forbarmelse. Gaa du derfor nu til hende og sig hende paa mine Vegne, at jeg er hende naadig, og skal aldrig tænke mere paa hendes Synder.“

Glad over, at han var betroet denne Forretning, gik den tro Tjener til den lidende Kone.

„Kjære Moer,“ sagde han, idet han nærmede

sig hendes Leie, „du har synd et gruelig, men i Immanuels Navn og paa hans Vegne siger jeg dig, at han er dig endnu naadig og skal aldrig tænke paa dine Misgjerninger."

Konen, som medens han sagde dette, havde ligget som død og med tilsluttede Øine, saa nu op. Fortvivlelsen synes at begynde at vige bort. Hun sagde Intet, men en eiendommelig Stilhed begyndte at udbrede sig over hendes Væsen. Idet Samme faldt hendes Øine paa Døren, der nu aabnedes, og i et Nu vendte Konen sig om, skjulte sit Ansigt og begyndte at græde høit. Den Ankomne, som var Immanuel, traadte frem til hende og tiltalte hende paa det allerømmeste. Og her opstod nu en Samtale saa kostelig, at endog den meest levende Beskrivelse ei kan give en Forestilling derom, med mindre man har erfaret noget Lignende. Derfor ville vi forlade hendes Klage over hendes Vantro, hendes Syndsbekjendelse o. s. v., alt fulgt af Immanuels honningsøde Svar og gjentagne Naadesforsikringer. Alle de, som vare nærværende kjende en hellig Bævelse og Rørelse, og Ingen gik derfra med tørre Øine. —

Syvende Kapitel.

I Evangelium flød Dagene og Maanederne frem under Omvexling af Mørke og Lys, Sorg og Glæde. Det var en salig Stad, og Immanuel var Alles Helse og Trøst. Vel havde Enhver tungt for at forstaa sig paa hans underlige Regjering, men man fandt sig dog deri og holdt sig stille. Abrahamsen med sit heftige Sind havde det dog ofte bekymringsfuldt. Men hans Omgjængelse med Moer Enfoldig vir-

kede uendelig velsignelsesrigt paa ham. Ofte maatte han gaa til hende for at høre om og om igjen, hvorledes man i Evangelium skulle leve af blot Naade; thi han glemte det bestandig. Og havde ikke Moer Eenfoldig været, saa havde han vel forarget sig paa Fader Erfarenhed og reist sin Vei fra Evangelium. „Jeg begriber ei," sagde han engang til Moer Eenfoldig, „hvad denne Erfarenhed mener. Jeg bad ham igaar, at han skulde lære mig den rette Kraft, og det lovede han. Men saa førte han mig atter ind i Skrøbelighedsklassen, og der fratog han mig al Kraft, saa at jeg holdt paa at gaa under af Mathed."

„Ja det er just hans Vane og Maade," svarede Moer Eenfoldig ham, „og paa noget andet Viis kan man ei lære, at den store Kraft skal være af Immanuel."

Saaledes henlevede Abrahamsen en Tid ganske stille Dage. Han syntes at begynde at forstaa sig mere og mere paa den hellige Stad. I Syndernes Forladelse trivedes han vel og i Helliggjørelse arbeidede han daglig. Trolig og ordentlig skjøttede han sit Kald til Manges store Glæde.

Saaledes gik det i længere Tid; men en Morgen farer Abrahamsen ud fra sit Værelse ind i et andet, hvis Dør førte til Gaarden. Næsten dødsbleg styrter han sig mod Døren. Den var lukket. Men Moer Eenfoldig anholder ham og spørger, hvorhen han agter sig.

„Bort! bort! aabner fort!" blev det angstfulde Svar.

„Behøver da Patronen ei længere at være her?"

„Ak jo, jeg behøver det nok, men jeg faaer ikke Lov."

„Mindes da ikke Patronen, at Immanuel sagde, da han førte Patronen herind, at Patronen skulde faa være her, saa længe han behøvede?"

„Jo, men da meente han: saalænge jeg var, som I Andre."

„Hvorledes ere vi da?"

„Det vide I selv bedst; men jeg er ugudelig."

„Ja, det er desværre jeg ogsaa."

„Dog aldrig saasom jeg; aabner fort!"

Han havde ei mere end udsagt det sidste Ord, førend Døren aabnedes af en udenfra kommende Person. Abrahamsen farer blindt afsted, men støder sammen med den Ankomne, der tager ham i sine Arme og bærer ham besvimet ind igjen. Efter en Stunds Forløb slog han sine Øine op, men forstummede af Glæde og Blusel, da han saa sig ligge i Immanuels Arme og hørte hans liflige Stemme hviske: „Vær frimodig, dine Synder ere dig forladte!" Nu bekjendte han frimodig Altsammen. Sagen var nemlig følgende: Hans Søn Aarvaagen havde ved flere Leiligheder vist sig som en kjæk Helt. Deraf havde Abrahamsen begyndt at *fatte større og større Fortrolighed til ham* samt at lide paa ham mere og mere. Men ved sidste Frokost lykkedes det *Søvnagtig*, medens de Spisende sysselsatte sig med forfængelig Tale, at slaa nogle Draaber i Aarvaagens Tallerken. Denne faldt i Søvn, Hadefuld overrumplede sin Fader og slog ham til Gulvet, saaat Samvittighedsfred af Forskrækkelse hoppede ud gjennem et Vindu og forsvandt. Deraf var den store Forskrækkelse kommen; men da Immanuel havde stillet Alting tilrette igjen, vendte Samvittighedsfred tilbage til sin forrige Plads. Af dette sørgelige Optrin havde Abrahamsen imidlertid lært, at hans Søn Aarvaagen

ei var saa meget at lide paa, men at han selv behøvede at bevogtes; og det havde været vel om Abrahamsen havde beholdt denne dyrebare Lektie, men det gjorde han ei. En bitter Erfaring skulde lære ham det endnu engang, som følgende sørgelige Hændelse viser.

Fra det Huus, Abrahamsen boede i, strakte Udsigten sig over en stor Slette, der hed Tomhed, frem til en stor og udmærket naturskjøn Stad, som hed Løsagtighed. Den var i mange Henseender ulig Staden Evangelium, omendskjønt den laa saa nær. Der fandtes først og fremst ingen Mure eller Vægtere i den, men den var ganske fri og aaben. Folket der saa meget veltilfredse ud, hvert Ansigt forraadte Fred og Stilhed. Glæde fandtes der og i fuldt Maal. Særdeles glædelige vare de smaa Udflugter eller Lystreiser, som disse Mennesker stunddom foretog til Staden Verden, der laa nogle Mile derfra, for at besee dens Indvaaneres Tilstellinger eller, som de sædvanlig kaldtes, „uskyldige Fornøielser," men i hvilke de dog aldrig selv deeltoge; de vare blot Tilskuere derved. Til denne Stad Løsagtighed hørte en Port, som hed Kjødelighed; men gjennem den gik sjelden Nogen; thi over Samme stod at læse de forførdelige Ord: „Farer ikke vild, Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saaer, det skal han og høste!" Derfor benyttede man sig mestendeels af en Omvei og gik gjennem en Port, der hed Frihed og ikke var saa afskrækkende. Indvaanerne i den Stad kaldtes derfor ogsaa liberale (frisindede), medens de ikke vare saa nøieregnende, hverken med Lære eller Levnet. Hvad de egentlig lagde Vægt paa, var ei saa meget Fred med Immanuel som indbyrdes Fred,

Kjærlighed og Eendrægtighed. De vare ogsaa almindelig bekjendte for disse gode Egenskaber, hvilket didlokkede Mange, som begyndte at mistænke Indvaanerne i Evangelium, fordi disse stunddom kom til at blive uenige i Et og Andet. Hellerikke uden Mærkværdighed vare de Vidnesbyrd, som afgaves om denne Stad af Personer, der forud havde betragtet den med Mistro, men senere havde ladet sig formaa til at flytte did. Saaledes sagde Mange, at de aldrig, førend de vare komne did, havde fundet nogen stadig og vedvarende Fred og Fasthed i sit Sind, men at de altid før havde været anfægtede af Frygt og Uro. Andre paastode for fuldt Alvor, at de, efterat de vare flyttede til Løsagtighed, aldrig havde været saa plagede af Synden og Beelsebul som før; ja, Nogle forsikrede, at de der vare blevne aldeles frie fra Synden. Men hvad som imidlertid var det allermærkværdigste Beviis for denne Stads Fortræffelighed var, at Herr Udfattig Tro, som i Staden Evangelium mestendeels saa mager og frøbelig ud, samt ofte klagede over Svaghed og Mathed, blev saa fed, frodig og mæt samt en rigtig Helt, saasnart han kom til Løsagtighed. Alt dette havde Abrahamsen ofte hørt, men nærede dog altid en vis Mistillid dertil. Men jo længere det led, jo mere begyndte han at forurolige af denne Tale, saamegetmeer som Immanuel i den sidste Tid under sine saavel sjeldne som korte Besøg hos Abrahamsen havde begyndt at anstille sig saa underlig. Thi deels sagde han Ingenting, naar han kom, uden svarede mestendeels blot helt kort paa deres Spørgsmaal, og det var ligesom om det ikke mere interesserede ham, hvorledes de havde det. Undertiden havde ogsaa hans Svar været saa ubestemte og uty-

delige, ja, reent tvetydige, at de havde sat Abrahamsen i en piinlig Uro og Uvished. Ja, ved det sidste Besøg, da Abrahamsen havde klaget sin bittre Nød for ham, havde han aldeles Intet svaret, men blot rystet paa Hovedet og fjernet sig med saadanne Gebærder, som havde han havt noget Ondt i Sinde. Dette smertede Abrahamsen mere end alt Andet; thi han kunde ikke begribe en saa underlig Opførsel af Immanuel. Han forsøgte vel i Begyndelsen at give sig tilfreds og lide samt tillukkede sine Øren for enhver Lokkelse. Men da det aldrig syntes at blive bedre, og han ei vidste hvad Immanuel tænkte om ham, saa blev han mere og mere urolig. Da nu dertil kom, at han ofte ei slap ind til Immanuel, naar han, besøgte ham, trættedes han lidt efter lidt ved sine som det syntes, forfængelige Vandringer til hans Bolig. Dagene igjennem gik han med hængende Hoved og sørgeligt Aasyn. Alle Moer Enfoldigs Ord og Trøstegrunde vare frugtesløse, og hun undredes paa, hvorledes det skulde gaa med hendes Ven. Abrahamsen syntes snarere at ville undvige hendes Omgjængelse end at tale med hende, hvilket forud havde været ham saa kjært. Den elskelige Kone vidste i denne sin Bedrøvelse intet andet Middel end at tale flittigt med Immanuel. Men han svarede saa utydeligt og tvetydigt, at hun ei rigtig forstod sig paa ham. Dog lod hun sig ei afskrække deraf, men blev endnu ivrigere og ventede i Stilhed paa, hvad der vilde komme.

At Abrahamsen i en saadan Tilstand var udygtig til Arbeide, er klart. Hans hele Væsen bar Præg af Vanmagt og Mathed. Denne forøgedes end mere af Samvittigheds idelige Paamindelser om Flid og Troskab. Dertilmed, da han læste over

Porten til Helliggjørelse de Ord: „Uden Helliggjørelse faaer Ingen see Herren," saa opstod i hans Hjerte svare Tanker og Følelser mod Justus Almægtig, som havde paalagt Evangelii Indvaanere et saadant ufordrageligt Aag. Da han saa de Andre at gaa derind med Lyst og Glæde, og lovsyngende at forrette deres Arbeide, saa betoges han endnu mere af Bitterhed og Ulyst. Saaledes forøgedes for hver Dag hans Bekymring, Ængstelse og Tryk.

„Ak", sukkede han engang, da han en mørk Aften stod ved sit Vindu og saa ud til Nabostaden, som var vakkert udstyret, „hvem veed, om de ei have Ret! Det er sandt, at jeg her ofte lider af Mistrøstighed, Uro, Frygt og Uvished, samt at Synden ofte faaer Overmagten; vel er det lidt trangt at sidde her saa indspærret, indenfor disse Mure samt paa alle Sider bevogtet; deri have de fuldkommen Ret. Og, de som have været paa begge Steder, baade her og der, og kjende til dem begge, de maa vel vide, hvilken af Stæderne er bedst at bo i. Den, som lyder Raad, er viis, helst naar han selv er uerfaren. Ak, at jeg vidste, hvad jeg burde gjøre!"

Medens Abrahamsen stod hensjunken i disse og lignende Betragtninger, hørte han i Afstand fra sig Lyd af Skridt. Den Gaaende nærmede sig mere og mere, og, da han kom frem til Vinduet, gjenkjendte Abrahamsen i ham sin gamle, gode Ven Beundrer.

„God Aften, kjære Broder Adamsen," var den ankomne Vens Hilsen.

„Jeg heder nu ikke længere Adamsen, men Abrahamsen," afbrød denne.

„O, kjære Ven", svarede Herr Beundrer, idet

han med alvorligt Aasyn opløftede Pegefingeren, „vogt dig for Forvovenhed."

„Men Immanuel gav mig selv det Navn."

„Befinder du da ikke, at du forlængst har gjort dig uværdig til Samme?"

„O ja, o ja, ve mig Arme! Det har du Ret i!"

„Dog, vi skulle nu ikke mere tale derom; kom og følg mig!"

„Hvorhen?"

„Jo, hjem til mig! thi jeg har indbudt nogle Venner fra Verden! Du har Intet at frygte; thi skjønt de ere Intet andet end Verdensmennesker, saa ere de dog stadige og alvorlige Personer samt paa sin Maade meget fromme. Og forøvrigt om du ei trives blandt dem, saa kan du jo vende tilbage hid."

„Men hvad vil Immanuel sige om saadant?"

„O, min Ven, kjender du saa lidet til hans forladende Barmhjertighed, der flyder over alle vore Synder!„

„Men hør", sagde Abrahamsen, efterat han en Stund havde staaet taus og grundende, „hvorledes kom du til at flytte til Løsagtighed og fra din vakkre Eiendom Selvvirksomhed?"

„Jo, det kom sig deraf, at den Eiendom brandt op, og saasom den ei var brandforsikkret, saa var jeg husvild. Da spekulerede jeg paa, enten jeg skulde flytte til Evangelium eller opbygge min Eiendom igjen; thi endnu havde jeg Midler tilbage. Men just som jeg var sysselsat med deslige Spekulationer, traf jeg min gamle Ven Veirdreven. Han fraraadede mig al Bygning og ligesaa fra at flytte til Evangelium, hvor han sagde, at han selv havde boet nogle Aar. Men da han fandt det besværligt at leve der, saa havde han flyttet til Løs-

agtighed og forsikkrede mig, at han havde fundet det letteſt at leve der. Jeg er ogſaa glad i, at jeg lød hans Raad; thi vel havde Selvvirkſomhed ſine Behageligheder ved ſig, men større vare dog de Beſværligheder og Anſtrængelſer, ſom det koſtede, deels at ſkjøtte denne Eiendom, deels at opholde dens ældgamle Anſeelſe."

Abrahamſen blev mere og mere urolig. Tilſidſt ſpurgte han: „hvorfor fandt Veirdreven det beſværligt at leve i Evangelium?"

„Jo, den eneſte Glæde man der har, er at ſee og træffe Immanuel; men han viſer ſig ſaa ſjelden, at man ofte maa være i Frygt og Uvisheд."

„Ja, det havde nok Veirdreven ret i. Jeg har ikke ſeet Immanuel paa lang Tid." Abrahamſen tænkte at ſige nogle Ord til, men Beundrer afbrød ham.

„Lader os nu ei ſpilde Tiden med ſaadan Tale! Paa det du maa blive beroliget, vil jeg ſige dig, at Provſt Reenlærende, den almindelig agtede Mand, ſom boer i vor Stad, har modtaget min Indbydelſe og lovet at komme til os i Aften. Desuden vil jeg bede dig, at tage Godhjertet med!"

„O, det er forbi med ham, han døde i Fængſlet!"

„Naa, tag da for Sikkerheds Skyld Aarvaagen med dig?"

„Men han er ikke meget at lide paa."

„Du Taabe, eier du ikke endnu ſaa megen Faſthed og Erfaring, at du uden ſynderlig Aarvaagenhed kan omgaaes med nogle anſtændige Verdensbørn, uden at tage Skade? Saa langt burde du vel være kommen med Aarene!"

Med diſſe Ord berørte Beundrer en meget øm Streng. Thi Abrahamſen var vel altid villig til

uopfordret at erkjende sin Svaghed og Uerfarenhed, men taalte ei gjerne, at nogen Anden bebreidede ham derfor. Nu opmandede han sig, klædte sig paa og tog Aarvaagen ved Haanden, hvorpaa han gjennem den sædvanlige Bagport gik ud til Beundrer, der hjertelig omfavnede ham. Med et Jernbanetog reiste begge Venner til Beundrers prægtige og rigt oplyste Bolig.

Underveis opstod forskjellige Samtaler mellem dem. Men det, som Abrahamsen meest ønskede, var at lære at kjende sin Vens Reise til Løsagtighed. Derfor fremsatte han efter en kort Tids Pause Spørgsmaal derom, og Beundrer var ei uvillig til at berette om sin „Omvendelse", som han kaldte den.

„Som jeg allerede har fortalt dig," sagde han, „brandt min Eiendom op. Det Raad, Veirdreven gav mig, veed du ogsaa. Efterat han altsaa havde formaaet mig til Flytning, begav jeg mig afsted. Dog var jeg endnu uvis om, hvorhen jeg skulde vende mig; thi jeg kom til at tænke paa dit velmeente, men eenfoldige Brev fra Evangelium. Dog begav jeg mig afsted paa Veien til „Eget Arbeide," og havde med mig i et Skriin mine Penge samt dertil en Pakke „gode Gjerninger", som jeg havde sammensparet, og som vare tilovers, efterat jeg havde betalt min Gjæld. Efter nogle Dages Reise fik jeg Sinai i Sigte. Da jeg kom det nær, blev jeg overfalden af ti Mænd, der vilde berøve mig mine Sager. De agtede ogsaa at kaste mig i Fængsel. Jeg forskrækkedes og var vel forbleven i deres Magt, hvis ikke Herr Falsk Trøst var kommen mig til Hjælp. Men nu løb han frem, tilraabte mig Justus Almægtigs Ord: „Jere kaldte til Frihed!" og førte mig saaledes lykkelig forbi

det ubyggelige Fængsel. Glad reiste jeg videre og kom efter nogle Dage til Forargelsesklippen, hvor Veien deler sig, som du veed. Der traf jeg sammen med de Lærde, der vare sysselsatte med at rydde Klippen af Veien, for at man skulde kunne komme lettere frem. Nogle holdt paa at sønder-sprænge den Stykke for Stykke; men da dette ikke vilde gaa rigtig godt, saa havde Andre sat en stor Hævemaskine, som de kaldte Oplysningen, under den. Nu meente de, at eftersom denne Maskine hævede sig eller, som de sagde, eftersom Oplysnin-gen steg, saa skulde Forargelsesklippen væltes bort. Jeg var nu tvivlraadig med Hensyn til, hvorhen jeg skulde styre min Kours. Da traf jeg Herr Fromsindet, som ogsaa var kommen lykkelig forbi Sinai ved at tage sin Tilflugt til et tætved belig-gende Værtshuus, der hed Sønderknuselse, hvor han sagde, at han havde opholdt sig nogen Tid. Han var nu ligesaa tvivlraadig som jeg. Medens vi saaledes overlagde, hvad der var at gjøre, fik vi Anviisning paa en Missionær, som sagdes at være fra Evangelium. Han fortalte os, at den Vei, som gik lige over Bjerget, hed Gjenfødelse og førte til Evangelium. Den Vei, som gik til Høire, hed Forbedring og førte til Egenret-færdighed; den tredie Vei kaldte denne Enfoldige Hykleri. Den gik til Venstre om Forargelses-klippen og førte til Løsagtighed. Nu havde jeg vel gjerne draget til Evangelium; men Klippen var saa steil og besværlig, at om jeg end selv havde kunnet stige over den, naar jeg havde anstrængt mig rigtig, saa havde det dog været mig umuligt at faa min Pakke og mit Skriin med mig. Derfor tog jeg efter Veidrevens Raad af til Venstre og

kom efter en behagelig Reise frem til Løsagtighed. Fromsindet derimod, som hvis han klatrede over Bjerget, frygtede for at tabe sine Klæder, der vare gjorte af et Tøi, som han kaldte „Ydmygbed", tog til Høire til Egenretfærdighed, og finder sig godt der, efter hvad han siger i et Brev, som jeg nylig har faaet fra ham, og hvori han, ubekjendt med min lykkelige Stilling, blandt Andet opfordrer mig til at flytte derhen."

Efterat Beundrer havde endt denne Beretning, vedblev han at prise Stadens Fortræffelighed, fortalte, hvorledes man der ikke „gjorde saa meget Væsen af sine Mangler og Feil, eftersom man jo ikke kunde blive fuldkommen, hvor meget man end anstrængte sig," o. s. v.

Imidlertid nærmede de sig Reisens Maal. Abrahamsen havde gjerne sagt Beundrer et Ord om hans Fare; men nu er der ikke Tid dertil," tænkte han, hvorfor han besluttede at opsætte det til beleiligere Tid. Da derfor Jernbanetoget standsede og de skulde stige ud af Vognen, sagde han blot til sin Ven, hvad han for Tilfældet ansaa vigtigere.

„Nu," bad han, „maa du præsentere mig som Herr Adamsen; thi det gavner ei til Noget, at Verdensbørnene vide mit nye Navn, da de visseligen kun ville gjøre en Spøg deraf.

„Det er en Selvfølge," svarede Herr Beundrer; „thi i Alting maa man see til, at man handler viseligen og ei unødvendig giver Anledning til Spot."

Under saadan Samtale kom de til Beundrers Hjem. Stor var Abrahamsens Glæde. Lille Aarvaagen støbte ham vel undertiden i Siden; men han svarede blot: „Aa det er ikke saa farligt." Da Aarvaagen saa, at man skjænkede ham saa liden Opmærk-

somhed, blev han træt, og helt ubemærket faldt han i Søvn. Imidlertid var Abrahamsen kommen i en interessant Samtale med Herr Naturform, med hvem han snart blev ganske fortrolig. Saaledes henrandt nogle Timer paa en ret anstændig Maade. Provst Reenlærende holdt om Aftenen en Bibelforklaring, som Abrahamsen syntes meget om. Derpaa spiste de til Aften og talede under Maaltidet om forskjelligt. Provsten selv fortalte en Mængde morsomme og lystige Historier, saa at Enhver lo hjertelig godt. Derpaa forrettede de Aftenbøn tilsammen og sluttede med Salmesang, hvorpaa de tilsidst toge et skjæmtende Godnat med hverandre. Vel stak denne Letsindighed betydeligt af fra Skikken i Evangelium; men Abrahamsen syntes dog, at det var ret lystigt og saa ikke noget Ondt deri.

Naturform tøvede nogle Dage i Beundrers Huus, og hans og Abrahamsens Venskab blev fastere og fastere. Men da de den sidste Aften skulde skilles ad, spurgte Naturform, „om ei Adamsen for en Stund vilde følge med ham hjem til Staden Verden.“ Aarvaagen sov og hørte ei dette. Abrahamsen modtog Indbydelsen og fulgte med; „thi,“ tænkte han, „Naturform er dog et triveligt og elskeligt Menneske, omendskjøndt han boer i Verden, og jeg kan snakke med ham om mange nyttige Ting, omend ikke om Immanuel; ja, maaske kan jeg ogsaa faa Leiligbed til at sige ham et Vækkelsens Ord.“ Lille Aarvaagen, som syntes at hvile godt, og som man meente skulde hente nye Kræfter af den helbredende Søvn, vilde man ikke vække og lod ham blive tilbage hos Herr Beundrer. Abrahamsen reiste saaledes alene med sin nye Ven. De fulgte med det ovenfor nævnte Jernbanetog, og Abrahamsen forundrede sig over, at

man med disse raske og behagelige Kommunikationsmidler saa hurtigt kunde komme fra Evangelium til Verden, endskjøndt Afstanden var saa stor. Jernveien hed egentlig Mageligheid, men kaldtes mestendeels Bekvemmelighed. Og nu forlade vi Abrahamsen en Stund. —

Ottende Kapitel.

Det turde nu være paatide, noget nærmere at beskrive de allerede ofte omtalte fem Staders Opkomst og hvad dermed kan staa i Forbindelse. Vi afbryde saaledes for en Stund Abrahamsens og andre Personers Historie og ville her gjøre os bekjendte med nye Forhold og dermed i Forbindelse staaende Personeligheder, der i det Foregaaende for en stor Deel ikke ere nævnte.

Hvad der da først gjør Fordring paa vor Opmærksomhed, er Staden Helligheid. Det var en stor og glimrende Stad, opfyldt af idel Glands og Herlighed samt paa alle Sider omgiven af Mure, der straalede som Ædelstene og Perler. Staden gjennemstrømmedes af en bred Flod, som kaldtes Livsens Elv. Der regjerede Justus Almægtig, omgiven af lovsyngende Skarer af Tjenere, som kaldtes Engle. Alt i den Stad var idel Glæde og Salighed. Ingen Synd, ingen Sukke, ingen Graad viste man der af. Men efter en Tids Forløb faldt Lusifer af fra Justus Almægtig. Derfor kastedes han ud af Staden og drog en stor Skare med sig. Under Navn af Beelsebul grundlagde han et vidtudstrakt og mægtigt Rige, som kaldtes Mørkets Rige, i hvilket han regjerede som en

Konge over de andre faldne Engle. Dette Rige var i Alting Modsætningen til Helligbed.

Da denne Splittelse i Helligbed var skeet, besluttede Justus at anlægge en Stad, som skulde være fuld af hans Herlighed. Efterat han havde grundlagt den og ifølge sin Viisdom ordnet Alt, satte han Menneskene, der vare hans Billede, der, at de skulde besidde Alt og regjere derover som over deres Eiendom. Staden kaldte han Paradiis. I Begyndelsen vare Menneskene lykkelige og salige i hans Kjærlighed og Lydighed. De vare fromme og hellige uden al Synd. Men da Beelsebul saa den skjønne Stad, fik han Lyst til at indtage den; thi deels hadede han Justus, deels fordrog han ei, at nogle Skabninger vare lykkelige. Derfor nærmede han sig til Staden med stor List og forførte Menneskene til Utroskab og Ulydighed mod Justus. For dette deres Fald bleve de af ham uddrevne af Paradiis. De grundlagde da selv en anden Stad, som hed Verden, der stod under Beelsebuls Overhøihed, men under ham regjeredes af Borgermester Jeg, en meget myndig Mand, der til Hjælp i sit Embede havde en meget bestemt Person ved Navn Vil, som egentlig var Raadgiver og Lovstifter. Dertilmed delte disse deres Magt med en Befalingsmand ved Navn Skal, der var en haard og hjerteløs Person.

Fortørnet over disse Tildragelser vilde Herr Justus ødelægge Staden Verden. Men hans Søn Immanuel gik i Borgen for Samme og paatog sig at betale dens Gjæld, godtgjøre dens Synder og tilfredsstille sin Faders Retfærdighed. Dette behagede Herr Justus vel, og Immanuel sendtes til Verden. Forbittret herover opeggede Beelsebul, der frygtede for hele sit Rige, Stadens Borgermester og hele

den øvrige Hob mod Immanuel. Selv samlede han alle sine Kræfter til Strid og anfaldt ham tilsidst med fortvivlet Styrke paa Bjerget Golgatha, hvor der stod et stort Slag, i hvilket Immanuel beholdt Seiren. Herr Justus, som frydede sig høiligen derover, gav sin Søn Tilladelse til at anlægge den store Stad Evangelium omkring Bjerget Golgatha og ved Blodselven. I denne Stad skulde Immanuel selv saa være Konge og Herre. Denne Stad skulde nu være en Fristad for alle elendige Sjæle, som vilde blive befriede fra Beelsebuls utordragelige Tyranni. Derfor havde Immanuel ogsaa Omsorg for at Sandhedens Aand skulde skrive en stor Bog, udi hvilken Stadens Beskaffenhed, Udseende og herlige Fordele nøiagtigen vare angivne. Denne Bog lod Herr Justus sende til Staden Verden, indbydende dermed Indvaanerne at flytte til Evangelium. Ved Siden heraf sendte han Lærere derhen, hvilke nøiere forkyndte hans Villie. Men Beelsebul hvilede ei. Da han saa, at enhver Storm mod Evangelium var forgjæves, saa opbød han alle sine Kræfter for at stelle det saa, at Menneskene skulde trives i Verden. Derfor søgte han, og det med god Fremgang, at udslette af deres Sind den Tanke, at han var deres egentlige Herre. Til den Ende lod han ved Borgermester Jeg og Raadmand Vil give Staden trende Grundlove, som særdeles vel behagede alle Indvaanerne. Disse Lovevare: „Dinenes Begjæring," „Kjødets Begjæring," og „Et hoffærdigt Levnet." Han forkyndte og tilsagde dem en næsten ubegrændset Fribed. For en stor Deel opnaaede han sin Hensigt. Thi da Immanuels Missionærer kom og tilbød Frihed i Evangelium, saa svarede Indvaanerne i Verden, at de havde Frihed nok før

og kunde ei faa det bedre. Beelsebul standsede imidlertid ikke derved, men udsendte ogsaa selv saadanne Lærere, der skulde sige Folket, at hverken han selv eller Justus eller Immanuel vare til, samt at den store Bog blot indeholdt en Hob Fabler. Disse Lærere kaldtes Fritænkere. Men da han ved disse ei kunde forføre og dysse i Søvn saa Mange, han vilde, saa sendte han Andre, der advarede mod disse Fritænkere, men forkyndte saa høie Ting om Justus Almægtigs Barmhjertighed og Overbærenhed, at det ei skulde have nogen Fare, blot man levede nogenlunde anstændigt. Dette var næsten det allerkraftigste Middel til Forførelse. Thi disse Lærere advarede jo for Beelsebuls Bedrageri og for hans Prædikanter, Fritænkerne, viste dertil stor Agtelse for Almægtigs Ord, samt priste kraftig hans Kjærlighed, som de og grundigt beviste med hans egne Udsagn.

Imidlertid havde Justus Almægtig ladet sin Tjener Moses opbygge det store Fængsel Sinai, ikke langt fra Staden Verden, til Skræk for Stadens Indvaanere. Dertil havde han indrettet et evigt Fængsel ved Navn Helvede for Beelsebul og hans Tjenesteaander, i hvilket han truede med at kaste de Mennesker, som ei flyttede fra Verden. Dette bekymrede Beelsebul, men han modvirkede det kraftigt ved hemmelig at egge sine Prædikanter til mere Iver. Saa fandt han paa det Raad, at sende en Prædikant ved Navn Frisindet til Verden. Han søgte endogsaa med Justus Almægtigs egne Ord at bevise, at det Fængsel Sinai ikke var anlagt af nogen anden end den listige Fiende Beelsebul, for at fange Mennesker i sine Kløer. Virkningen heraf var stor og Beelsebul frydede sig storligen derved.

Da det imidlertid ved alle disse Midler ikke lykkedes

ham at fange saa Mange, som han ønskede, i sine Snarer, saa raadslog han med sine Tjenere om, hvorledes man skulde bære sig ad. Mange vare de Raad, som fremsattes af de Tilstedeværende; men et behagede ham i Særdeleshed. Forslaget fremsattes af En blandt hans nærmeste.

„Du veed," sagde han, „at Evangelium er bygget til at være et Fristed for Alle, som ere blevne trætte af Verden. Nu har du visselig ladet forkynde en stor Frihed for Verdens Indvaanere; men denne Frihed er af en langt anden Beskaffenhed end den, som Immanuel har forkyndt for Evangelii Indvaanere. Derfor raader jeg dig, at du ogsaa bygger en Fristad paa omtrent samme Grundsætninger. I Verden har man en kjødelig Fristad; i Evangelium derimod en aandelig, bygget paa Loven: Naade for Alt. Nu kan du jo bygge en Stad, hvor man paa engang kan faa beholde sin kjødelige Frihed og have en Lov, som ogsaa tillader aandelig Frihed; den kunde f. Ex. lyde saaledes: „Ingen Fare med Synden; thi i Immanuels Fortjeneste ligger en uudtømmelig Kilde til Naade." „Dette" sagde han, „skal uden Tvivl bedrage Mange."

Tilfreds svarede Beelsebul, at man strax maatte gribe til Gjerningen, og saa grundlagde han Staden Løsagtighed, samt anlagde en ganske let og bekvem Vei mellem Verden og denne Stad. Fuld af Iver sendte han ogsaa rundt omkring i Verden en Mængde Prædikanter, der med brændende Nidkjærhed opfordrede Folket til, medens det endnu var Tid at fly fra den ulykkelige Stad og begive sig til Løsagtighed. Utrolig var Virkningen af disse Prædikener og især paa dem, som havde begyndt at blive urolige over deres

Stilling. Store Skarer kom til, og inden kort Tid var den nye Stad befolket.

Imidlertid mødte ogsaa dette Beelsebuls Foretagende en ganske betænkelig Hindring. Det var nemlig en Missionær, som med Iver prædikede mod Løsagtighed og beviste af Almægtigs egne Ord, at man ikke paa nogen bred og behagelig Vei kunde komme til den Fristad, som han havde tilsagt sin Beskyttelse. Tilmed beviste han, at det var ligegyldigt, hvor et Menneske boede, saalænge han havde det gamle kjødelige Sind. Dette vakte Beelsebuls Opmærksomhed, og han besluttede nu at anlægge Staden Egenretfærdighed, hvortil han anlagde en lang, kroget og besværlig Vei. Snart fik han ogsaa denne befolket; thi endog Borgermester Jeg blev en blandt dem, som raadede Mange til at flytte derhen. Atter udsendte Beelsebul en Skare Prædikanter, der søgte at bevise, at Egenretfærdighed var den eneste sikkre Fristad for fortabte Syndere. At alt dette vilde forføre Mange, var klart; thi her havde de nu tre forskjellige Slags Prædikanter, hvilke alle havde det tilfælles, at de drev paa Nødvendigheden af at forlade Staden Verden, men forøvrigt viste til tre forskjellige Kanter. Beelsebul gjorde denne Forførelse endnu mægtigere derved, at han opvakte bittre Stridigheder mellem disse Prædikanter, hvorved Mange bleve raadvilde, Mange begyndte at tvivle paa Justus Almægtigs Ord, som kunde udtydes paa saa mange Maader. De Fleste derimod bleve ved disse Stridigheder bestyrkede i deres Sikkerhed, saa at de helst lyttede til dem, der sagde, at det var bedst at forblive i Verden og ei befatte sig med Grublerier, „thi", sagde de „af saadanne kan man jo blive forstyrret."

Dog var der ei faa faa, som lyttede til Immanuels Missionærer og bleve frelste fra Fordærvelsen. Blandt disse Missionærer var der især en, som udmærkede sig ikke blot ved Nidkjærhed og Troskab, men ogsaa ved sine store Gaver. Hans Navn var Vægter. Ivrigt vandrede han omkring fra Huus til Huus, den ene Dag efter den anden, bedende og formanende enhver til at see til, hvorledes de kunde undgaa den Dom, som snart skulde ramme hele Staden. Der var Mange, som lode sig bevæge af hans Tale, omendskjøndt han paa de fleste Steder mødte stor Modstand. Somme meente, at de havde det godt nok før, Andre derimod troede ei, at Immanuel, som var saa mild, vilde fuldbyrde den strænge Dom, som Vægter talte om, men naadigt see til dem, ihvorvel de ikke i Alting kunde være saa fuldkomne, de vare idetmindste bedre end de fleste Andre. Andre havde sine egne Tanker om disse Ting samt sin egen Overbeviisning og meente, at Enhver maatte respektere den Andens Overbeviisning. De iagttog ogsaa indbyrdes denne Agtelse; men naar det gjaldt Missionær Vægter, da glemte de deres egen Grundsætning og gjorde Alt for at haane og, som de udtrykte sig, „tilklistre" den arme Missionærs Overbeviisning, endskjøndt denne visseligen ikke var nogen selvgjort, thi han talte kun om, hvad han med egne Øine havde seet og med egne Øren havde hørt i Evangelium, saaledes som han var bleven befalet af Immanuel at forkynde det. Naar saa Vægter begyndte med at forkynde dem, at deres Overbeviisning var falsk og førte dem i evig Fordærvelse, saa skrege de høit om Forvovenhed m. m., menende, at i deres oplyste Tid maatte man ei være saa trangbrystet; Tankefrihed var en af

Menneskenes helligste Rettigheder, og den, som angreb den, maatte ei alene betragtes som en Helligdomsraner, men reent ud som en Mørkets Aand, idet han søgte at hindre Lysets Udbredelse og al aandelig Udvikling. Ja, Somme ansaa en saadan for en Morder, idet han, som de sagde, søgte at myrde Menneskets dyrebareste Gave: Forstanden. Alle Andre, foruden Vægter, burde have sin egen Overbeviisning uantastet, meente man. Man kan let forstaa, hvor dybt dette smertede den arme Missionær; dog lod han ei Modet falde, men prædikede ufortrødent og var glad, naar en eenfoldig Sjæl annammede hans Ord og flyttede. Mange derimod, syntes han havde Ret og forsvarede vældigen hans Lære, men tænkte ei for egen Deel paa nogen Flytning; Andre bleve glade over Indbydelsen, saa at de endog stundom græd af Rørelse, samt bade Vægter takke og sige sin Herre, at de snart skulde komme, men nu strax havde de ikke Tid. Saaledes henrandt Dagene en Tid under ufortrødent Arbeide. Men en Dag skulde Vægter rammes af et mere end almindeligt haardt Stød. Han gik nemlig engang, fordybet i alvorlige Betragtninger, gjennem Stadens Gader, sørgmodig over dens elendige Tilstand. Da fik han see en stor Menneskemasse tage ind i et Huus. „Her maa jeg gaa med," tænkte han, „thi her maa være nogen Sammenkomst." Han gik ind og tog Plads. Efter en Stunds Taushed indtraadte en agtværdig ældre Mand og steg op paa en Talerstol. Med Varme og Iver samt med en flydende Veltalenhed, søgte han til alle Tilstedeværendes store Glæde at bevise, at Historien om Immanuel blot var en Saga fra gamle Dage, hvilken da kunde have sin Nytte til at holde Folket i Ave

men nu var høist farlig, idet den hindrede Oplysningens frie Gang og gjorde Videnskabens Resultater mistænkte. Missionær Vægter blev helt forlegen; „er Manden gal?“ tænkte han; „jeg kjender jo Immanuel personlig, og han paastaaer, at det blot er en Sagahelt.“ Imidlertid blev han helt bedrøvet ved at see, hvorledes de unge Disciple bleve blændede. Efterat han vel var kommen ud fra denne forpestede Luft, spurgte han, hvad dette var for en Mand, og erholdt den Oplysning, at hans Navn var Verdsligviis, og at han var Lærer i en Videnskab, som egentlig hed „Forfængeligt Bedrageri“, men almindelig kaldtes „Filosofi“. Nedtrykt gik Vægter til det Sted, hvor han selv skulde prædike. Tilhørerskaren var stor. Han talte med stor Kraft om Nødvendigheden af at gaa bort fra Verden, men det var faa, som lagde Ordet paa Hjertet. Da Prædikenen var tilende, traf han Frk. Verdenskjær, som var rigt prydet med Perler, Guld og deslige. Med hende indlod han sig i en nærmere Samtale; men da han forestillede hende hendes Fare, svarede hun: „Aa, det er vel ikke saa farligt heller. Abrahamsen selv, som er en Mand fra Evangelium, kan jo leve her i Verden, og jeg saa ham igaar indviklet i en Samtale med Jomfru Utugtig.“ Vægter stod en Stund som lynslagen af Tordenen. „O“ udbrød han endelig, „saa faaer da Evangelium lide Forsmædelse for sine Indbyggeres Skyld; før var det tvertimod disse, som fik lide for Evangelii Skyld!“ Nu skyndte han sig atter for at opsøge Abrahamsen, og vi ile et Øieblik forud, for at see, hvad Abrahamsen har for sig.

Idet vi komme ind i Værelset, gaaer han alene frem og tilbage paa Gulvet med et Aasyn, der ud-

trykker stor Glæde. Han var nylig kommen hjem, og vi høre ham sige for sig selv: „Ak, hvilken Prædiken! o, saa kostelige og kraftfulde Ord!" I det Samme træder Vægter ind. Abrahamsen kaster sig i hans Arme med Udraabet: „Tak, tak, kjære Broder, for en saadan Prædiken! Tænk, hvor den dog maa smage dem!"

„Hvilke dem?" afbrød Vægter noget utilfreds.

„Verdensbørnene, som sadde rundt omkring og hørte til!"

„Nu, dig selv da, som ogsaa er her i Verden?"

„Mig, ja? Ja, du er selv her, du ogsaa!"

„Jeg er her efter Befaling af min Herre, Immanuel; men hvem har sendt dig hid?"

„Mig? —„ han fik ikke sagt mere, førend Aarvaagen traadte ind, og nogle Øieblikke derefter styrtede Samvittighed ind med Aanden i Halsen og bebudede, at Immanuel var paa Veien. Forskrækket styrtede Abrahamsen ud og bort til Skoven. Her blev han anfalden af ti Røvere, som plyndrede og saarede ham, saa at han blev liggende halvdød. Imidlertid kom Immanuel, ridende paa en af Udseende liden og mager, men dog stærk Hest, der bed Forjættelsen. Han havde nemlig af Moer Enfoldig faaet Abrahamsens Afreise til Løsagtighed at vide og var ved hendes indtrængende Bønner bleven opfordret til at reise hen og opsøge ham. Den kjære Kone havde nemlig været reent fra sig selv af Sorg og var ei bleven rolig, førend hun af Immanuel havde faaet det Løfte: „Jeg vil opsøge det Fortabte og igjenhente det Forvildede."

Da nu Immanuel var kommen til det Sted, hvor Abrahamsen laa, spurgte han ham i en øm Tone: „Hvad vil du, at jeg skal gjøre med dig?"

„Ak", sukkede den arme Mand, der laa næsten sandseløs i sit eget Blod, ikke vidende hvorhen han skulde vende sig — „ak — gjør med mig, hvad du vil!"

Da tog Immanuel ham medlidende op, forbandt hans Saar og gjød Olie og Vin i dem, løftede ham op paa Hesten for at føre ham tilbage til Evangelium. Men underveis havde Abrahamsen et stort Uheld. Som Følge af Anstrængelsen og Blodtabet var han nemlig saa svag og udmattet, at han ikke var istand til at holde sig fast, men faldt af Hesten og ned i en dyb Grøft, hvorved han nær havde brukket sin Hals. Af dette Slag blev han endnu svagere, saa at Immanuel maatte tage ham paa sine Knæ og selv holde ham fast, forat han ei skulde falde af igjen. Saaledes kom de frem, og Immanuel førte ham atter ind i det før omtalte Værelse for de Fortabte.

Blandt de Første, som nu kom den arme Mand imøde, var naturligvis Moer Enfoldig. Saa stor som hendes Sorg over hans Afreise havde været, var nu hendes Glæde over hans Tilbagekomst, og ligesaa ivrigt som hun under den sørgelige Tid havde bedet for ham, prisede og lovede hun nu Immanuel for den ubegribelige Naade, han havde beviist mod ham. Og mærkværdigt var, hvad hun yttrede til Moer Hoftelam under disse Dage. „Jeg troer", sagde hun, „at Immanuels Naade bliver større for hver Dag; idetmindste forekommer det mig saa."

Men at beskrive den saa nylig tabte, men nu gjenfundne Abrahamsens egen Sindsstemning, er umuligt. Han sørgede og var glad paa engang; af Blusel skjulte han sit Aasyn og af Skam vovede han ikke at oplukke sin Mund, men Taarerne, som strømmede nedover hans Kinder, talede mere, end nogle

Ord havde kunnet udtrykke. Nu havde han visselig ikke mere Lyst til at besøge Staden Løsagtighed. Som et elendigt Fattigbarn var han nu fornøiet med og glad i at faa bo i Syndernes Forladelse, og da Moer Hoftelam nogle Dage derefter fik Bud om at komme hjem til Helligbed, og Immanuel førte hende did, saa sukkede han i sit Hjerte: „Ak, den som havde faaet følge med!"

Niende Kapitel.

I Evangelium gik atter Alt sin sædvanlige Gang. Man sørgede og man var glad. Her hørte man lydelige Lovsange, der igjen hørte man tunge Sukke, Graad og Klage. Og spurgte man den Jublende: „hvorfor er du saa glad?" saa fik man til Svar: „Hvorledes, skulde jeg ikke glædes, da Immanuel er saa god;" og saa hørte man mangen opfriskende Beretning om, hvad han havde gjort. Spurgte man derimod den Klagende: „hvorfor græder du?" saa blev Svaret en Syndsbekjendelse. — Herpaa flytte vi os da et godt Stykke frem i Tiden, idet vi først kun bemærke, at Immanuel altid var den Samme. Stunddom aabenbarede han sig i Naadens fulde Glands og mægtige Gjerninger, stunddom skjulte han sig og saaes ei paa lang Tid. Der kom ogsaa dagligen nye Personer, der hos ham i Evangelium søgte et Fristed, hvor de kunde bo og undgaa den store Fordærrelse, som raadede udenfor den hellige Stad.

Saaledes gik nu, som sagt, Alt sin sædvanlige Gang. Men en Dag hændte Noget, som tildrog sig stor Opmærksomhed og blev Aarsag til meget Bryderi og mange Grandskninger. Der kom nemlig ind i Evangeliums store Sygehus trende elendige

Skabninger fra Verden. De hedte Ulykkelig, Fordærvet og Sjunken. Den, som saa deres elendige Tilstand, deres udtærede Legeme og deres frygtelige Lidelser, maatte forfærdes derved. Endog Moer Eenfoldig var nær ved at tro, at saa elendige Væsener ei før havde været i den hellige Stad. Men en alvorlig Samtale med Samvittighed overbeviste hende om, at hun ei havde noget at berømme sig af fremfor dem.

For nu at faa noget bedre Rede paa disse Nyankomnes Historie, ville vi vende tilbage til Verden og gjøre os nærmere bekjendt med Missionær Vægters Virksomhed der.

Da Vægter først kom til Staden Verden, gik han omkring i Stadens Gader og anstillede Betragtninger for at sætte sig ind i dens Elendighed. Hvad der da først fængslede hans Opmærksomhed, var et Huus som kaldtes Gudsfrygt.

„Hvad betyder dette?" tænkte han, hvorpaa han gik derind, troende, at han der skulde blive hjertelig modtagen. Det skeede ogsaa. Det var en Søndag, og Folket var høitidsklædt. Indvaanerne i det Huus, hvori han først var indtraadt, et fornemt Herskab, stode færdige til at gaa ud.

„Vil ei Pastoren følge med os?" spurgte Herr Naturform.

„Hvorhen?" spurgte Vægter.

Da tog Naturform ham ved Haanden og førte ham hen til Vinduet.

„Der", sagde han, idet han pegede paa et stort Huus, „der seer Pastoren en stor Fabrik, som vi kalde Kirken, hvor vi om Søndagene samles for at tilberede Andagt og Gudsfrygt under vor redelige Doktor Gudeligs Ledelse."

Forfærdet svarede Vægter, at han ønskede at følge med, men undredes paa, hvorledes det var muligt, at saadanne Ting som Andagt og Gudsfrygt kunde forekomme andetsteds end i Evangelium.

Da imidlertid Folket var samlet fik han snart see, hvad han ei havde vovet at tro om redelige Folk, saadanne, som han antog, hans Vært og dennes Hustru vare. Her greb man nu til Værket med stort Alvor, og det blev et ivrigt Arbeide. Doktor Gudelig, klædt i en guldbroderet Fløiels Klædning, gik i Spidsen for hele Forsamlingen. I Begyndelsen arbeidedes der med Lyst og Fornøielse af Alle, men da den ærværdige Doktor holdt paa for længe, begyndte man her og der at blive træt, og Mange saa paa sine Uhre, ventende paa, at det snart skulde blive en Ende derpaa, saa at de kunde slippe ud. Somme længedes nemlig hjem til sit rige Middagsbord, Andre havde Forskjelligt i Hjemmet at udrette; thi om Aftenen skulde der blive en „uskyldig Fornøielse" hos Herr Doktoren. Dog vare der ogsaa Mange, som holdt redeligt ud.

Hele Tiden sad Vægter oprørt og ængstelig samt vidste ei, hvad han skulde tage sig til. Da han med sin Vært var kommen ud, spurgte denne ham, hvorledes han syntes om Altsammen.

„Hvorfra er Herr Doktoren?" spurgte Vægter, der gjerne vilde undgaa et bestemt Svar paa Naturforms Spørgsmaal.

„Han er her fra Staden, men er en meget lærd Mand og meget erfaren. Han har studeret ved Høiskolen i Teologi, hvor han underholdtes af vor gode Borgermester Jeg. Men sig, hvad syntes Patronen om hans Forretning?"

Vægter sukkede blot. Dette vakte end mere

Naturforms Opmærksomhed og han gjentog samme Spørgsmaal.

„Ak," svarede nu Missionæren, „jeg skulde jo faa see Andagt og Gudstjeneste, men istedet derfor saa jeg jo blot Hykleri!"

Fortørnet herover, sagde Naturform ham et kort Farvel og vendte ham Ryggen. Ellers havde han tænkt at indbyde ham til Middag.

Vægter vandrede nu sørgmodig fremad. „Er dette det bedste Huus, hvorledes skulde da de andre være?" udraabte han. Og da han vandrede forbi Husene Hor, Skjørlevnet, Ureenhed, Afguderi, Trolddom, Fiendskab, Kiv, Nid, Vrede, Trætte, Tvedragt, Partier, Avind, Mord, Drukkenskab, Fraadseri og andre saadanne, vilde han opgive sin Mission og stod færdig til at forlade Staden. Men en fornyet Befaling fra Immanuel tvang ham til at forblive der. Og hans Arbeide blev ei frugtesløst, som han i Begyndelsen troede, at det skulde blive.

Saaledes havde han allerede arbeidet en lang Tid, da han opdagede et Huus i Staden, som var uden Navn. Han spurgte Mange om, hvad det hedte, men Ingen lod til at vide det. Dog da han spurgte om, hvad det var for Folk, som boede der sik han til Svar, at det især var Ungdom af begge Kjøn og af alle Klasser, ja endog af de allerfornemste. Denne Gaade var uløselig for Vægter. Hans Forundring steg til det høieste, da han opdagede Indvaanernes Udseende. De, som havde boet der i længere Tid eller vare af en svag Natur, udmærkede sig især ved bleeg Hud, matte Øine, Slaphed og Mathed i hele deres Væsen, Træthed

og Ulyst til Arbeide, et ofte nedslaaet Sind samt ei sjelden en fuldkommen Ulyst til Livet. —

For nu at komme bort fra sine Grandskninger, gik han ind i et af de bedste Huse af dette Slags. Ved Indtrædelsen modtoges han af et ungt Fruentimmer, som var meget venlig mod ham.

„Vær saa god og oplys mig om, hvad dette Huus heder!“ bad han.

En hurtig Rødme fløi over det unge Fruntimmers skjønne Kinder, og hun slog sine Øine ned af Blusel.

„Hvad Huset heder,“ svarede hun, „kan jeg ikke sige; thi det er en Overeenskomst mellem dets Indvaanere, at holde det hemmeligt.“

„Hvorfor det?“ spurgte Vægter.

„Jo, dertil have vi gode Grunde; og denne Sag er saa hemmelig, at end ikke vore Forældre ere vidende derom.“

„I have vel ingen stygge Ting for Eder?“ fortsatte Vægter.

Dette Spørgsmaal fremkaldte atter en Rødme; men i en vred Tone svarede hun:

„Jeg haaber, at Pastoren ikke i mit Væsen skal kunne finde en Grund, som kan berettige til et saa nærgaaende Spørgsmaal.“

Vægter gik sin Vei uden Besked. Den unge Kvinde forraadte tydelig sin Harme over en urelfærdig Behandling. Imidlertid spurgte Vægter endnu en Ankommen, om han ei vidste Husets Navn.

„Nei,“ svarede han, „i hele Staden kaldes det blot „det hemmelige Huus.“

Tilsidst kom dog den Dag, da Væger blev forvisset om Virkeligheden. Efter en Prædikens Slutning meldte en Person ved Navn Ulykkelig sig

for at tale med ham. Det tillodes gjerne, og nu bekjendte denne baade Husets rette Navn og de Vederstyggeligheder, som der bedreves.

„Efterat jeg har hørt," fortsatte han, „Deres Prædikener om den forfærdelige Dom samt om Evangelii herlige Frihed og Immanuels Naade mod de Fortabte, vil jeg spørge Dem, om det er muligt, at ogsaa en saadan som jeg, kan tage sin Tilflugt til den hellige Stad."

Vægter bævede ved den arme Mands Beskrivelser og vidste neppe, hvad han skulde svare.

„Hvor længe har du boet paa dette uhyggelige Sted?"

„Et og et halvt Aar."

„Hvis du vil komme til Evangelium, maa du først aflægge disse Vederstyggeligheder."

„Kjære Herre, det er ikke muligt. Jeg har nu en lang Tid arbeidet derpaa; men enhver Anstrængelse fængsler mig blot haardere i Vederstyggelighedens Baand. Jeg havde længesiden gjort denne Bekjendelse om vor Bolig, hvis jeg ikke saa ofte havde hørt Pastoren tale om, hvorledes man maa aflægge Synden. Jeg forsøgte de da, men det vilde ei gaa, og da besluttede jeg at tie; thi jeg fandt, at det ei lønnede Umagen at bekjende. Men igaar, da Pastoren talede om, at Naaden var fri og strakte til for alle Synder, da tænkte jeg: „maaske kan den da ogsaa være for mig." Og derfor er jeg kommen hid."

Den arme Ulykkelig græd, men gik dog uden Trøst fra Missionæren, der troede, at om man blot var ret alvorlig i sin Søgen efter Naade, saa skulde det vel gaa an at aflægge og hindre saadanne Vederstyggeligheders Udbrud. Men da Ulykkelig var

gaaet, blev Vægter overfalden af en ubeskrivelig Vaande. I sin Angest satte han sig ned og skrev et Brev til Immanuel, hvori han fortalte hele Sagens Sammenhæng. Det varede ikke længe, førend Samvittighed kom tilbage med Immanuels Svar. Deri sagde Immanuel til Vægter, at, da han sendte ham til Verden, gav han ham ei til Opgave at adskille Personer paa en saadan Maade, men at forkynde alle Elendige uden Undtagelse Frihed til at flytte til den hellige Stad. Brevet endte med de Ord: „Og hvad haver vel du, som du ikke har annamet?"

Nu maatte Vægter ud for at opsøge Ulykkelig. Da han traf ham, sagde han ham, at der nu fandtes Naade ogsaa for ham, samt bad ham komme hjem til sig, for at tale nærmere om Sagen. Kort efter at Vægter var hjemkommen, kom ogsaa Ulykkelig, dog ikke alene, men i Selskab med Fordærvet og Sjunken, der havde faaet Underretning af Ulykkelig om, at de kunde komme til Evangelium. Undrende paa, hvad det var for Folk, spurgte Vægter dem:

„Ere ogsaa I fra samme ulykkelige Sted?"

„Ja," svarede de begge under stride Taarer.

„Hvor længe have I boet der?"

„Femten Aar," svarede Fordærvet.

Da Sjunken saa, hvorledes Vægter studsede ved dette Svar, vovede han ei at aabne sin Mund, førend Vægter gjentog sit Spørgsmaal.

„Nogle og tyve Aar," sukkede han tilsidst tungt.

Vægter bævede ved disse Ord; men da han jo havde Immanuels Brev, hvori der stod „Alle," „Hver og En," „uden Undtagelse," saa opmandede han sig og dristede sig til at give dem Tilladelse til

at flytte til den hellige Stad. „Og," tillagde han med mere Frimodighed, „i Evangelium skulle I snart blive fri fra Eders Elendighed. Snart skulle I der blive friske ved øm Pleie paa Sygehuset samt ved flittig Badning i Blodselven. Farer i Fred!"

Saadan var Vægters Afskedshilsen til de arme Skabninger, som hævende stode for ham. Men om han nogle Aar til havde gaaet i Fader Erfarenheds Skole, saa havde han vel holdt tilbage det lille Ord "snart" og istedet derfor forberedt dem paa at have Taalmodighed. Imidlertid reiste disse tre sin Vei, og vi følge nu med dem tilbage til den hellige Stad. De ere nylig ankomne; de ere indførte paa Sygehuset; Staden er i Rørelse; Nyheden gaaer fra Mund til Mund. De selv glæde sig over Naaden og vente paa „snart" at blive friske. Under denne Tid ankomme endnu to fra samme Sted. Deres Navne ere Usel og Elendig. Og saaledes laa der nu fem, der paa Grund af Vægters Ord haabede en „snar" Forbedring.

Tiden gik; Maaneder gik hen, men endnu laa de arme Skabninger paa samme Sted. De boede i Syndernes Forladelse; de skjøttedes paa Sygehuset; de badede sig i Elven; men Intet syntes at hjælpe. Vel vare de undertiden noget bedre; men de samme Anfald udbrød igjen, saa at baade de selv og Andre hævede derved. Ivrigt laa de Immanuel efter i Bøn og Paakaldelse; men nei, det syntes, som vilde han ikke hjælpe. Nu begyndte de at tvivle baade paa sig selv og Evangelium og Immanuel. Der fandtes heller ikke mere end Een af de Andre, som vidste noget Raad eller kunde beholde Modet. Det var Moer Enfoldig. Trolig siddende ved deres Senge formanede hun dem til at have Taalmo-

dighed og vente samt imidlertid være flittige til at tro Naaden; „thi," sagde hun, „det er dog intet Andet, som kan hjælpe."

„Men Vægter sagde, at vi snart skulde blive friske igjen!" indvendte den Ene efter den Anden.

Saaledes var der allerede hengaaet en meget lang Tid; det var uhyggeligt at see de Armes Jammer og Kvide. De vrede sig paa sine Leier, de kastede sig fra den ene Kant til den anden, de sukkede, de raabte, men naar Anfaldene kom, mistede de Samlingen og Smerterne syntes da rent at tilintetgjøre dem. Først efter et Aars Forløb begyndte nogen Forandring at indtræde. Ulykkelig blev nemlig fuldkommen frisk. Dette glædede Mange; men de andre Syge bleve blot mere bedrøvede derved. Thi nu, da de saa at Een var bleven frisk, troede de, at det nu var ude med dem selv, eftersom de ei erfarede en lignende Vending i deres Sygdom. Og Abrahamsen med mange Andre begyndte nu at tro, at de aldrig stode til at redde, men at de, hvis de vedbleve paa denne Maade, tilsidst maatte bort fra Evangelium.

„Dette gaaer ikke an i Længden," sagde han til dem; men her hjalp ingen Strænghed; den blot forøgede deres Jammer, og tunge Sukke samt en frygtelig Angest, vare de eneste Svar han erholdt af dem. Bedrøvet og raadvild raadslog han da med nogle Andre. Man kom overeens om, at man skulde bede ivrigt for dem og forsøge at omfatte dem med Kjærlighed. Men alle Forsøg syntes at være forgjæves. Da blev man enig i, at man burde sige dem reent ud, at de ei havde Ret til at berømme sig af Naade, saalænge de vare i en saadan Tilstand. Ulykkelig stemte ogsaa i dermed, og man meente,

at man ved saadan Tilsigelse skulde bringe dem til større Alvor og Kraftanstrængelse. Budet fremførtes en Aften, og hvad Virkning det havde sporede man allerede den følgende Morgen. Om Natten vare nemlig Fordærvet og Usel, som ei længere kunde udholde deres Vaande, dragne deres Vei, den Første tilbage til Verden og den Sidste til Løsagtighed. Det, som hidindtil havde holdt dem tilbage og opholdt deres Mod, var den Trøst, som Moer Eenfoldig havde været saa ivrig i at meddele dem. Nu fik de istedet derfor en forfærdelig Dom, endskjøndt de vare dømte nok før. Da de nu ei længere kunde stole paa Immanuels Naade, saa kunde de ei længere holde ud. Saasnart dette var kommet Abrahamsen for Øre, hastede han til Moer Eenfoldig.

„Ak!" udraabte han, „hvad skal man nu tænke om disse, som have ligget her tre Aar uden at blive bedre?"

„Jo", svarede Moer Eenfoldig stille, „jeg troer, at det kan være paatide, at Patronen begynder at tænke paa sig selv og lader Immanuel tænke paa de Syge."

„Men deres Uselhed strider jo imod Naaden!"

„Og hvorfor det?"

„Det er jo saa forfærdeligt og grovt!"

„Og naar er Synden saa fiin, at den ei strider mod Naaden?"

Paa dette Spørgsmaal havde Abrahamsen ei forberedt sig. Men i en Hast befindede han sig, og undvigende et direkte Svar, spurgte han om igjen:

„Vil du da forsvare Synden?"

„Nei, det være langt fra mig, at jeg det skulde gjøre! Men jeg vil forsvare Synderen mod Synden og Dommen."

„Da anseer du det for ligegyldigt, om man synder eller ei og vil tage Enhver i Forsvar?"

„Jeg ønskede, at Patronen tog dette Spørgsmaal tilbage og kom tilbage til mere Besindelse. Eller, hvad har vel Patronen at berømme sig af? Spørg Samvittighed, han skal sige Patronen det. Da Patronen igaar blev vred paa Magister Troende, hvilket ogsaa ellers ofte har hændt, hvad var det andet end Mord, og er vel det en slim Synd?"

„Det var blot en Overilelse, og nu er Alt vel igjen."

Ved disse Ord stødede Moer Enfoldig.

„Er det nu kommet derhen, at Patronen begynder at undskylde og forringe sin Synd? O, da er Patronen allerede i en langt farligere Tilstand end de Arme, for hvilke Patronen har saa stor Bekymring. Thi vid, ogsaa den af Udseende ringeste Synd er stor nok til at fortjene Fortabelse. Og forsøger man paa nogen Maade at undskylde eller forringe den, som skulde den ei være saa farlig som den eller den Synd, da bliver den en Synd, som strider tvertimod Naaden og en Synd til Døden. Der igjen, hvor Synderen dømmer sig selv for sin Synd og tigger om Naade, men undertiden er saa ulykkelig, at han fortfarende faaer drages med samme Elendighed, der skal Intet skade eller berøve ham Naaden, blot han stadigt forbliver i Syndernes Forladelse, saa at Samvittighed ikke naaer ham."

„Hvad siger du?" spurgte Abrahamsen, der syntes at være i en ganske oprørt Sindsstemning, „taler du ilde om Samvittighed?"

„Nei", svarede Konen, „men Samvittighed bør ei saa større Ret en han har."

„Anseer du ham for en farlig Person?"

„Ja, dersom han gaaer over de Grændser, indenfor hvilke han bør holde sig."

„Hvad mener du dermed?"

„Jo, jeg mener: om Samvittighed siger: „deri har du gjort Uret," eller: „det bør du gjøre," eller: „det bør du ikke gjøre", da maa man prøve efter Sandhedens Ord, hvorvidt han har Ret, og om saa er, bør man ubetinget lyde ham. I modsat Fald maa man ikke vise ham nogen Opmærksomhed."

„Er da Samvittighed saadan, at han kan bringe Folk i Fordærvelse?"

„Ja visselig, om han f. Ex. siger: „eftersom du har gjort det eller det (det være hvad det vil), saa er du udelukket fra Deelagtighed i Immanuels Naade," eller om han siger: „om du ikke gjør det eller det, saa bliver du forkastet og uddreven fra Evangelium."

„Men hvorledes kan du sige saa om ham?"

„Fordi han ingen Ret har til at dømme."

„Altsaa troer du, at alslags Elendighed kan staa sammen med Naaden?"

„Nei vist ikke; men paa Grund af Sandhedens Ord troer jeg ligesaa fast, at ogsaa den allerstørste Elendighed kan staa under Naaden, som jeg troer, at ingen, ja end ikke den ringeste Synd kan staa sammen med Naaden.

„Men du sagde, at den Synd, som man søger at forringe, er tvertimod Naaden."

„Ja visselig; thi idet man søger at undskylde eller forringe den, søger man at forsvare dens Plads ved Siden af Naaden.

„Nu, veed du ikke, at Fordærvet og Usel just ere af det Slags?"

Moer Enfoldig blev urolig; thi hun anede

Noget, hun vidste ikke hvad. „Siig", spurgte hun ængstelig, „hvad mener Patronen?"

„Jo, de kunne ikke fordrage sund Lærdom og alvorlig Formaning."

Konen blev endnu mere urolig; thi nu kunde hun forstaa, at Abrahamsen havde gjort noget Taabeligt. Derfor spurgte hun om igjen, om der var gaaet noget Ondt over Fordærvet og Usel.

„Ja", svarede Abrahamsen, „har du ei hørt, at de i denne Nat have forladt Evangelium? De ere blevne aabenbarede derved, at jeg, ifølge Overenskomst med nogle Andre, uden Skaansomhed mod det gamle Menneske, har sagt dem Sandheden reent ud, hvilken de ikke kunde fordrage."

Ved disse Ord brast Moer Cenfoldig i Graad. „Maatte Immanuel forlade Patronen, hvad Patronen nu har gjort." Hastigt ilede hun til Sygehuset, uden at oppebie Abrahamsens Svar. Da hun kom derhen, fandt hun virkelig, at Fordærvet og Usel vare borte, og hvad der forhøiede hendes Smerte var, at høre begge de Andres Sorg. Dommen havde ogsaa truffet dem haardt, og Elendig var ogsaa beredt paa at flytte fra den hellige Stad. Thi foruden det, at han tvivlede paa Immanuels Naade, havde han denne Morgen faaet et Brev fra en Bekjendt, der havde lidt af samme Sygdom, men flyttet til Egenretfærdighed, hvor han sagde, at han var bleven aldeles frisk. Den arme Sjunken vidste ikke, hvad han skulde gjøre; thi Elendigheden flød over alle Bredder.

„Faaer jeg ikke tro Naaden," udraabte han under bitter Graad, „faaer jeg ikke tro Naaden, saa er jeg fortabt. Siig, Moer Cenfoldig, faaer jeg ikke det?"

„Jo", raabte Ulykkelig, der i det Samme var kommen ind og havde hørt de sidste Ord, „der er ingen Hindring for at tro Naaden; men i den Tilstand, du nu befinder dig, er du ubekvem for Naaden og har ingen Nytte deraf."

Optændt af Nidkjærhed vendte Moer Eenfoldig sig om, og med et Blik fuldt af Ild og Alvor bragte hun Ulykkelig til Taushed.

„Hvem har givet dig Rettighed til at uddrive Folk fra Evangelium?"

Derpaa gik hun frem til de Syges Senge og anvendte nu al Møie for at trøste dem med Talen om Immanuels uforanderlige og af al Gjøren og Laden uafhængige Naade. Paa denne Maade lykkedes det hende endelig at bibringe dem begge Taalmodighed igjen. Men Ulykkelig, som havde hørt al den Trøst, hun meddeelte dem, udbrød fortørnet;

„Nei, her i dette Løsagtighedens Hjem kan jeg ei længere tøve!"

Derpaa gik han ud og flyttede samme Dag til Egenretfærdighed. Denne Hændelse oprørte Abrahamsen saa, at han kom til Sands igjen, kjendte og erkjendte sin Synd og Forvovenhed samt ved Naaden blev ydmyg igjen.

Tiden gik; men omsider spordes dog Forandring i Elendigs Tilstand. Efter saa mange Aars Sygdom blev han endelig frisk, hvilket glædede Moer Eenfoldig og Mange med hende. De syntes nemlig i denne Hændelse at see et fornyet Bevis paa, at den frie Naade og Trøsten deri var det eneste Middel, som sikkert om end langsomt kunde hjælpe en fordærvet Skabning tilrette igjen. Men ligesaa glædeligt det var med Elendig, der i hjertelig Fryd med Jubelsange priste Immanuel for sin Helbredelse,

ligesaa sørgeligt var det med den arme Sjunken, hvis Mod nu holdt paa at gaa aldeles under, da han saa, at ogsaa Elendig var bleven frisk. Men foruden Moer Cenfoldig havde han nu ogsaa en vældig Trøster i Elendig, som af egen Erfaring forstod de græsselige Plager, som vare forenede med denne Sygdom. Ogsaa var det for Sjunken en ubeskrivelig Lise, at faa udgyde sin Bekymring for denne dyrebare Ven, den Eneste, som rigtigt og fuldt forstod ham. Ikke heller undlod Elendig at udmale med levende Farver for sin Ven Immanuels Barnhjertighed, som „ingen Grændser havde."

Atter, efter omkring et Aars Tid, da endnu ingen egentlig Forandring spordes i Sjunkens Tilstand, indtraf en Hændelse som snart sagt satte hele Evangelium i Forskrækkelse. Sjunken blev kaldet til Helligbed. Budet maatte adlydes og Sjunken reiste. Neppe fandtes der Nogen, som herved kunde undgaa en Følelse af Forskrækkelse. Hver Mand var tilbøielig til at undres paa, hvordan det var gaaet ham i Dommen. Ja, endog Moer Cenfoldig begyndte at tvivle; thi han havde dog altid havt det Haab, at han skulde blive frisk i Tiden. Heller ikke vidste Elendig, hvad han skulde tro. I sin Nød gik han til Immanuel for at spørge, men erholdt til Svar: „See til, at du selv kan blive staaende." Derfor maatte man give sig tilfreds, og Moer Cenfoldig tilligemed Elendig haabede det Bedste om deres bortgangne Ven, saa meget mere, som Udfattig Tro henledede deres Opmærksombed paa følgende Sted i Guds Ord: „Den, som ikke holder sig til Gjerningerne, men troer paa den, som retfærdiggjør den Ugudelige, hans Tro bliver regnet ham til Retfærdighed." Og da vi sammenholdt

disse Ord med det, Immanuel engang havde sagt: „den, som troer paa mig, han skal ikke fortabes," saa bleve de næsten forvisede om, at det var gaaet vel med Sjunken.

Tiende Kapitel.

Vi forlade nu de fem Personer fra „det hemmelige Huus" i Staden Verden og vende tilbage til Abrahamsen. Da vi sidst talede om ham, var han, i en Tilstand af Overilelse, fordybet i en vigtig Samtale med Moer Enfoldig. Hvorledes han kom til Besindelse igjen samt undgik den Fare, hvori han ved sin Forvovenhed var nær ved at kaste sig, have vi ogsaa berettet. Da Sjunken blev kaldet til Hellighed, var Abrahamsen En blandt dem, der tvivlede paa, hvorvidt det var gaaet den arme Mand vel. Dog lod han sig af Moer Enfoldig bringe dertil, at han ikke befattede sig stort med denne Sag, med hvilken han nu ikke havde noget at skaffe. Snart havde man ogsaa i Evangelium forglemt baade Sjunken og Elendig, der efter en kort Tids afvexlende Sorg og Glæde, som han havde oplevet i Evangelium, havde faaet følge sin Ven efter. Alt var nu igjen roligt og stille i Staden, og man talede baade om Sjunkens sørgelige Hedenfart og Elendigs jublende Skilsmisse fra Evangelium, lige som om Minder fra en forgangen Tid, hvilke holdt paa at gaa i Forglemmelse. Abrahamsens Liv hengik som før gjennem Synd og Naade. Men endnu havde han ikke lært Alt, hvad han skulde lære. Han havde en brændende Natur, som fandt det besværligt at være stille og taalmodig. Naar han derfor foretog sig Noget, skeede det med stor Nidkjærhed og Alvor.

Men naar det ikke vilde gaa godt, saa var snart baade Mod og Kraft brudt. At leve af en bestandig Naade og i samme Naade arbeide og være taalmodig, var svært at forene for ham; thi da det ei sjelden hændte, at han her eller der feilede eller begyndte at blive træt og lad, saa glemte han stundom den frie Naade, paa hvilken han skulde leve, og søgte at hjælpe paa Sagen med fordoblet Anstrængelse, hvilket blot endnu mere gjorde ham træg og uvillig. Stundom betragtede han igjen Naaden med saadanne Øine, at han syntes det ei var saa synderlig farligt, om han ei just hver Dag besøgte Helliggjørelse. Hvorledes Moer Enfoldig engang hjalp ham tilrette, da han holdt paa at glemme Naaden, have vi i det Foregaaende allerede seet. Samme Middel anvendte hun ogsaa ved hvert lignende gjentagne Tilfælde. Men desværre hændte det da, at Abrahamsen opfattede hendes Ord saa, at han glemte at strække sig efter gode Gjerninger. Saaledes havde det gaaet en længere Tid, da den Hændelse indtraf, som vi nu ville berette.

I Evangelium var nemlig udkommen en Forordning af Immanuel, som deri opfordrede sine Undersaatter til at gjøre Noget. Denne Forordning blev flittigt og ivrigt læst. Men der vare nogle mere dunkle og uforstaaelige Udtryk i den, hvorom ulige Tanker opstod. Magister Troende skrev en vidtløftig og god Udlæggelse derover. Mange vare de, som læste den med stor Fornøielse og syntes, at han godt havde løst det Vanskelige. Men Abrahamsen, hvis Hjerte ved Forsømmelighed, saavel i Troens som gode Gjerningers Øvelse, havde begyndt at lide af en Tomhed, som paa en Maade behøvede at udfyldes, greb nu begjærlig efter Til-

fældet og affattede selv en Afhandling, i hvilken han forsøgte at gjendrive nogle Stykker i Magister Troendes Bog, som han ei i Alt kunde komme overeens med. Iveren og Stridslysten voxte mere og mere; Mange blandede sig ind i Sagen samt udgav hver sin Afhandling. Medens denne Strid syntes at være en Lyst for Kjæmperne selv, vakte den megen Uro blandt de Øvrige, som ønskede at komme til Klarhed, men som gjennem Striden blot førtes i større og større Vildrede. Da sammenkaldte Abrahamsen sine Modparter til en Disputats, som dog blev uden Resultat, endskjøndt hver og en af de Kjæmpende troede sig at have vundet Seiren og klagede over de Andre, fordi de ei vilde forlige sig. Moer Enfoldig, der ogsaa havde været nærværende som Tilhørerinde, fandt sig af det Hele særdeles utilfredsstillet. Hun havde ogsaa engang under Disputatsen været færdig til at stige op og yttre sig; og det havde hun sandelig ogsaa gjordt, hvis ikke en Herr Bibeltroende havde taget hende i Armen og tilhvisket hende de Ord: „Kvinden tie i Menigheden." Men neppe var Disputatsen tilende, førend hun gik hen for at opsøge Abrahamsen. Efter sin Sædvane ved saadanne Tilfælde gik hun dog først til Immanuel for at fortælle sit Ærinde for ham. Det var nu nemlig blevet hende en Trang, først at høre Immanuels for hende ligesaa velbekjendte som trøstende Ord: „Gaa i Fred!" Efterat hun altsaa havde været hos ham, fortsatte hun sin Vei til Abrahamsen, som ved hendes Indtrædelse nylig var kommen hjem. —

„Hvad syntes du om vor Disputats?" spurgte han strax, idet han gned sine Hænder af Fornøielse. „Det var jo en herlig Aften," fortsatte han, men

holdt i det Samme inde, da han bemærkede Konens Miner, der forraadte alt Andet end Tilfredshed.

„Syntes du ikke om den," spurgte han videre, „efterfom du er faa stille og seer faa utilfreds ud?"

„Nei, nei!" svarede Konen.

„Og hvorfor ikke? vi havde jo ganske vigtige Ting for os."

„Ja, faa vigtige," svarede Konen bedrøvet, „faa vigtige, at vel Immanuel burde have faaet være med."

Abrahamsen vidste i Begyndelsen ikke, hvad han skulde svare paa dette. Tilsidst spurgte han dog, hvad hun tænkte om de dunkle Steder i Forordningen.

„Jo," svarede hun, „jeg tænker, at jeg nok gjerne vilde forstaa dem; men da jeg af Eders Skrifter ikke blev synderlig viis, saa gik jeg til Immanuel og spurgte ham. Derpaa svarede han mig, at jeg burde først bringe i Udøvelse det, som jeg forstod, saa skulde jeg nok siden faa Rede paa det øvrige, og det syntes jeg for min Deel er den bedste Vei at komme til de dunkle Steders rette Forstaaelse."

Dette Svar var atter noget uventet for Abrahamsen; men snart fattede han sig og sagde:

„Dog forstaaer du jo, kjære Moer, at det er yderst vigtigt at faa Sagen klaret saa fort som muligt?"

Moer Enfoldig, som vel saa, hvorhen Abrahamsen vilde, besluttede nu ikke at slippe ham løs.

„Er det da mindre vigtigt," spurgte hun, at begynde at øve det, man forstaaer? Eller troer Patronen, at Immanuel vil nøie sig med, at vi bortødsle Tiden med at disputere, naar han ønsker at faa Nogenting gjort?"

Abrahamsen, som nu begyndte at mærke, at Konen efter Sædvane var paa Veien til at gaa ham nær paa Livet, blev urolig. Thi han mindedes fra gammel Tid, at Moer Eenfoldig ei var den med hvilken det gik an at skjæmte eller lege. Derfor forsøgte han at vende Samtalen paa andre Ting; men Moer Eenfoldig forblev fast og ubevægelig.

„Jeg er ikke kommen hid," sagde hun, „for yderligere med Forfængelighed at forspilde de kostbare Timer, som staa igjen af denne Aften. Eders Disputats har medtaget mange nok alligevel. Derfor vil jeg nu korteligen fremstille mit egentlige Ærinde. Siig mig, hvorledes staaer det nu til med Patronen, eftersom jeg ikke har seet noget til Patronen i Helliggjørelse paa nogle Dage;"

I en klagende Tone svarede Abrahamsen: „Ja kjære Moer, det er meget skrøbeligt med mig! en stor Synder har jeg altid været og er det endnu, saa at jeg vel fortjener Bebreidelse; men Immanuels Naade strækker jo til for al Elendighed, efter hvad du saa ofte har sagt mig."

„Saa vil da Patronen tage Immanuels Naade til at bedække sin egen Ladhed med?"

„Nei, men jeg mindes vel og kan aldrig glemme de kostelige Ord, hvormed du engang i min Trængsel trøstede mig saa lifligt, da du sagde: „Naar du har syndet, saa tro Naaden."

Konen, som vel forstod, at Abrahamsen med denne sin Berømmelse over hende blot tilsigtede at bevæge hende til at give efter og bringe hende fra hendes faste Holdning, lod sig alligevel ikke bedrage.

„Jasaa," sagde hun, „Patronen mindes disse Ord, og deri gjør Patronen vel; thi de staa fastere

end Bjerge, og gjælde uden nogen Indskrænkning. Men jeg undres paa, om Patronen ligesaavel ihukommer de Ord, som jeg ved samme Tilfælde tillagde."

„Nei, dem har jeg glemt; thi, som du veed, er det længe siden vi havde denne Samtale. —

„Jo, jeg tillagde de Ord: „Og naar Patronen troer Naaden, saa see flittigt til, hvorledes Patronen maa leve fromt og helligt!"

„Ja, nu erindrer jeg det meget vel; men saa, om jeg mindes ret, tillagde du ydermere, at Naaden dog maa blive det Sidste, saavel som det Første."

„Ja det har jeg mange Gange sagt, og derved bliver jeg; men, ligesom det ikke duer, at tilføie et „men" efter Immanuel, ligesaalidt gaar det an at lægge „men" efter Helliggjørelse. Begge maa faa staa uryggelige hver paa sin Plads. Det skal ikke hede i Evangelium som i Egenretfærdighed: „Immanuels Naade er visselig stor, men man maa alligevel øve gode Gjerninger;" men saa skal det hede: „Immanuels Naade er stor og uindskrænket, derfor ville vi ogsaa leve helligt og fromt som det anstaaer hans Folk. Ligesaa skal det ikke hede her som i Løsagtighed: „Vi burde øve gode Gjerninger, men Immanuel er jo naadig"; men: „Vi bør øve gode Gjerninger, fordi Immanuel er saa god." Dog kan Patronen faa bedre Oplysning om denne Sag af Fru Kjærlighed end af mig."

Abrahamsen følte sig dybt bedrøvet under denne Tale; atter stod han der som en Misdæder, og med Taarer i Øinene spurgte han igjen:

„Siig mig da, hvorledes jeg engang skal komme tilrette; thi her farer jeg jo snart til den ene Side,

snart til den anden. Hvad skal en Saadan, som jeg, tage sig til?"

„Tro Naaden", svarede Konen, „thi her maa man altid, naar man er kommen paa Vildspor, begynde forfra igjen."

Derpaa drog hun ham med sig til Immanuel, der atter forsikkrede Abrahamsen om sin uforanderlige Naade.

Nu havde det været vel, om Abrahamsen troligen havde bevaret den Fred, som han atter saa uforskyldt havde erholdt. Det havde været vel, om han nu var bleven stille; men atter og atter forførtes han af sin heftige Natur. Han arbeidede vel en Tid med Kraft og Iver i Helliggjørelse, samt glædede sig under Arbeidet over den frie Naade, som udgjorde al hans Trøst og som viste sig mægtig i og ved ham. I denne Tid havde han en flittig Omgang med Immanuel og Moer Enfoldig, der trolig formanede ham til at vandre med Frygt. Men det varede ikke længe, inden han forglemte, at den store Kraft *var en Naade*. Da han i Helliggjørelse saa Mange ved sin Side, for hvilke Arbeidet gik tungt samt her og der en og anden, som syntes at begynde at finde sig vel i sin Svaghed, saa opvakte dette hans Nidkjærhed. Han kunde ei taale en saadan Ladhed, men tog sig nu for at prædike vældigt og kraftigt derimod. Dermed fortsatte han meget længe, og af den før saa stille Arbeider blev nu en Prædikant. Vel bleve Mange opvakte igjen til Iver og Alvor ved hans Prædikener, og Mange begyndte at styrke de trætte Knæ. Men Abrahamsen var ei indsat af Immanuel til at prædike. Hans Iver var stor, men Viisdom fattedes

ham. Dog syntes hans Lyst til at prædike at voxe for hver Dag, og han holdt ordentlige Sammenkomster i en dertil indrettet Sal. Dette vakte Moer Cenfoldigs Bekymring for ham; thi medens hun maatte erkjende, at hans Gaver ei vare ringe, saa fandt hun ei hos ham den sagtmodige og ydmyge Aand, som hun syntes burde fordres af en Prædiker i Evangelium. Og ofte var hans høitravende Tale og hans pathetiske Udtryk hende til en rigtig Plage. Ganske sindrigt fik man engang høre hende fælde det korte Omdømme om Abrahamsens Foredrag: „Han tager Munden for fuld." Tilmed syntes hun, at han ofte omdannede sin Røst ligesom for at gjøre mere Indtryk. Dette skeede især, naar han skulde bede; thi da syntes hun ofte at bemærke en selvgjort, sørgmodig Lyd i Røsten, som hun vel forstod skulde forestille et Udtryk af Hjertets dybe Rørelse, men som hun havde al Aarsag til at mistænke, som udspringende fra en anden Kilde. Om disse Ting talede hun og ikke sjelden med Abrahamsen, og det kan ikke være af Veien at nævne et særskilt saadant Tilfælde.

Det var nemlig engang, da Abrahamsen som sædvanlig havde holdt sit Foredrag, hvorved Tilhørerne saavel ved hans Tale, som især ved hans Bøn vare blevne meget rørte. Abrahamsen var nu stædt paa Hjemveien og mødte pludselig Moer Cenfoldig, der med en kold Neien hilsede ham og agtede at gaa ham forbi. Forundret spurgte han hende om Grunden til hendes underlige Opførsel.

„Jo", svarede hun, „jeg synes, at Patronen har paataget sig en saa forunderlig selvtilfreds Mine idag."

„Hvorledes det?" spurgte Abrahamsen; „det kan

vel aldrig være mig formeent at glæde mig over den Velsignelse, hvortil jeg idag har været et Middel?"

„Nei, ingenlunde, men hvordan veed Patronen, at denne Velsignelse har været saa stor? Det er lykkes Patronen ved sin forstilte Røst at røre sine Tilhøreres naturlige Følelse, det er sandt; de have grædt, og jeg har hørt Mange, som høiligen have priset den Opbyggelse, som de af Patronens Foredrag have troet at faa. Men jeg vil sige Patronen, hvad jeg ogsaa har sagt dem, at en oprørt Sindsstemning og nogle liflige Følelser ere vidt adskilte fra en virkelig Opbyggelse; og paa mig har Patronens Tale og Bøn i Aften gjort et piinligt Indtryk, hvorfor jeg gjerne ønskede, at Patronen jo før jo heller ophørte med at prædike; thi Patronen er ikke kaldet dertil."

Dermed skiltes de ad. Abrahamsen svarede Ingenting; hans Glæde var forstyrret, og han gik sørgmodig hjem. Moer Eenfoldig paa sin Side fortsatte sin Vei til Immanuel for at fortælle ham Altsammen og bede Immanuel see til, at der maatte blive Ende paa Abrahamsens Prædiken.

I de nærmest paafølgende Dage var Abrahamsen meget tvivlraadig med Hensyn til hvad han skulde gjøre; thi Moer Eenfoldigs aabne Tale havde gjort et dybt Indtryk paa ham. I denne sin Tvivl fik han hændelsesviis Besøg af en god Ven, for hvilken han fortalte sin Bekymring. Den ankomne Ven forundrede sig høiligen derover, men meente, at Abrahamsen ei burde skjænke Moer Eenfoldigs Bemærkninger altfor megen Opmærksomhed; „thi," sagde han, „det er mærkværdigt med denne Moer Eenfoldig. Hun er et elskeligt Menneske, men har

i visse Tilfælde sine besynderlige Nykker og Eensidigheder. Dog maa man ei forundre sig over, at hun ei forstaaer sig paa en Virksomhedsmark, hvor hun ei har nogen Erfaring.

Abrahamsen følte sig tilfredsstillet og styrket af disse sin Vens Ord; og da den næste til Forsamling bestemte Dag indtraf, gik han atter ind i den sædvanlige Sal. Blandt den talrigt forsamlede Tilhørerskare bemærkede han strax ved sin Indtrædelse Moer Eenfoldig og Kasseforvalter Samvittighed. Dog lod han dette ikke bevæge sig, men talede igjen med stor Kraft og Frimodighed. Ved Udgangen, efter sluttet Foredrag, traf han Samvittighed, der syntes at være meget misfornøiet.

„Det duer ikke", sagde han, „at du længere fortsætter paa denne Maade; thi jeg seer, at du jager efter Menneskenes Berømmelse."

Abrahamsen blev stille og rolig. En Stund efter spurgte han dog Samvittighed:

„Synes du da, at jeg skulde ønske, at Menneskene talede ilde om mig, eller synes ilde om, at de tale vel?"

Opbragt overfaldt Samvittighed ham voldsomt og slog ham ganske ilde; thi Samvittighed havde en urolig Natur og taalte ei gjerne Modsigelse, men blev snart vred. Lykkeligviis kom dog Moer Eenfoldig snart med Hjælp, og nu førtes Abrahamsen tilbage ind i Syndernes Forladelse. Hvad han nu tænkte og følte, sagde han Ingen; men Moer Eenfoldig saa, at han udstod haarde Kampe. Ved næste Sammenkomst aabenbaredes det dog. I Selskab med Pastor Evangelist indtraadte han dybt rørt i Salen. Efter en kort Bøn holdt han en Tale,

hvori han bekjendte for de Tilstedeværende, at han aldrig af Immanuel var forordnet til at prædike, men at han havde gjort det af en uforstandig Nidkjærhed, blandet med Begjær efter Menneskenes Berømmelse.

„Jeg har", tillagde han, „ei før mærket min Vildfarelse og Fare, men kan ei være nok taknemmelig for, at jeg nu ved den kjære Moer Eenfoldig og Kassebetjent Samvittighed har faaet mine Øine aabnede derfor."

Han kunde ikke sige mere; Evangelist fortsatte derfor, og Abrahamsen selv gik, overvældet af Bedrøvelse, hjem for at søge Stilhed i Syndernes Forladelse. Men Moer Eenfoldig hastede glad afsted for at fortælle Altsammen for Immanuel.

Efter alle disse og flere nedslaaende Erfaringer, som ei ere omtalte i denne Beretning, havde man vel kunnet formode, at Abrahamsen skulde blive stille. Men endnu havde han ei fuldkommen lært den Kunst, som han efter sin første Samtale med Moer Eenfoldig troede at kjende saa vel, at han aldrig skulde glemme den. Og derpaa skal det Følgende give fornyede sørgelige Beviser. En blandt de største Besværligheder, som han havde at kjæmpe mod, var den næsten uovervindelige Begjærlighed efter at udrette noget Stort. Det Ringe og Uanseelige havde han ondt for at finde sig i. Saaledes sysselsat med storartede Planer, kom han til at tænke paa at blive Theolog. Theologie var nemlig en Leir lige ved Evangelii Stadsmuur. Der fandtes mange Stridsmænd og vældige Kjæmper, som kaldte sig Theologer. Det var et underligt Folk. De vare deelte i tvende Hobe. Den ene Deel boede i

Telte udenfor Staden og havde selv aldrig smagt Stadens Goder, men de betragtede den dog som sin Eiendom og strede med uovervindeligt Mod for Samme mod en stor Kjæmpe, der hed Vildfarelse, som havde i sin Tjeneste en stor Hær af Alleslags Lærdomsveir. Disse Theologer havde tvende Vaaben, af hvilke de kaldte det ene „Pennen" og det andet „Tungen." Disse tvende Vaaben, som de slibede og brynede paa to Stene ved Navn „Skarpsindighed" og „Meditation", førte de med stor Kraft og Orden; hvilket og behøvedes; thi Fienderne forsømte sig aldrig, men vare ivrige i at anfalde. De Theologer igjen, som havde deres Bosted i Evangelium, benyttede sig ogsaa af et tredie Vaaben, som de kaldte „Bøn", men som de andre foragtede, fordi det saa saa uanseeligt ud. Disse sidste boede, som allerede er sagt, strax udenfor Stadsmuren, men for at faa Rede paa, hvordan det saa ud i Evangelium, benyttede de sig af visse Synspunkter, d. v. s. et Slags høie Stillinger, som kaldtes „Systemer", hvilke de opreiste og fra hvilke de skuede ned over Staden. Fra disse Stillinger sagde de nemlig, at de fik en almindelig og ordnet eller rigtig Oversigt over det Hele. Ja, de paastode endogsaa, at de kjendte bedre til Staden end de, som boede indeni Samme og som ikke paa eengang kunde overskue den heel og holden.

Til denne Leir besluttede Abrahamsen at slutte sig. Nu blev der blot Spørgsmaal om, til hvilken Hob han skulde slutte sig, enten til dem, som boede indenfor Staden, eller til dem, der boede udenfor Samme. Til en Begyndelse fandt han det raadeligst at standse hos de Første. Her kom han under Professor Rede-

ligs Ledelse, der var en trofast og øm Fader for ham og omfattede ham med megen Inderlighed. Ogsaa Abrahamsen fæstede sig særdeles ved denne sin nye Ven, som paa sin Side ikke kunde andet end glæde sig over hans gode Opførsel. Ogsaa Moer Enfoldig glædede sig over at se ham under den kjære Professors Pleie. Saalænge hun havde ham i Syndernes Forladelse og Helliggjørelse samt i Erfaringens Skole, saa var hun fornøiet og glad. Tilmed opmuntrede det hende meget at se ham blive mere og mere fortrolig med Magister Troende, hvem hun agtede som en from og elskelig Mand. Og da hun tillige saa ham alt flittigere at begynde at omgaaes med Herr Ydmyg, en Søn af Herrens Frygtes Aand, saa kunde hun ikke ønske mere, men imødesaa med fuld Tillid, hvad som skulde komme. Deri styrkedes hun ikke lidet af en Herr Haabefuld, som bestandig opmuntrede hende. Saaledes henrandt Dagene en lang Tid, i hvilken man havde en synderlig Glæde af Abrahamsen og ventede, at han skulde blive til stor Velsignelse for Evangelium. Moer Enfoldig og Professor Redelig, som vare gamle og erfarne, næsten kappedes om ikke blot at opmuntre, men og at advare, naar saa behøvedes. Thi Abrahamsen havde en saadan Natur, at han ligesaa let blev forvoven, naar det gik ham vel, som forsagt, naar det gik ham imod.

Imidlertid begyndte han mere og mere at udmærke sig og vække Opmærksomhed. Dette foraarsagede Moer Enfoldig stor Frygt, isærdeleshed da hun mærkede, at han hendroges mere og mere til Herrerne Stærk og Tværsikker samt syntes at begynde at forglemme sin forrige fortrolige Omgang

med og Venskab for Herr Ydmyg. Hun forsøgte nu at overbevise ham om hans Fare; men han vilde ikke agte derpaa. Ja, han begyndte mere og mere at blive fremmed for den før saa afholdte Kone. Thi deels syntes han, at hun havde alt for stor Begjærlighed efter at blande sig i Andres Anliggender, deels troede han nu, i Henseende til videnskabelig Dannelse at være kommen til et Standpunkt, som Moer Enfoldig ved sin Mangel paa Studier og Kundskaber havde tungt for at fatte. Naar han derfor saa hende bekymret, lo han fordetmeste, antagende hendes Uro for at have sit Udspring fra en velmeent Uforstandighed. Tillige syntes han, at Moer Enfoldig ei burde lægge sig i eller bekymre sig om Ting, som hun formedelst sit Standpunkt ei kunde forstaa sig paa.

Saaledes stode Tingene en Tidlang, da den sørgelige Efterretning pludselig udbredte sig blandt Evangelii Venner, at Abrahamsen var kommen i Strid med Professor Redelig samt havde besluttet at flytte til Theologerne udenfor Staden. Aarsagen til denne Strid foregav Abrahamsen at være den, at Professor Redelig var altformeget bunden ved gamle Fordomme. Men de, som kjendte Sagen nærmere, forsikkede, at Uenigheden kom deraf, at Abrahamsen var bleven forbittret paa Redelig derfor, at denne adskillige Gange havde advaret ham for Herr Fornuftig og hans Venner, samt engang alvorligen irettesat ham for en begaaet Feil. At Opgivenderne vare saa ulige, paastodes af dem, som kjendte Abrahamsen noget bedre, at have sin Grund deri, at Abrahamsen skulde, naar han kom i Tvist med Nogen, have en stærk Tilbøielighed til at fremstille Sa-

gen saaledes, at Skylden faldt paa hans Modpart. Hvad Moer Genfoldig egentlig tænkte, havde man ei saa nøie Rede paa. Hun græd næsten blot. Kun een Gang skal hun have ytret sig i Sagen, og det var ved et Tilfælde, da Magister Troende havde fældt en haard Dom over Abrahamsen. Moer Genfoldig skulde da med vemodigt Alvor have svaret: „Den, som staaer, han see til, at han ikke falder!"

Hvorledes det end forholdt sig hermed, saa er det sikkert, at Abrahamsen flyttede udenfor Staden og sluttede sig til de Theologer, som der havde sin Leir. Her steg hans Anseelse Dag for Dag, og snart udmærkede han sig saaledes ved Viisdom og Frimodighed, at baade han selv og de Andre vare af den Mening, at de i deres Tid aldrig havde seet Magen til Kjæmpe. Aldrig hvilede han; om Dagen stred han, og om Natten hvæssede han sine Vaaben. Hvor han foer frem, saa han ud som en Løve, og selve Kjæmpen Vildfarelse skjalv som et Aaspeløv ved Synet af ham. Naturligviis maatte Enhver see op til ham, som til et rigtigt Undermenneske. Næsten Alle søgte Raad hos ham, hans Ord gjaldt mere end alle de Andres, og om noget Arbeide skulde ansees dueligt, saa maatte det først have underkastet sig hans Prøvelse og Rettelse. For imidlertid at standse og forhindre saameget som muligt de forstyrrende Virkninger af hans Mordslag, sendte Vildfarelse sine ypperste Kjæmper Hovmod og Partisind mod ham. Disse vare ikke saa udmærkede ved deres Styrke, som ved deres kloge Maade at gaa tilværks i Striden. De lode sig nemlig aldrig forstaa med, at de vare hans Fien-

der, men naar de nærmede sig Abrahamsen, saa anstillede de sig venlige og optændte endnu mere hans Mod. Abrahamsen kunde saaledes ei betragte dem anderledes end som kraftige Medhjælpere, og snart vare de hans nadskillelige Følgesvende og Vaabendragere i enhver Strid. Men imidlertid besnærede de ham mere og mere, omendskjøndt hemmeligen, saa at han ei mærkede det. Den stakkels Abrahamsen havde med dette Bedrageri snart været aldeles fortabt, hvis ei Moer Enfoldig var kommen imellem. Hun havde nemlig i al den Tid, som hun havde savnet ham i Syndernes Forladelse, med fordoblet Flid ligget Immanuel efter, at han skulde tænke paa sit Løfte: „Jeg vil gjenhente det Fortabte". Tilsidst kunde hun ei længer holde sig, men skyndte sig afsted for at opsøge ham. Da hun traf ham, fandt hun ham i Selskab med de ovenfor nævnte Fiender. Bestyrtset raabte hun til ham:

„Dette gaaer aldrig an! Herved bliver Patronen ulykkelig! Mærker ikke Patronen, hvilke Fiender han omgaaes med?"

„Aa, kjære Moer, de ere vist ingen Fiender, men mægtige Medhjælpere."

„Af, hvorledes kan Patronen sige saa?"

„Jo, det er vel soleklart, da de jo hjælpe mig til at stride mod Vildfarelse og anspore mit Mod saaledes at jeg er beredt til at offre mit Blod for Evangelium!"

Bedrøvet gik Moer Enfoldig til Immanuel og udgjød sin Bekymring for ham. Han sendte hende tilbage for at sige de samme Ord. Men hun havde udrettet lidet dermed, hvis ikke Aarvaagen

var kommen tilstede paa samme Tid. Denne havde i hele den sidste Stridstid ei været med Abrahamsen; thi Abrahamsen tænkte altid: „Naar Aarvaagen ikke er at lide paa, saa veed jeg ikke, hvad jeg skal med ham, og forøvrigt da jeg jo strider for en hellig Sag, er han mindre nødvendig.“ Nu indfandt han sig dog i Selskab med Samvittighed. Abrahamsen blev forskrækket og vilde skille sig fra sine Fiender, men mærkede nu først, hvor fast han sad bunden i deres Lænker. Han anstrængte nu alle sine Kræfter for at rive sig løs, men forgjæves; Fiendernes Styrke trodsede alle hans Anstrængelser. Fortørnet overfaldt Samvittighed ham, kastede ham til Jorden og saarede ham paa det Grummeste med forfærdelige Spyd, som kaldtes „Samvittighedskvaler,“ der vare saa hvasse, at de opreve Kjødet. Her var nu den arme Mand helt sikkert omkommen, hvis ikke Immanuel, som gjennem Moer Genfoldig og den tjenstagtige, men elendige og fattige Nødraab, en Søn af Moer Forloret, hurtig var bleven underrettet om Sagens Sammenhæng, havde skyndet til Stedet for i rette Øieblik at rykke ham fra Fordærvelsen. O, den stakkels Abrahamsen, hvorledes han nu saa ud. Laset og saaret, udmattet næsten til Sandseløshed og vridende sig som en Orm af Angest, førtes han tilbage til Syndernes Forladelse, hvor Immanuel lod hans Saar forbinde og paa det ømmeste pleiede ham. Længe drog det ud, inden han vovede at tro, at Immanuel var ham naadig, thi han havde forfærdelige Plager. Men da Moer Genfoldig engang sagde til ham i hans Bekymring: „Om ei Immanuel var Patronen naadig, saa skulde han vel ei saa trolig lade Patronen pleie“ —

da blev han rolig og prisede af ganske Hjerte med høi Røst sin barmhjertige Herre; og Moer Genfoldig vidste neppe af sig selv, af Glæde over igjen at see sin Ven saa underligen rykket bort fra Fordærvelsen. Under en Strøm af Glædes- og Taknemmeligheds-Taarer istemte den kjære Kone, saa godt hun kunde, hans Lovsang. Og omendskjøndt hendes Sang ei var klar for menneskelige Øren, saa forundrede dog Alle sig, som hørte den. Thi det var almindelig bekjendt og en almindelig Bemærkning om Moer Genfoldig, at hun næsten aldrig sang; men det kom sig deraf, at hun havde faaet en stor Gevæxt i sin Hals, som Lægerne kaldte „Kors." Denne Gevæxt havde fordærvet hendes Organ, saa at hun sædvanlig ikke fik mere end afbrudte Lyd frem; ja, undertiden var den saa besværlig, at blot et tungt Suk af og til kunde trænge sig frem. Selv paastod hun ogsaa, at der var Tider, da hun var aldeles stum. Men hun var dog tilfreds, saalænge hun fik bo i Evangelium og spise i Syndernes Forladelse, og det havde Immanuel sagt, hun skulde faa, saalænge hun behøvede det. Vel var hun, da hun hørte saa mange Andre glædes og sjunge, ofte bleven bekymret og havde tænkt, at Immanuel ikke holdt saa meget af hende mere, samt havde bedet ham tage bort Gevæxten; men hun havde altid faaet det Svar, at hun skulde være fornøiet, samt det Løfte, at naar hun kom hjem til Helligbed, saa skulde hun blive sin Gevæxt kvit.

Men vi vende nu tilbage til Abrahamsen.

Ellevte Kapitel.

Efterat Abrahamsen var bleven stillet tilrette igjen, begyndte han atter at arbeide i det ovennævnte Arbeidsværelse for de Gjenfundne, hvilket kaldtes Helliggjørelse. Her sysselsatte han sig stundom, omendskjøndt med stor Frygt, med at skrive smaa Opbyggelsesskrifter for Indvaanerne i Evangelium. Han forfattede ogsaa Vækkelsesskrifter, som han sendte til Verden. I alle disse Skrifter var Immanuel Middelpunktet, som han altid priste og ophøiede; fra ham udgik og til ham vendte igjen alle hans Betragtninger tilbage. Til disse Arbeidstider havde han bestandig Aarvaagen med sig; thi endskjøndt han ikke stolede meget paa ham, saa vilde han dog aldrig være ham foruden. —

Og nu henrandt atter nogen Tid saaledes, som det pleiede at gaa i Evangelium. Men en Aften kom Abrahamsen pludselig ind til sin Hustru, mørk og tungsindig samt med dybe Sukke. Strax mærkede hun dette og spurgte ham om han ei befandt sig vel. Et dybt Suk var det Svar, hun fik, idet hendes Mand begyndte at sammenpakke sine Sager.

„Hvad agter du nu at gjøre;“ spurgte hun forskrækket.

„Jeg agter at flytte til Staden Egenretfærdighed paa den anden Side af Blodselven.“

„Arme Mand, skal du nu atter herfra?“

„Ja, her gaaer det ikke an at jeg opholder mig længere. Saa længe jeg boer her, bliver det ikke andet end Elendighed for mig og jeg bliver værre og værre. Jeg boer altfor nær Løsagtighed, og der kan være Spørgsmaal om, hvorvidt ei dette

Huus hører ligesaameget til Løsagtighed som til Evangelium. Indvaanerne i Egenretfærdighed derimod have altid udmærket sig og nyde ogsaa en velfortjent Anseelse for Iver, Stadighed og Alvor, og did vil jeg nu gaa; thi her gaaer det mig tilsidst ikke vel."

„Men sig, hvad har ført dig paa deslige Tanker?"

„Jo hør! Da jeg idag sad paa Arbeidsværelset, fik jeg Underretning om, at Moer Enfoldig laa syg og havde Feber. Strax derpaa kom et Bud til mig fra Immanuel, at jeg skulde besøge hende. Jeg ilede strax afsted; men da jeg kom til Døren, tænkte jeg: „Dette maa være en Feiltagelse, jeg har jo Ingenting selv og endnu mindre noget at hjælpe Konen med. Immanuel kan vel sende nogen Anden did, som har Noget at meddele. Helt sikkert er dette blot en Tilskelning af den listige Fiende Selvfortrolighed." Dermed vendte jeg da om; men paa Veien mødte jeg Samvittighed. Han bevisste mig, at Budet var fra Immanuel. Forskrækket gik jeg strax tilbage; men da jeg kom did igjen, fandtes ei Konen mere der; thi strax efterat jeg havde været ved Døren, men vendt om, var der kommet Bud fra Justus Almægtig, at hun strax skulde hjem til Helligbed. Da jeg saa kom tilbage, var Immanuel allerede reist afsted med hende, og nu tør jeg ei tøve længere her."

„Ja, men sig mig, hvad var det for Feber, som Konen havde?"

„Om det havde været noget Andet, saa havde det ei været saa farligt; men det var den haarde Feber, som Lægerne kalde „Dødsangst!"

„Men Immanuel har jo lovet dig, at du skal faa være her, saa længe du behøver!"

„Ja, det var før det; men nu føler jeg, at det er anderledes, og det sagde Samvittighed mig ogsaa."

Saa besluttede de nu at flytte, men medens de pakke sammen, haste vi i Forveien til Egenretfærdighed, for at see os om der en Stund.

Egenretfærdighed var af Udseende en udmærket vakker og velbeliggende Stad. Den laa et langt Stykke fra Evangelium, nogle Mile paa den anden Side af Blodselven. Visselig var Egenretfærdighed noget trang og omgiven af faste Mure, men havde lige og jevne samt brede Gader og var i Almindelighed meget velbygget med store og herlige Huse. Indvaanerne saa usædvanlig raske, friske og stærke ud, samt vare utrolig virksomme og ordentlige Arbeidere. Staden var nemlig en Fabrikstad, og hvor man end gik, hørte man overalt Maskinernes Buldre. Hvem man end mødte, talede de næsten ikke om Andet, end hvorledes man maatte arbeide og være flittig. Indvaanerne holdt ogsaa regelmæssige Sammenkomster, hvor de i Forening overlagde om Fabrikvæsenets Ordning for at bringe dets Drift til den størst mulige Høide, saavel hvad der angik Fabrikvarernes Mængde som deres Beskaffenhed. Disse Sammenkomster holdtes i en stor Sal, der hed: „Ti med Christus," og Ordføreren der var Borgermesteren i Staden, den høieste Styresmand, en stærk samt ved sin Opførsel og sin Gavmildhed særdeles tiltrækkende Mand, ved Navn Løn. Almindelig elsket af sine Medborgere, vidste han paa en beundringsværdig Maade at holde alle deres

Kræfter i Bevægelse, samt var selv Sjælen i alt deres Arbeide. Man paastod med fuld Vished, at hvis ei han havde været en saa vældig Paadriver, saa havde Staden længesiden gaaet under og alt Fabrikarbeide ophørt; men nu havde den ham at takke for dens Bestaaen og dens Blomstring. En kraftig Medhjælper herved havde Borgermesteren i sin Embedsbroder, en Raadmand ved Navn Lovprædiker, der havde paataget sig deels at gaa Indbyggerne tilhaande med Raad og Oplysninger, deels at have Overtilsynet over alt deres Arbeide. Og som et Exempel paa denne Raadmands kloge og vise Opførsel maa følgende Hændelse anføres:

Straz udenfor den ene Stadsport, som hed Træthed, laa en vakker Have, der benævntes Hvile. Der fandtes blandt andet en usædvanlig god Kilde, som kaldtes „Dydens Lov" men egentlig hed Selvberømmelse. Her pleiede Indvaanerne stunddom at opfriske sig samt hente Kræfter til fornyede Anstrængelser. Dog maa man til Manges Berømmelse bekjende, at de sjelden besøgte dette Sted, og blandt de Redeligste ansaaes det ogsaa for et daarligt Tegn eller idetmindste et Tegn paa Svaghed at søge denne Vederkvægelse ofte eller aabenbart. Deres Kjærlighed til Borgermester Løn, som de kaldte „Stadens Haab," var saa stærk at de høist sjelden behøvede nogen Hvile, og om de nogen Gang behøvede den, saa begave de sig sædvanlig i Hemmelighed til den nævnte Lysthave. Ja, der fandtes ogsaa dem, som havde det Rygte, at de ikke engang havde seet dette Sted, hvorfor de ogsaa stode i en utrolig Anseelse og kaldtes „Fædre." Dog vare der ikke Mange, som haabede at naa eller vovede

at stræbe efter samme Grad som disse. Man ansaa dem som lysende Mønstre og skinnende Lys, hvis Exempel man burde søge at komme saa nær som mulig, uden derfor at blive dem lige. For en Deel betragtede man dem, der higede efter fuldkommen Lighed med disse Fædre, med mistænkelige Øine og ansaa dem for meget forvovne, især dersom de lode sig mærke med, at de nærede det Haab, engang at naa dette Maal. Man meente nemlig, at saadant var en forfængelig Stræben, og derfor, som sagt, vare de faa, som sysselsatte sig dermed. Det hørte til den gode Tone i Staden og ansaaes for et næsten nødvendigt Tegn paa Ydmyghed, at stræbe til et noget ringere Maal; „thi" meente man, „naar man alligevel ei kan naa Fuldkommenhed, saa er det ikke værdt at stræbe saa særdeles derefter. Vel bør man ei, som Folket i Løsagtighed, helt og holdent lade Fuldkommenheden ude af Sigte, men fremfor Alt bør man fæste sin Opmærksomhed paa en vis Deel deraf, der er af den Beskaffenhed, at man kan naa den; thi ellers kunde det let hænde, at man, medens man, som Folket i Evangelium sagdes at gjøre, stræbte efter det Hele, ei engang kom i Besiddelse af en Deel deraf." Paa denne Maade troede man bedst at kunne holde den jævne og gyldne Middelvei mellem de Yderligheder, som vare herskende i Evangelium og Løsagtighed. Paa den ene Side burde man ei tage sig det altfor nær, om man ei blev aldeles fuldkommen, men paa den anden Side burde man ei heller tillade nogen Slaphed. Men vi vende tilbage til den Hændelse, som vi skulle fortælle.

Paa en græsbevoxet Plet ved den ovenfor om-

talte Kilde, laa en Dag en Fabrikarbeider, der var aldeles udmattet paa Legeme og Sjæl. Han spekulerede just paa Flytning; thi det syntes ham altfor tungt, at være saagodtsom en Slave den hele Dag igjennem. Nu overlagde han med sig selv, enten han skulde flytte til Evangelium eller til Løsagtighed. Tilbage til Verden vilde han ei. Hensjunken i disse Spekulationer vaktes han op af et Piskeslag; han vender sig om og seer Lovprædiker ved sin Side.

„Hvad gjør du her saa længe?"

„Jeg agter at flytte til Evangelium."

„Har du forglemt vor gode Borgermester?"

„Nei, men jeg orker ikke at være her længer."

„Du vil da forsage den Naade og Yndest, du har havt for Justus Almægtig, og paadrage dig hans grumme Vrede?"

„Men er det da saa sikkert, at man mister den?

„Ja, du kommer vel ihu (for nu ikke at tale om Justus Almægtigs udtrykkelige Bud), hvorledes de, som fra Evangelium ere komne hid, have været glade over, at de have faaet Øinene aabnede for det Bedrageri, hvori de før have været fangne, samt hvorledes de have berettet, at det ei duer at leve der og bestandig lide paa en Naade, som de kalde fri, medens de selv, langt fra at blive bedre som de burde, tvertimod for hver Dag blive værre og uslere."

Fabrikarbeideren var overtydet! med et dybt Suk vendte han tilbage til Staden, men hans Mod styrkedes ved den Efterretning, der mødte ham ved Porten, at der nemlig fra Evangelium nylig var ankommen en Herr Abrahamsen med Frue og Børn. Den Glæde, dette vakte i Staden, var ubeskrivelig, man ansaa det for en dyrebar Akkvisition; thi man

kjendte vel til den fra Theologernes Leir almindelig bekjendte Helt. Vor Fabrikarbeider foldede sine Hænder og tænkte: „Ja, vel maa vi have Ret alligevel, eftersom en saa lærd og anseet Mand fra Evangelium er kommen for at bosætte sig her. Han maa vel vide, hvad han gjør.“

Mange andre trætte Sjæle tænkte paa samme Maade; Neddysselsen i Søvn og Sikkerhed var almindelig, og medens de fryde sig som bedst, ville vi skynde os, for at besee Stadens forskjellige Veie.

Fra Stæderne Verden og Løsagtighed til Egenretfærdighed førte kun een Vei, der gik tæt forbi Evangelium og sædvanlig kaldtes Bedring, endskjøndt den egentlig hed Forbedring. Denne Vei var meget lang, saa at den afdeeltes i flere Dele. Dertil var den ujevn, bakket og grøftet, saa at man der ikke kom frem paa Jernbane, men sædvanlig kjørte med Oxer eller vandrede tilfods. Det medtog saaledes ganske naturligt lang Tid at tilbagelægge den, især for Saadanne, som led af nogen særdeles Besværlighed. Fra denne Vei kom man gjennem en meget trang Port, som kaldtes Tro, men egentlig hed Overbeviisning, ind i Egenretfærdighed. Med denne Vei forenede sig en Jernvei, hvis Navn var Mistrøstighed og som kom fra Evangelium. Ved Veiskjellet steg man af Jernbanevognen og fortsatte Reisen saaledes, som nys er sagt, enten tilfods eller med Oxer. Fra Egenretfærdighed førte derimod til Løsagtighed og Verden et Jernbanetog, som hed Letsindighed. Selve Veiens Navn var „Ikke saa nøie.“ Desuden gik der fra denne Stad mod Nord en anden Vei, som af Indvaanerne kaldtes

Helliggjørelse og som paastodes at lede til den ofte omtalte Stad Helligbed, hvor Justus boede. Veien tilbage til Evangelium, skulle vi nedenfor omtale. Vi vende nu tilbage til vore Reisende. —

Saasnart Abrahamsen var ankommen til Egenretfærdighed, anmeldte han sin Ankomst for Borgermesteren, hvem han lovede en tro og ufortrøden Tjeneste, samt antog nu Navnet Hagarsen. Hjertelig hilsedes han velkommen og sattes som Nybegynder eller, som de kaldte ham, „Nykristen," i en Fabrikskole, hvor Lovprædiker var Lærer. Vel blev han her ofte haardt behandlet, men han følte sig dog glad og stille; thi her havde han nu fundet den Fred, som han saa længe havde søgt. Han lærte her Fabrikarbeidets Vigtighed, Flidens Nødvendighed og mange andre nyttige Ting, saasom Maaden at skjøtte en Fabrik paa, ligesom ogsaa den bedste Methode, hvorefter man kunde adskille sund og usund Spise o. s. v. Efterat Læretiden var tilende, fik han en egen Fabrik, hvor han forarbeidede mange Ting men især etslags Rogelse, som kaldtes „Løn" og som han pleiede at sende til Herr Justus for at tildrage sig dennes Opmærksomhed og Yndest. Desuden tilberedte han etslags Bomuld, som bed „Mildhed," etslags Silke, som kaldtes „Ydmyghed," ligesom og etslags Klæde ved Navn „Alvor," hvilket benyttedes til Yderfrakker og Regnkapper og som pleiede at fores med etslags Linlærred, som kaldtes „Karakteerfasthed." Snart blev han en blandt de for Drift, Orden og Flid meest anseede Medborgere, og saasom han ogsaa besad videnskabelig Dannelse og stilistisk Færdighed, saa holdt han ogsaa

paa det ovennævnte Lokale, „Ti med Christus", offentlige Forelæsninger om „den sande Fred, som vindes ved Flid og Troskab i Arbeide, ifølge Almægtigs egne Ord." Ogsaa udgav han adskillige smaa Skrifter om forskjellige Fabrikater, som man i Egenretfærdighed kaldte Gudsfrygt, Alvor, Løn m. fl, hvilket ofte efter det Udvortes at dømme vare paafaldende lige de Troesfrugter af samme Navne, som man saa i Evangelium, men uagtet al denne Lighed, dog i Væsen og Art vare betydelige ulige, hvorfor de og i Evangelium gjaldt for falske Varer. I Egenretfærdighed derimod vare de i stor Anseelse og holdtes i stort Værd. Dertil udgav han et Tidsskrift, hvori han søgte at vise, at Immanuel vidste sig saa unaadig mod Indvaanerne i Evangelium samt unddrog dem sin Hjælp og aldeles udarmede dem, just i den Hensigt, at de skulde holdes i Uro og engang faa Øinene aabnede for Nødvendigheden af at flytte til Egenretfærdighed. At saadant, talt og skrevet af en saadan Mand, baade hørtes og læstes med Begjærlighed, var klart, og man begyndte snart at regne ham til Fædrene. Stor var den Tiltro han vandt; alt hvad han talede og skrev, var mesterligt, troesstyrkende og opbyggeligt. I det Længste vilde han holde fast ved, at det var muligt for en Indvaaner fra Evangelium at komme til Hellighed, endskjøndt hans Gjerning først maatte opbrændes som Hø og Straa. Herpaa pleiede han som et Exempel at anføre Moer Enfoldig, som han troede nu var hjemme hos Justus. Og saalænge Hagarsen var af denne Overbevisning samt talede og skrev overeensstemmende dermed, saa troede ogsaa hele Staden saaledes; men

da Konsekventsen (Tankernes Følgerigtighed) og Agtelsen for den rette Lære, drev ham til at see i Moer Enfoldig blot et forfærdeligt Exempel paa Beelsebuls Hulhed, saa forandrede ogsaa de andre deres Overbevisning. Dog maa man erkjende, at hans Beskrivelse af Moer Enfoldig og deels af selve Staden Evangelium og især den Deel af Staden, som hed Syndernes Forladelse, dreve mange trætte Fabrikanter did, for der at søge Ro for deres tilbagestaaende Dage. Men de, som lyttede til Hagarsens Advarsler, ønskede at de aldrig nogensinde maatte blive saa bedragne som disse, der vare Formaal for almindelig Medlidenhed og Medynk.

Imidlertid vare Hagarsens Misligheder ei endnu tilende. Hans Afreise fra Evangelium, saavelsom de Efterretninger, man gjennem Reisende fra Egenretfærdighed fik om ham selv og hans Virksomhed der, havde sat hele Staden Evangelium i Bestyrtelse. Moer Forloret underrettede Immanuel om Alt. Han sendte strax Bud efter sin Fader Justus Almægtig med Efterretning om Sagens Sammenhæng. Opvakt til Grumhed, kaldte denne paa sin Tjener Moses. Da han kom ind sagde Herr Justus:

„Du kjender Adamsen?"

„Ja, naadige Herre, det er jo ham, som af Immanuel har faaet Navnet Abrahamsen?"

„Ja, just ham! Han kalder sig nu Hagarsen og boer i Staden Egenretfærdighed. Nu har han begyndt at leve paa egen Haand samt opslaaet eget Huushold og søger ved en Fabrik at samle sig Rigdom. Gaa til ham med denne Regning og fordre øieblikkelig Betaling!"

„Som min naadige Herre befaler!" svarede Moses og fjernede sig.

Hagarsen sad paa sit Kontor, taus og nedbøiet, og man kunde see, at indeni ham herskede en forvirret Tilstand. Ved hans Side laa hans Hustru med Ansigtet skjult i sit Lommetørklæde, der var gjennemvædet af hendes Taarer Hvad var Aarsagen? Jo, en forfærdelig Ulykke. Hans Søn Bitter var, medens Aarvaagen tog sig en Middagssøvn ved den ovenomtalte Kilde i Lysthaven Selvberømmelse, udkommen af sit Buur; han skyndte sig derpaa til sin Faders Fabrik, hvor han antændte Bomulden. Derfra havde Ilden fænget i Silken og Klædet samt spredt sig ud ligetil Røgelsekarret, inden man opdagede den. Forfærdeligt rasede Ilden og lagde inden kort Tid den skjønne Fabrik i Aske. Medens Mand og Hustru sade fordybede i Sorg over denne store Ulykke, bankede det stærkt paa Døren.

„Kom ind!" raabte Hagarsen med skjælvende Røst, og hans Ansigt opklaredes noget; thi han tænkte, at det muligviis var Immanuel, som før havde pleiet at komme ham til Hjælp i hans største Nød. Men til sin store Forfærdelse gjenkjendte han i den Indtrædende en Person, som han nu allermindst ønskede at see — det var Moses. Bævende modtog han Brevet og læste det for sin Hustru:

„Utrættelig var min Taalmodighed med dig i den Tid, du boede i min hellige Stad Evangelium, og saa længe du Ingenting havde, lod jeg dig for min Søns Skyld med al din Gjæld dog være gjældfri. Men nu, da du er bleven træt af min Kjærlighed og har fundet for godt at flytte til Egenretfærdighed, der taget andet Navn samt opslaaet eget Bo for at samle Rigdom, saa fordrer jeg, at du, hvis du vil undgaa evigt Fængsel, strax

erlægger 10,000 Pund som Erstatning for den Tid du opholdt dig i min hellige Stad og der nød min Underholdning! — Helligheds paa Bredens Dag — Justus Almægtig."

Hagarsen mindedes altfor vel sin Fængselstid til her at begynde at lege med sin Herre igjen. Med Hustru og Børn farer han i Hast ud til den Port, hvorigjennem han var indkommen til denne ulykkelige Stad og begiver sig til Evangelium. Men som vi mindes, var Omvendelsesveien besværlig. Nu fandtes der end ikke Oxer til Benyttelse. Dertil havde det regnet, saa at Veien var sølet og slibrig. Mørke bedækkede hele Trakten i høieste Grad. O, den ulykkelige Mand! Moses fulgte med for at tage ham fat og kaste ham i Fængsel. Han sprang saa meget, han formaaede, men snart segnede han om af Træthed. Nu havde den arme Mand snart atter siddet i Fængsel, om ei den tjenstvillige Nødraab just i rette Tid havde været tilstede. Som et Lyn løb han afsted til Immanuel for at fortælle hele Elendigheden. Sved og udmattet styrter han ind, saa laset han var, uden at spørge sig for, men ankommen til Immanuel kunde han ikke sige Nogenting, men faldt ned for hans Fødder under tunge Sukke. Udfattig Tro, der fulgte efter ham, blev paa Veien anfaldt af Tvivl, der søgte at standse ham.

„Hvad agter du dig hen?" spurgte han.

„Til Immanuel! Stands mig ikke!"

„Men besind dig dog! den, som saaer i Kjødet, skal høste Forkrænkelse af Kjødet. Hagarsen har selv styrtet sig i Fordærvelse, og nu saaer han bære Følgerne af sin Opførsel."

Tro blev bleg som et Lig af Forskrækkelse og skjalv som et Aaspelov.

„Men Immanuel bar jo sagt" — stammede han.

„Sagt!" afbrød Tvivl, „hvad? Jo, at for dem som engang have smagt Naaden, men ere afsaldne, staaer ei mere nogen Naade tilbage, men kun en forfærdelig Dom og en brændende Nidkjærhed, som skal fortære Modstanderne."

Tro stod aldeles uden Svar, og Tvivl fortsatte: „Immanuel lader sig ikke spotte. Abrahamsen kunde været lykkelig for Tid og Evighed, om han var forbleven i Evangelium, men gjennem sit antagne Navn Hagarsen har han brændemærket sin Sjæl og er bleven et afskrækkende Exempel paa Almægtigs hævnende Retfærdighed. O, det er frygteligt, at falde i hans Hænder! Men det er selvforskyldt, og „som man reder Seng til, saa faaer man ligge," siger et Ordsprog."

Hvad der nu var bleven af den arme Tro, er ei let at sige, ifald ikke Magister Troende var kommen til. Tro holdt paa at dø af Angst, men Magister Troende opmuntrede ham med nogle kraftige Sprog af Guds Ord, saa at han kunde fortsætte sin Vei, endskjøndt svag og vaklende. Tvivl gav sig dog ikke endnu.

„Hvem veed," udraabte han „om ikke Hagarsen er udvalgt til Fortabelse!"

Disse Ord havde ufeilbarligen skildt den elendige Tro ved Livet, saafremt ikke Magister Troende havde imødegaaet dem med det Svar:

„Immanuel vil, at alle Mennesker skulle blive frelste."

Dermed kom da Udfattig Tro frem til Im-

manuel, men var saa afmægtig, at han segnede om ved Døren af Udmattelse og kunde hverken røre Haand eller Fod, saa at Somme troede, at han havde løbet sig ihjel. Imidlertid forstod Immanuel straks hvorom Spørgsmaalet var, saa at han skyndte sig til Stedet og førte den halvdøde Hagarsen paa den ovenfor omtalte Vei Mistrøstighed*) tilbage ind i Staden, hvor han gjengav ham hans forrige Navn Abrahamsen og førte ham ind i det gamle bekjendte Værelse for de Fortabte, der hed Syndernes Forladelse. Her laa han nu syg og elendig, den største blandt Syndere.

„O," sukkede han, „jeg arme Menneske! hvad skal der blive af mig?"

Da hørte han Lyd og Graad fra en anden Seng. Han lyttede, hans Hjerte begyndte at banke stærkere; han syntes at gjenkjende denne Røst. Hans Opmærksomhed steg, og han hørte:

„Mit Liv er fortæret af Bedrøvelse og mine Aar af Suk, min Kraft er tilintetgjort ved min Misgjerning, og mine Been ere forsmægtede."

Abrahamsen kunde ei længere holde sig stille, han skyndte sig op og løb hen til den Seng, hvorfra denne vemodige Røst kom. Der laa den før bekjendte, nys til Evangelium tilbagekomne Fordærvet. Og der forlade vi nu Abrahamsen en Stund, medens han græder ud, og den glædelige Nyhed om hans Tilbagekomst som en Løbeild farer omkring og bevæger hele Staden til Tak og Lov. Ved hans

*) Ved Mistro til Naaden kom han ind i Selvforbedring og Egenretfærdighed; ved Mistro til al egen Væren og Gjøren kom han atter til Tro paa Evangelium og Fred.

Møde med Fordærvet var ingen Anden tilstede end Moer Forloret, og hun forsikkrede, at et saadant Møde ei var muligt at beskrive.

Da Moses kom tilbage til Helligbed med denne Efterretning, bevægedes hele Staden. Alle vare nysgjærrige efter at høre, hvorledes det var gaaet til og trængte sig omkring Moses. Stor, ja ubeskrivelig stor var deres Glæde, da Moses svarede: „Jo, jeg tugtede ham tilbage til Evangelium, og det saaledes, at jeg haaber, han vil mindes den Lektie til næste Gang og vogte sig for Egenretfærdighed."

Den, der glædede sig allermeest, var dog Justus Almægtig selv. Han lod ifølge denne glædelige Tidende Bud udgaa til hele Staden, at der skulde blive en stor Gladesfest for den gjenfundne Abrahamsens Skyld. Med Jubel samledes man omkring hans Throne; det var, som vidste man ingen anden Ting at tale om, end Abrahamsens Redning. Lovsange lød til Immanuels Ære, og man var almindelig enig om, at dette var en af de herligste Feste, man nogensinde havde havt paa Helligbed, og det just derfor, at Abrahamsen saa ofte havde været paa Vildsti, men ligesaa ofte var opsøgt og gjenfunden, hvilket man ansaa for Bevis paa en bundløs Kjærlighed og en grændseløs Taalmodighed. Ved denne Hændelse syntes man at have kastet Blikket et Stykke dybere ned i Justus Almægtigs Hjerte. Herved maa det ei forglemmes, at blandt alle de Røster, der deeltoge i Lovsangen, fandtes faa, som vare saa klare som Moer Enfoldigs. Hun var nemlig nu ifølge Immanuels Løfte, bleven befriet fra den besværlige og smertefulde Gevæxt, som hun led af medens hun boede i Evan-

gelium, og ved Siden af hendes hørte man den lydelige Røst af endnu en anden bekjendt Person, der i denne Beretning er kjendt under Navnet Sjunken.

Da nu Tiden var gaaet hen og man i Helligbed frygtede for, at Abrahamsen skulde gjøre sig skyldig i endnu flere Feiltrin, om han fik være længere der, hvor han var, saa sendte Justus sin Tjener Døden til Immanuel med Bud om, at han skulde føre Abrahamsen hjem, for at befrie ham fra den forgelige Mulighed, aldeles at komme bort. Med Bævelse hørte Abrahamsen dette Bud; thi alle hans Forvildelser forekom ham nu saa store, at han frygtede for, at Kaldelsen blot tilsigtede hans endelige Dom og Bortkastelse. Immanuel forsøgte at trøste ham, og vel troede han ikke, at Immanuel vilde narre og bedrage ham; men han frygtede Dog og faldt i samme Feber, som Moer Enfoldig tilsidst havde havt. Imidlertid befalede han sig med Taarer i Immannels Hænder, som førte ham gjennem en dyb og mørk Dal.

„Hvorhen bær dette?" spurgte han forskrækket.

„Til Helligbed," lød Svaret.

„Men hvorledes er det muligt?"

„Fordi jeg har sagt det."

Abrahamsen taug; men vistnok undredes han paa, hvorledes det vilde gaa, thi besynderligt saa det ud. Han slog sine Hænder fast om Immanuels Hals, og til Svar slog Immanuel sine Arme endnu tættere om hans Liv. —

Saaledes kom man hen til Porten. Her saa Abrahamsen Evangelist i Fortvivlelse at løbe hid og did udenfor Muren.

Hvorfor gaaer du ikke ind?" spurgte han.

„Vee, vee! jeg faaer ikke Lov!“ lød hans forvirrede Svar.

„Ja, men du var jo altid from, prædikede vældigt og førte ved din troende Bøn og utrættelige Arbeide Mangenen ind i Evangelium.“

„Ja, det er sandt, og Moer Enfoldig, som nu er inde, var en iblandt dem, til hvis Redning jeg fik være et Redskab. Nu glædes hun; jeg maa fortvivle i Evighed.“

„Ak, hvorfor?“

„Jo, jeg levede en lang Tid lykkelig i Evangelium, men, o vee! jeg begyndte at finde Behag i mig selv og at søge egen Ære. Jeg forlod Evangelium og flyttede til Egenretfærdighed. Der forglemte jeg den første Kjærlighed og blev mere og mere forblindet. Saa kom der Bud efter mig. Med stor Frimodighed udraabte jeg: „Jeg har stridt en god Strid, jeg har fuldbyrdet Løbet; nu er Retfærdigheds Krone gjemt til mig,“ men da jeg kom hid fandt jeg mig forfærdelig bedragen.“

Abrahamsen skjalv og bøiede sit Hoved ned mod Immanuels Bryst. Nu kom de ind; og hvorledes de fik det paa Helligbed, det er endnu ei aabenbaret; men de som selv komme did, skulle faa see det. Gud hjælpe os alle for Immanuels Skyld.

Den, som holder sig til Gjerningerne, ham bliver Lønnen ikke tilregnet af Naade, men af Fortjeneste; men den, som ikke holder sig til Gjerningerne, men troer paa ham, som retfærdiggjør den Ugudelige, hans Tro bliver regnet ham til Retfærdighed. Amen.

e bok kan beholdes

3 uker

datum, som er stemplet paa denne liste). Efter den tid betales
. dag i overdagspenge.
iet kan fornyes én gang i andre 3 uker. Netop utkomne bøker
fornyes.

244 W 162 b
BERGENS OFFENTLIGE
BIBLIOTEK
24

BESKADIGES BOKEN i laantagerens besiddelse, uten at beskadigelsen kan henregnes til slitage, betaler laantageren den paaførte skade efter bibliotekarens skjøn.

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket
76g335538